gemeente
Haarlemmermeer

Nota van B&W

Onderwerp: Nota Groen en recreatie in Haarlemmermeer.
De kwaliteit van natuur- en recreatiegebieden

Portefeuillehouder: drs. M.J. Bezuijen
Collegevergadering: 21 augustus 2007
Inlichtingen: drs. H. Koot (023 567 6788)
Registratienummer: 2007/158899

Samenvatting

Wat willen we bereiken?

De recreatiegebieden uit het Raamplan Haarlemmermeer Groen (2000) zijn nu voor een kwart gerealiseerd. Gemeente en provincie hebben daar de afgelopen tien jaar hard aan gewerkt. Wij vinden dat de kwaliteit en de samenhang tussen de groengebieden kan worden verbeterd. Kwaliteit in de zin van variatie, identiteit en karakter. Vinden de recreanten wat ze zoeken? Welke kwaliteiten groen horen bij de nieuwe woningbouwtaakstelling uit de gebiedsuitwerking Haarlemmermeer-Bollenstreek?

De doelstelling van het college van B&W is alle inwoners aantrekkelijke recreatiemogelijkheden te willen bieden. Na analyse van de huidige situatie zetten we de komende tijd in op drie doelstellingen.

Doelstelling 1: Meer routes en verbindingen

Doelstelling 2: Differentiatie groengebieden

Doelstelling 3: Aanleg Park van de 21e eeuw

Met twee bouwstenen gaan we de doelstellingen realiseren.

Bouwsteen 1: Een sterk landschappelijk raamwerk

Een sterk landschappelijk raamwerk verbindt de natuur- en recreatiegebieden met elkaar en met de woonwijken. Het moet een netwerk worden van lanen, waterlopen, paden voor fietsers, wandelaars, ruiters en anderen. Herkenbare, doorgaande routes zoals de Geniedijk rijgen als een ketting de groengebieden aan elkaar. Het raamwerk begint bij de voordeur.

Bouwsteen 2: Karaktervolle groengebieden

De gemeente wil groengebieden maken met een sterke identiteit en onderscheidende karakters. Aantrekkelijke gebieden kennen een diversiteit in inrichting en een gemengd gebruik. Er wordt geboerd, er is natuur, er staan villa's of landgoederen, er zijn evenementen en attracties. De afwisseling maakt het aantrekkelijk en de groengebieden krijgen een meer uitgesproken karakter. Het Park van de 21e eeuw is daar onderdeel van.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan als vervolg van de gebiedsuitwerking een Ontwikkelingsbeeld Haarlemmermeer en GroenBlauw raamwerk opstellen. Deze nota Groen en recreatie in Haarlemmermeer is inhoudelijk het vertrekpunt voor dit GroenBlauw raamwerk. Het eindresultaat is een GroenBlauw raamwerk met integratie van rood, groen en blauw, inzicht in financiën en uitzicht op de realisatie van Haarlemmerméér Groen als strategische groenproject vóór

2014. Verder gaan we vanaf nu werken met deze nota bij onze ruimtelijke plannen. De nota Groen en recreatie in Haarlemmermeer is:

- basis voor een duurzaam kader in de ruimtelijke structuur;
- kwaliteitskader voor de ontwerpen van de deelgebieden;
- realistische uitgangspunt voor daadwerkelijke aanleg;
- financieel kader met de afspraken tussen partijen voor realisatie vóór 2014

Wat mag het kosten?

Er waren afspraken tussen rijk, provincie en gemeenten voor de realisatie van het Raamplan Haarlemmerméér Groen en AmstelGroen. Per 1 januari 2007 is echter de Wet investering landelijk gebied in werking getreden. Een belangrijk risicopunt is dat in het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) van de provincie Noord-Holland onvoldoende geld aanwezig is om de resterende bestaande taakstelling in Haarlemmermeer te realiseren. Indien deze financiële middelen er niet komen, ontstaat een verdere achterstand in de realisatie en nemen de recreatietekorten toe. Ons college vindt dit niet aanvaardbaar en stelt zich op het standpunt dat de provincie en het rijk de bestaande afspraken in het kader van Haarlemmerméér Groen en AmstelGroen moeten nakomen.

Inrichtingskosten

Op basis van normkosten zijn globale indicatieve ramingen opgesteld passend bij het gewenste kwaliteitsniveau per type gebied en verbinding. Uit de globale indicatieve ramingen blijkt dat de budgetten voor alle gebieden van Haarlemmermeer Groen (bestaande opgave) voldoende kunnen zijn om het kwaliteitsniveau van deze nota te realiseren. Hiervoor is de ILG-bijdrage wel noodzakelijk. De kosten voor Park van de 21^{e} eeuw en Westflank (nieuwe groenopgave) kunnen deels worden gedekt uit het ILG-budget (50%). De regiobijdrage (50%) kan geleverd worden door de provincie, het Hoogheemraadschap, de gemeente en marktpartijen. Hierover zijn nog geen afspraken gemaakt.

Grondverwervingskosten

De provincie heeft een budget en als taakstelling om daarvoor 1.100 hectares tot 2013 te verwerven in het kader van de ILG-afspraken. De stichting Mainport en Groen heeft haar eigen budget voor de aankoop van de gronden.

Beheerkosten

De beheerskosten van de bestaande groengebieden uit Haarlemmerméér Groen zijn gedekt door de gemeente en andere partijen. De beheerslasten van de Mainport en Groenprojecten worden gedragen door de provincie Noord-Holland en de gemeente Haarlemmermeer.

Wanneer is het klaar?

Het GroenBlauw raamwerk wordt opgenomen in de bestuursovereenkomst van de gebiedsuitwerking, die naar verwachting eind 2007/2008 wordt getekend. De aanleg van de bestaande groenprojecten loopt tussentijds door met als doel realisatie vóór 2014. Voor de nieuwe groenprojecten is nog geen planning.

Wie is daarvoor verantwoordelijk?

Het college van B&W.

Wanneer en hoe zal de raad over de voortgang worden geïnformeerd?

De raad wordt jaarlijks over de voortgang van de uitvoering van de nota gerapporteerd via de Bestuurlijke Voortgangsrapportage Voorzieningen waar het project Haarlemmerméér Groen onderdeel vanuit maakt. Verder wordt de raad geïnformeerd via het proces van de gebiedsontwikkeling Haarlemmermeer-Bollenstreek.

Onderwerp Nota Groen en recreatie in Haarlemmermeer.
De kwaliteit van natuur- en recreatiegebieden

Volgvel 3

Inleiding

De recreatiegebieden uit het Raamplan Haarlemmerméér Groen (2000) zijn nu voor een kwart gerealiseerd. Gemeente en provincie hebben daar de afgelopen tien jaar hard aan gewerkt. Steeds meer mensen, ook van buiten de gemeente, maken gebruik van de recreatiegebieden in Haarlemmermeer. In de 10e Bestuurlijke voortgangrapportage Haarlemmerméér Groen van oktober 2006 hebben wij besloten om de nota Groen en recreatie in Haarlemmermeer op te stellen waarin. met deze nota onze doelstellingen uit te werken. Hiermee concretiseren we onze doelstellingen en geven we aan hoe we de bestaande en nieuwe groenopgaven invullen. De bestaande en toekomstige recreatiegebieden moeten voldoen aan de recreatiebehoeften van onze inwoners en recreanten van buiten de gemeente. In de afgelopen jaren zijn hier en daar verspreid gebieden aangelegd. Het strategisch groenproject achter loopt op de realisering van de Vinex-woningbouwopgave en er moet nog veel gerealiseerd worden.
De stand van zaken is dat in het Raamplan ca. 2.000 hectares aan natuur- en recreatiegebied in Haarlemmermeer is gepland. Op dit moment is ca. 500 hectares in gebruik, ca 400 hectares in ontwerp en voorbereiding en ca. 1.100 hectares moet nog worden aangelegd in Haarlemmermeer. Het Haarlemmermeerse bos en de recreatieplas Toolenburg zijn daarnaast belangrijke bestaande recreatieve gebieden (200 hectares). De nieuwe bouwopgave van circa 15.000 nieuwe woningen, uit de gebiedsuitwerking Haarlemmermeer/Bollenstreek voor Haarlemmermeer, vraagt nog eens extra recreatieruimte van ca 400-600 hectares.

Deze nota Groen en recreatie in Haarlemmermeer beperkt zich tot de groengebieden in het buitengebied. Het gaat niet om binnenstedelijk groen. De nota Groen en recreatie in Haarlemmermeer is voor ons zowel inhoudelijk als financieel inzet voor realisering van de bestaande en toekomstige groenprojecten en onze ruimtelijke plannen.

Probleemstelling

De huidige situatie is dat bij Hoofddorp een omvangrijk recreatiegebied (Floriadeterrein, Haarlemmermeerse bos, Groene Weelde) ligt met herkenbare elementen, zoals de Big Spotters Hill. De groengebieden kennen wel afwisseling, maar zijn onderling te weinig verschillend, ze kunnen een meer uitgesproken karakter krijgen. Helaas vindt niet iedere recreant de ruimte voor zijn activiteiten. Een belangrijk knelpunt is dat niet iedereen de groengebieden snel en makkelijk bereiken. De gebieden zijn niet op een vanzelfsprekende manier met elkaar verbonden en sluiten niet logisch op elkaar en op de kernen aan. Duidelijke, doorgaande routes ontbreken. De Geniedijk vormt een uitzondering, deze rijgt als een ketting enkele gebieden aan elkaar.
Daarom vinden wij dat de kwaliteit en de samenhangende structuur van de groengebieden kan worden verbeterd. Kwaliteit in de zin van variatie, identiteit en karakter. Vinden de recreanten wat ze zoeken? Kom je vanzelfsprekend van het ene naar het andere gebied? Wat willen we bereiken met de nieuwe woningbouwtaakstelling uit de gebiedsuitwerking Haarlemmermeer-Bollenstreek en welke kwaliteiten groen horen daarbij? Kortom, wat kunnen we doen om tot een betere en andere invulling te komen? Op deze vragen geeft de nota Groen en recreatie in Haarlemmermeer een antwoord. Hieronder wordt aangegeven welke doelen we daarmee willen bereiken.

Doelstelling

Haarlemmermeer wil graag een complete gemeente zijn. Wij willen onze inwoners en de recreanten van buiten de gemeente voldoende recreatieve basisvoorzieningen in de directe woonomgeving bieden. Vrijwel iedereen doet aan één of andere vorm van recreatie. Het college van B&W wil alle inwoners aantrekkelijke recreatiemogelijkheden bieden. In Haarlemmermeer wonen veel verschillende mensen met eigen behoeften en voorkeuren. Gezinnen met kinderen fietsen graag over veilige routes naar speelplekken in de groengebieden. Sportievelingen houden van hardlopen, fietsen of watersport. Anderen zoeken rust in de natuur of reuring bij een evenement. Hondenbezitters wandelen graag een ommetje. Jongeren skeeleren, voetballen of ontmoeten elkaar bij de recreatieplas.
Natuur- en recreatiegebieden leveren bovendien een wezenlijke bijdrage aan de leefbaarheid, de gezondheid, de economische waarde van woningen, het vestigingsklimaat voor bedrijven, de natuurontwikkeling, ruimte voor waterberging, een ruimtelijk evenwicht met stedelijke functies en een goede bijdrage aan de luchtkwaliteit.

Gezien de problemen en de algemene doelstelling zetten we de komende tijd in op drie doelstellingen.

Doelstelling 1: Meer routes en verbindingen

Met aantrekkelijke routes worden de attracties en groengebieden die verspreid door de polder liggen op vanzelf sprekende manier met elkaar verbonden. De routes moeten herkenbaar zijn door hun inrichting en logisch aansluiten op elkaar, op de kernen en op routes buiten de polder. Hoe meer de verbindingen ook utilitair gebruikt worden, hoe meer de groengebieden bezocht en gebruikt worden in de vrije tijd.

Doelstelling 2: Differentiatie groengebieden

De grote groengebieden dienen ieder een eigen, uitgesproken karakter te krijgen met elk passende en aantrekkelijke voorzieningen en evenementen. Naast parken en stadsbos ook landerijen, recreatief gebruik van agrarisch landschap en 'n groot natuurbos in de Westflank voor de natuurbeleving (bijvoorbeeld het Stille Woud). De wateropgave wordt benut om meer recreatief water te maken voor watersport, natte natuur en wonen aan het water. Sommige gebieden onderscheiden zich door een waterrijk karakter. De gebieden sluiten aan bij de gebieden in de regio.

Doelstelling 3: Aanleg Park van de 21^{e} eeuw

Attracties en voorzieningen zijn een aanleiding voor tochtjes en bezoek aan groengebieden. In Haarlemmermeer is het aantal attracties wel wat mager. Het Park van de van de 21ste eeuw wordt een combinatie van een grootschalig openbaar stadspark met voldoende ruimte voor commerciële recreatieve en leisurevoorzieningen. Een groot deel is openbaar recreatiegebied. Het groen is een natuurlijk decor voor de leisurevoorzieningen. In de rest van het gebied kunnen commerciële recreatie- en leisurevoorzieningen worden ontwikkeld in een parkachtige setting.

Om deze drie doelstellingen vorm te geven, zijn ze vertaald in twee bouwstenen. De eerste bouwsteen is het landschappelijk raamwerk, de verbindingen tussen de gebieden. De tweede bouwsteen zijn de gebieden zelf, die zich onderscheiden door hun karakters.

Bouwsteen 1: Een sterk landschappelijk raamwerk

We willen een sterk landschappelijk raamwerk maken, dat de natuur- en recreatiegebieden met elkaar en met de woonwijken verbindt. Het moet een netwerk worden van lanen, waterlopen, paden voor fietsers, wandelaars, ruiters en anderen. Herkenbare, doorgaande routes zoals de Geniedijk rijgen als een ketting de natuur- en recreatiegebieden aan elkaar. Het raamwerk begint in de dorpen, bij de voordeur. Het leidt langs groengebieden en doet onderweg attracties en voorzieningen aan en legt verbindingen over de Ringvaart naar de duinen, het Groene Hart, Spaarnwoude en andere recreatiegebieden in de omgeving. Langs de polderwegen liggen historische boerderijen waar ruimte is voor recreatieve functies. De Ringvaart kan een mooi 'rondje polder' worden. Bermen en waterkanten worden bevolkt door padden, vogels en vlinders en je kunt bloemen en bramen plukken.

Bouwsteen 2: Karaktervolle groengebieden

De gemeente wil groengebieden maken met een sterke identiteit en onderscheidende karakters. De huidige gebieden zijn te saai en bieden onvoldoende afwisseling. Aantrekkelijke gebieden kennen een gemengd gebruik. Er wordt geboerd, er is natuur, er staan villa's of landgoederen, er zijn evenementen en attracties. De afwisseling maakt het aantrekkelijk. Onze groengebieden kunnen een meer uitgesproken karakter krijgen. Historische elementen, aanwezige kwaliteiten en voorzieningen kunnen de gebieden een rijkere dimensie geven. Voor het combineren van deze functies liggen kansen. De wateropgave wordt benut om meer water te maken voor watersport, natte natuur en wonen aan het water. Sommige gebieden onderscheiden zich door een waterrijk karakter. In de Westflank is natuurbeleving belangrijk (het Stille Woud), terwijl in het Park van de van de 21ste eeuw het groen een natuurlijk decor is voor de leisurevoorzieningen.

Deze twee bouwstenen leiden tot de volgende visie op de groenblauwe structuur.

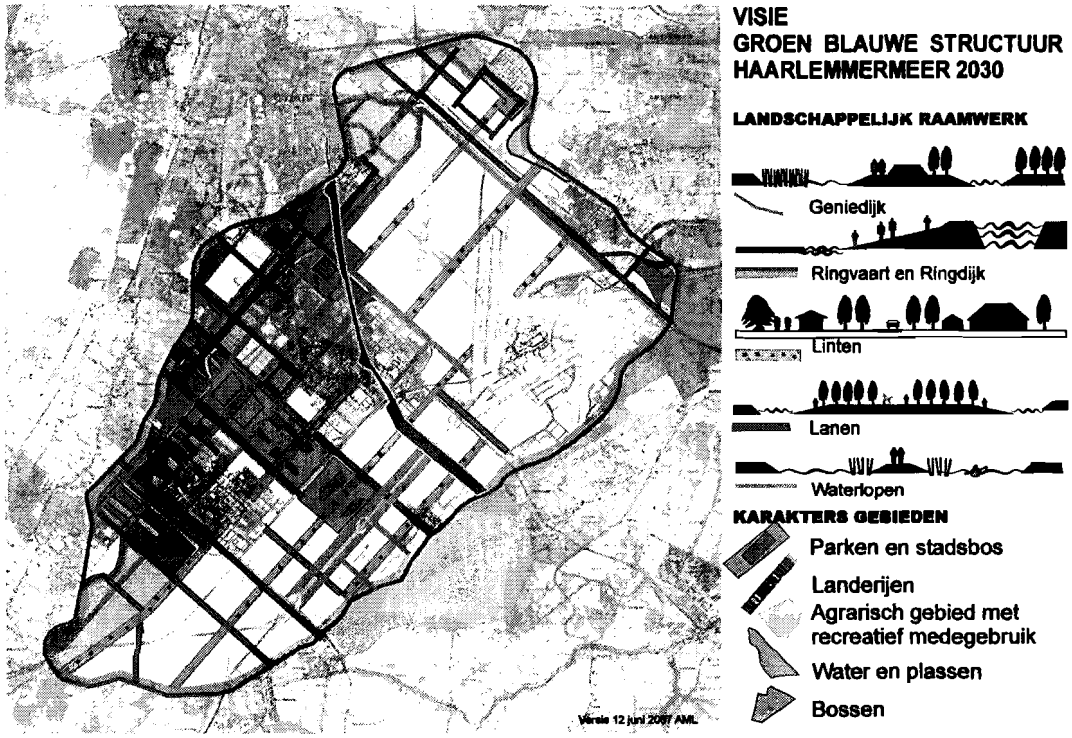

Figuur: Visie groenblauwe structuur Haarlemmermeer 2030

Financiële aspecten

Tot 1 januari 2007 waren er financieringsafspraken tussen rijk, provincie en de gemeenten voor het strategisch groenproject Haarlemmerméér Groen en AmstelGroen. Voor de Mainport en Groengebieden zijn aparte financiële afspraken vastgelegd in het convenant Mainport en Groen (1995).

Per 1 januari 2007 is echter de Wet investering landelijk gebied in werking getreden. De provincie is verantwoordelijk voor de uitvoering van de afspraken in samenwerking met de gebiedscommissies en heeft daarvoor geld gekregen van het rijk. Dit betekent dat er één budget, één subsidieregeling en één procedure is voor projecten in het landelijk gebied met een andere kostenverdeling (50% ILG en 50% regio). Dit zou moeten leiden tot snelheid, flexibiliteit en eenvoud.

Een belangrijk risicopunt is dat in het Investering Landelijk Gebiedbudget (ILG) van de provincie Noord-Holland op dit moment onvoldoende geld aanwezig is om de resterende bestaande taakstelling te realiseren van Haarlemmerméér Groen (1100 hectares in Haarlemmermeer). Op dit moment loopt hierover een discussie (herijking Recreatie om de stad) over het mogelijk naar achteren schuiven van de projecten in Haarlemmermeer in verband met onvoldoende middelen. Indien deze financiële middelen er niet komen ontstaat een verdere achterstand in de realisatie en nemen de recreatietekorten toe. Ons college vindt dit niet aanvaardbaar en stelt zich op het standpunt dat de provincie en het rijk de bestaande afspraken in het kader van Haarlemmerméér Groen en AmstelGroen moeten nakomen (zie bijlage brief Stuurgroep Haarlemmerméér Groen en Gebiedscommissie ILG Zuidwest/Rijnland van 11 juli 2007).

De financiering van de groengebieden betreft drie verschillende onderdelen namelijk kosten voor inrichting, voor grondverwerving en voor beheer. Deze worden hieronder toegelicht.

Inrichtingskosten

Om inzicht te krijgen in de investeringskosten per gebied en van het raamwerk is onderzoek verricht naar de inrichtingskosten en normkosten vastgesteld (*'Haarlemmerméér Groen in beeld'* (Grontmij, oktober 2006). Op basis van normkosten uit dit rapport zijn globale indicatieve ramingen opgesteld passend bij het gewenste kwaliteitsniveau per type gebied en verbinding. Hieronder wordt dit toegelicht.

Kosten en dekking van Haarlemmerméér Groen (bestaande groenopgave)

Uit de globale indicatieve ramingen blijkt dat de budgetten voor de bestaande groenopgave, bestaande uit verschillende deelprojecten, voldoende kunnen zijn om het kwaliteitsniveau van deze nota te realiseren. Hiervoor is de ILG-bijdrage wel noodzakelijk en het nakomen van de bestaande afspraken. Onze bijdrage hebben wij al financieel geregeld bij de vaststelling van de 10e Bestuurlijke Voortgangsrapportage Haarlemmerméér Groen (nota van B&W, oktober 2006). Daarvoor is nu een investeringskrediet beschikbaar van € 4.252.000, als bijdrage aan het Strategische Groen Project Haarlemmerméér Groen, gebaseerd op de bestaande afspraken. De bestaande afspraken zijn opgenomen in deze 10e Bestuurlijke Voortgangsrapportage Haarlemmerméér Groen.

Het budget van de stichting Mainport en Groen is taakstellend voor de uitvoering van de Mainport en Groenprojecten. De stichting Mainport en Groen is bezig met een voorstel voor

een herprogrammering van deze projecten gezien de gestegen kosten, andere gebiedsontwikkelingen zoals de omlegging A9 en de bijdrage aan de leefomgeving.

Kosten en dekking van Park van de 21e eeuw en Westflank (nieuwe groenopgave)
De kosten voor Park van de 21e eeuw en Westflank kunnen deels worden gedekt uit het ILG-budget (50%). De regiobijdrage (50%) kan geleverd worden door de provincie, het Hoogheemraadschap, de gemeente en marktpartijen.

Er is een extra investering nodig om de beoogde kwaliteit van deze nota te realiseren. Het project Haarlemmerméér Groen (bestaand programma), het Park van de van de 21e eeuw en de Westflank zijn belangrijke projecten die bijdragen aan de metropolitane strategie, het metropolitane landschap, de vergroting van de leefbaarheid en economische vestigingskwaliteit in de Noordvleugel. Een financiële claim bij het rijk hoort daarbij. Voldoende middelen voor de nieuwe groengebieden is een voorwaarde voor de uitvoering van de plannen van de gebiedsuitwerking. Hierover zijn nog geen afspraken gemaakt. Als afronding van de verkenningsfase van de gebiedsuitwerking zal een bestuursovereenkomst worden opgesteld waarin de gemaakte (financiële) afspraken worden vastgelegd. Daarbij wordt dan duidelijk wat de financiële bijdrage van ons zal zijn. Deze aanpak staat in het procesvoorstel Gebiedsontwikkeling Haarlemmermeer-Bollenstreek (stappenplan). Dit procesvoorstel is vastgesteld door het college van B&W (juli 2007) en met de raad besproken.

Grondverwervingskosten
De kosten voor de grondverwerving voor de groengebieden is opgenomen in de bestuursovereenkomst ILG en is gelimiteerd in aantal hectares. De provincie heeft een taakstelling om 1.100 hectares te verwerven voor 2013 voor haar rekening genomen. De stichting Mainport en Groen heeft haar eigen budget voor de aankoop van de gronden voor haar projecten.

Beheerkosten
De beheerskosten van de bestaande groengebieden uit Haarlemmerméér Groen zijn gedekt door de gemeente en andere partijen. De beheerslasten van de Mainport en Groenprojecten worden gedragen door de provincie Noord-Holland en de gemeente Haarlemmermeer. Aandachtspunt zijn de toekomstige beheerslasten van de nieuwe groengebieden waarover nog afspraken gemaakt moeten worden tussen rijk, provincie en gemeente als onderdeel van de afspraken van de gebiedsuitwerking.

Vervolg: rol en uitvoering nota Groen en recreatie in Haarlemmermeer
Het opstellen van deze nota is geen doel op zich. Het moet leiden tot aanpassing en realisatie van groengebieden in Haarlemmermeer en aansluiten bij de wensen van onze inwoners en recreanten. Wij streven naar een nieuwe balans tussen wonen, werken en recreatie, zoals verwoord in het collegeakkoord 'Rood, Groen en Blauw: meer in balans'. Een belangrijk aandachtspunt is de functiemenging van groen, rood en blauw met de aanpak van integrale gebiedsontwikkeling. Wij willen de recreatiemogelijkheden in een groene en waterrijke omgeving uitbreiden op basis van verbindingen en aantrekkelijke gebieden conform de ambitie uit de gebiedsuitwerking Haarlemmermeer-Bollenstreek.

Bij de gebiedsuitwerking wordt een Ontwikkelingsbeeld Haarlemmermeer en GroenBlauw raamwerk opgesteld. Deze nota Groen en recreatie in Haarlemmermeer is inhoudelijk het vertrekpunt voor het GroenBlauw raamwerk. De nota is de "groene" input voor de structuurvisie en inbreng in de uitwerking van Park van de 21e eeuw, de Westflank, Werkstad A4 en andere ruimtelijke ontwikkelingen. Hiermee kan de afspraak bij de gebiedsuitwerking om de bestaande strategische groenprojecten (project Haarlemmerméér Groen) vóór 2014 te realiseren worden nagekomen.
De nota Groen en recreatie in Haarlemmermeer is:

- basis voor een duurzaam kader in de ruimtelijke structuur;
- kwaliteitskader voor de ontwerpen van de deelgebieden;
- realistische uitgangspunt voor daadwerkelijke aanleg;
- financieel kader met de afspraken tussen partijen voor realisatie vóór 2014

De raad is akkoord gegaan met de procesopzet Gebiedsontwikkeling Haarlemmermeer West (juli 2007). Onderdeel van deze procesopzet is het werken met Studio Haarlemmermeer waarbij een Werkprogramma Groene Kwaliteit wordt opgesteld. In dit werkprogramma komen de volgende aspecten aan de orde:

- Onderlegger voor groene kwaliteit en duurzaam landschap opstellen;
- Uitwerking nieuwe water- en groenstructuur voor de gehele polder;
- Uitwerking landschappelijk raamwerk;
- Uitwerking kwaliteitsniveau en karakter per groengebied;
- Uitwerking Natuurontwikkelingsvisie;
- Uitwerking samengaan rood, groen en blauw.

Het eindresultaat is een GroenBlauw raamwerk met integratie van rood, groen en blauw, inzicht in financiën en uitzicht op de realisatie van Haarlemmerméér Groen als strategische groenproject vóór 2014. Hieronder staat, ter illustratie, een mogelijke uitwerking van het GroenBlauw raamwerk als mogelijk scenario.

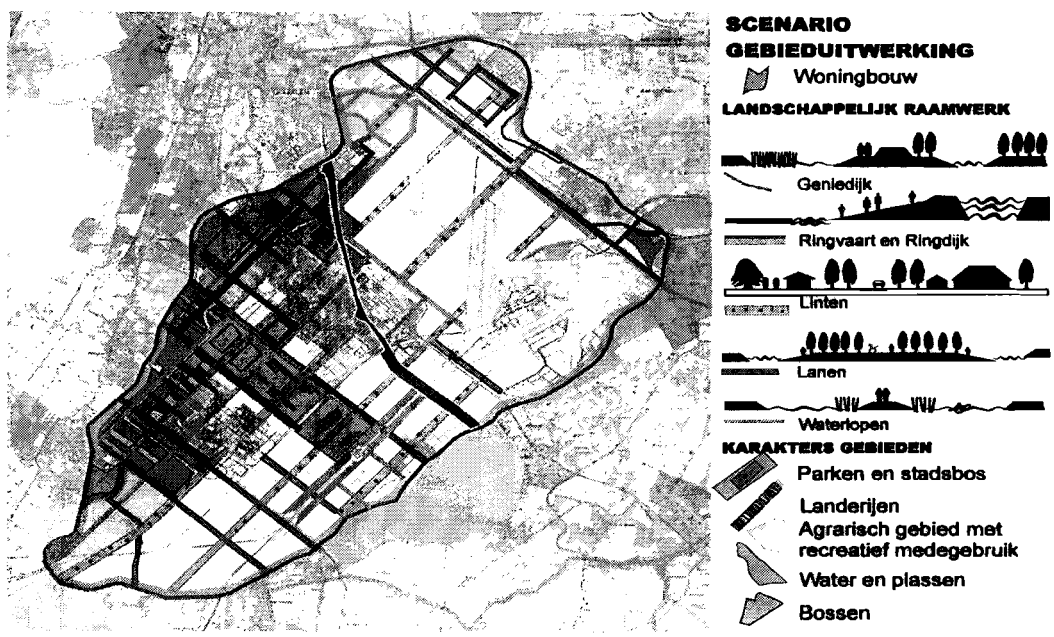

Figuur: Mogelijk scenario gebiedsuitwerking/GroenBlauw raamwerk

Evaluatie

Om de effecten te monitoren en om eventuele bijstellingen te kunnen uitvoeren zal jaarlijks de raad over de voortgang van de uitvoering van deze nota worden gerapporteerd via de Bestuurlijke Voortgangsrapportage Voorzieningen waar het project Haarlemmerméér Groen onderdeel vanuit maakt.

Communicatie

Na vaststelling door B&W zal een persbericht verschijnen. Verder zal de nota Groen en recreatie in Haarlemmermeer uitgedragen worden via een populaire samenvatting voor de bevolking en op de website worden geplaatst. Verdere communicatie en participatie met de bewoners zal lopen via het communicatietraject van de gebiedsuitwerking Haarlemmermeer-Bollenstreek.

Besluit

Op grond van het voorgaande hebben wij besloten om:

1. De nota Groen en recreatie in Haarlemmermeer, de kwaliteit van natuur- en recreatiegebieden" vast te stellen met de drie genoemde doelstellingen, meer routes en verbindingen, differentiatie groengebieden en aanleg Park van de 21^{e} eeuw;
2. Deze nota, de drie doelstellingen en de twee bouwstenen als inhoudelijk vertrekpunt te nemen bij de uitwerking van het GroenBlauw raamwerk (Park van de 21^{e} eeuw en de Westflank) en andere ruimtelijke ontwikkelingsplannen;
3. een Werkprogramma Groene Kwaliteit op te stellen als onderdeel van de gebiedsontwikkeling Haarlemmermeer West waarin de volgende aspecten aan de orde komen:
   - Onderlegger voor groene kwaliteit en duurzaam landschap opstellen;
   - Uitwerking nieuwe water- en groenstructuur voor de gehele polder;
   - Uitwerking landschappelijk raamwerk;
   - Uitwerking kwaliteitsniveau en karakter per groengebied;
   - Uitwerking Natuurontwikkelingsvisie;
   - Uitwerking samengaan rood, groen en blauw.
4. Deze nota ter bespreking voor te leggen aan de Raad.

Burgemeester en wethouders van Haarlemmermeer,
namens deze,
de portefeuillehouder,

drs. M.J. Bezuijen

Bijlage(n)

1. Nota Groen en recreatie in Haarlemmermeer
Inclusief bijlage Haarlemmermeer Groen in Beeld.; normkosten inrichting en beheer.
2. Brief Stuurgroep Haarlemmerméér Groen en Gebiedscommissie ILG Zuidwest/Rijnland (11 juli 2007)

Gemeente Haarlemmermeer
augustus 2007
CONCEPT
Groen en Recreatie
in Haarlemmermeer
De kwaliteit van natuur- en recreatiegebieden

Nota

Groen en recreatie in Haarlemmermeer

De kwaliteit van natuur- en recreatiegebieden

VERSIE
15 augustus 2007

Deze nota beperkt zich tot de groengebieden buiten de bebouwde kom in het buitengebied. Het gaat niet om binnenstedelijk openbaar groen.
Wanneer we 'groengebieden' schrijven worden
natuur- en recreatiegebieden bedoeld.

Versie: 15 augustus 2007

Colofon

Gemeente Haarlemmermeer

Projecten	Hans Koot, projectmanager
	Haarlemmerméér Groen (eindverantwoordelijk),
	Martin Sulman, projectmanager
Uitvoeringsbeleid	Annemarie Lodder (redactie),
	Alex Jansen, Corrie Verbeek, Dick Bremer,
	Arnout Kruijshaar (tot 1 juni 2006)
Dienst Landelijk Gebied	Michiel Veldkamp
Recreatieschap Noord-Holland	Vincent Lommerse
H+N+S Landschapsarchitecten	Jan-Dirk Hoekstra, extern advies

Voorwoord

Haarlemmermeer wil voor haar inwoners een complete gemeente zijn. Op allerlei gebied worden plannen gemaakt, ontwikkeld en gebouwd. Ruimte voor recreatie hoort bij een goede leefomgeving en evenwichtige groei. Ook ik ga in mijn vrije tijd graag naar buiten en loop elke dag een ommetje met mijn honden. De afgelopen tien jaar is gewerkt aan groengebieden, zoals Groene Weelde, Groene Carré Zuid, Boseilanden, Venneperhout en delen van Zwaansbroek. We kunnen trots zijn op wat er is bereikt, we zijn op de goede weg. Het Haarlemmermeerse Bos laat zien hoe mooi een recreatiegebied al na 25 jaar kan zijn. Een dergelijk resultaat streven we na voor de overige gebieden zoals Park van de 21e eeuw. De vraag is of de plannen van tien jaar geleden nog voldoen aan de nieuwe trends en ontwikkelingen? In dit verhaal evalueren we wat er is aangelegd en kijken we naar de toekomst hoe we verder gaan met de groengebieden.

We gaan het accent verleggen naar meer aandacht voor de verbindingen. Een robuust raamwerk moet de samenhang tussen natuur- en recreatiegebieden versterken. Een netwerk van lanen en waterlopen dat de natuur- en recreatiegebieden verbindt. We houden vast aan onze doelstelling om 1600 ha natuur- en recreatiegebied te realiseren samen met de provincie Noord-Holland. Ook willen we vaart zetten achter de realisatie van het Park van de 21ste eeuw. Een nieuwe woningbouwopgave betekent bovendien extra investeren in de groengebieden. Een combinatie van wonen, recreatie en natuur biedt kansen om kwaliteiten toe te voegen. Groengebieden zijn er voor onze inwoners. Sterker dan voorheen laten we ons bij de inrichting van de gebieden leiden door de wensen van bewoners en gebruikers.

We streven naar een nieuwe balans tussen wonen, werken en recreatie, zoals verwoord in het collegeakkoord 'Rood, Groen en Blauw: meer in balans' en de 'Gebiedsuitwerking Haarlemmermeer – Bollenstreek' . Natuur en recreatie dragen bij aan gezondheid en ontspanning. We willen de recreatiemogelijkheden in een groene en waterrijke omgeving uitbreiden. Daar gaan we de komende tijd aan werken.

Namens het college van Burgemeester en Wethouders,

Michel Bezuijen,
Wethouder Ruimtelijke ordening, luchthavenzaken, recreatie en grootschalig groen

Inhoudsopgave

Voorwoord 3
Inhoudsopgave 4
Samenvatting 5
1. Inleiding 11
2. Doelstellingen 11
Voor wie doen we het? 13
Wat kan beter? 14
Doelstelling 1: meer routes en verbindingen 14
Doelstelling 2: differentiatie groengebieden 14
Doelstelling 3: Aanleg Park 21e eeuw 14
3. Landschappelijk raamwerk 16
Doelstelling 1: meer routes en verbindingen 16
Fietsen, wandelen en skaten 17
Waterverbindingen 17
Ecologische verbindingen 17
Voorzieningen langs de routes 18
De elementen van het landschappelijk raamwerk 19
4. Karaktervolle groengebieden 21
Doel 2: differentiatie van groengebieden 21
Doel 3: Aanleg Park 21e eeuw 21
Attracties en voorzieningen 22
Waterrijke en droge gebieden 23
Differentiatie door natuur 24
Toelichting Karakters groengebieden 25
5. Financiële aspecten 27
1: Inrichtingskosten 27
2: Grondverwervingskosten 29
3. Beheerkosten 29
6. Vervolg: rol en uitvoering nota Groen en Recreatie in Haarlemmermeer 30

BIJLAGE 1:
Haarlemmermeer Groen in beeld,
normkosten inrichting en beheer
(Grontmij, oktober 2006)

Samenvatting

Het college van B&W wil alle inwoners aantrekkelijke recreatiemogelijkheden bieden. In Haarlemmermeer wonen veel verschillende mensen met eigen behoeften en voorkeuren. Gezinnen met kinderen fietsen graag over veilige routes naar speelplekken in de groengebieden. Sportievelingen houden van hard lopen, fietsen of watersport. Anderen zoeken rust in de natuur of reuring bij een evenement. Hondenbezitters wandelen graag een ommetje. Jongeren skeeleren, voetballen of ontmoeten elkaar bij de recreatieplas.
De groengebieden uit het *Raamplan Haarlemmermeér Groen* (2000) zijn voor een kwart gerealiseerd. Het strategisch groenproject loopt achter op de realisering van de Vinex-woningbouwopgave. Bij Hoofddorp ligt een omvangrijk recreatiegebied met herkenbare elementen, zoals de Big Spotters Hill. De groengebieden kennen wel afwisseling, maar zijn onderling te weinig verschillend, ze kunnen een meer uitgesproken karakter krijgen. Helaas vindt niet iedere recreant de ruimte voor zijn activiteiten. Bovendien kan niet iedereen de groengebieden snel en makkelijk bereiken. Duidelijke, doorgaande routes ontbreken. De Geniedijk vormt een uitzondering, deze rijgt als een ketting enkele gebieden aan elkaar. Lerend van de ervaringen van afgelopen jaren, zetten we de komende tijd in op drie doelstellingen.

Doelstelling 1: meer routes en verbindingen
Met aantrekkelijke routes worden de attracties en groengebieden, die verspreid door de polder liggen op vanzelf sprekende manier met elkaar verbonden. De routes moeten herkenbaar zijn door hun inrichting en logisch aansluiten op elkaar, op de kernen en op routes buiten de polder. Hoe meer de verbindingen ook utilitair gebruikt worden, hoe meer de groengebieden bezocht en gebruikt worden in de vrije tijd.

Doelstelling 2: differentiatie groengebieden
De grote groengebieden dienen ieder een eigen, uitgesproken karakter te krijgen met elk passende en aantrekkelijke voorzieningen en evenementen. Naast parken en stadsbos ook landerijen, recreatief gebruik van agrarisch landschap en 'n groot natuurbos in de Westflank voor de natuurbeleving (bijvoorbeeld het Stille Woud). De wateropgave wordt benut om meer recreatief water te maken voor watersport, natte natuur en wonen aan het water. Sommige gebieden onderscheiden zich door een waterrijk karakter. De gebieden sluiten aan bij de gebieden in de regio.

Doelstelling 3: Aanleg Park 21^{e} eeuw
Attracties en voorzieningen zijn een aanleiding voor tochtjes en bezoek aan groengebieden. In Haarlemmermeer is het aantal attracties wel wat mager Het Park van de 21ste eeuw wordt een combinatie van een grootschalig openbaar stadspark met voldoende ruimte voor commerciële recreatieve en leisure voorzieningen. Een groot deel is openbaar recreatiegebied. Het groen is een natuurlijk decor voor de leisure voorzieningen. In de rest van het gebied kunnen commerciële recreatie- en leisure-voorzieningen worden ontwikkeld in een parkachtige setting.

Om deze drie doelstellingen vorm te geven, zijn ze vertaald in twee bouwstenen. De eerste bouwsteen is het landschappelijk raamwerk, de verbindingen tussen de gebieden. De tweede bouwsteen zijn de gebieden zelf, die zich onderscheiden door hun karakters. De twee bouwstenen leiden tot een visie op de groenblauwe structuur.

Bouwsteen 1: Een sterk landschappelijk raamwerk

We willen een sterk landschappelijk raamwerk maken, dat de natuur- en recreatiegebieden met elkaar en de woonwijken verbindt. Een netwerk van lanen, waterlopen, paden voor fietsers, wandelaars, ruiters en anderen. Herkenbare, doorgaande routes zoals de Geniedijk rijgen als een ketting de natuur- en recreatiegebieden aan elkaar. Het raamwerk begint in de dorpen, bij de voordeur. Het leidt langs groengebieden en doet onderweg attracties en voorzieningen aan en legt verbindingen over de Ringvaart naar de duinen, het Groene Hart, Spaarnwoude en andere recreatiegebieden in de omgeving. Langs de polderwegen liggen historische boerderijen waar ruimte is voor recreatieve functies. De Ringvaart kan een mooi 'rondje polder' worden. Bermen en waterkanten worden bevolkt door padden, vogels en vlinders en je kunt bloemen en bramen plukken.

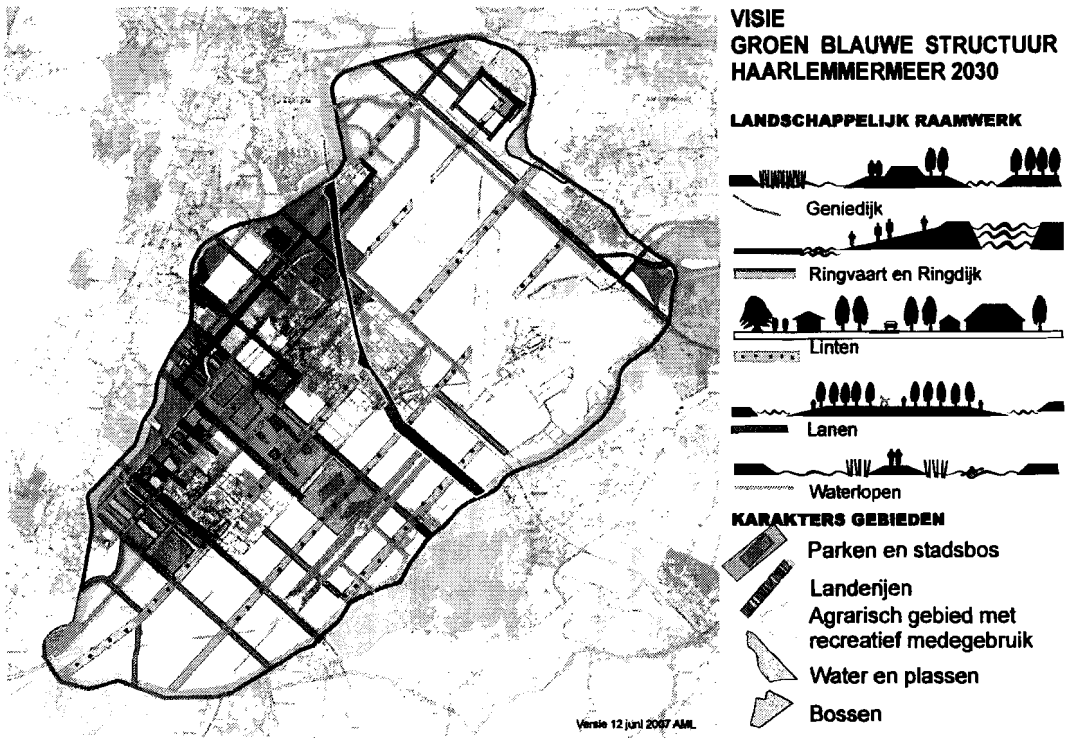

Bouwsteen 2: Karaktervolle groengebieden

De gemeente wil groengebieden maken met een sterke identiteit en onderscheidende karakters. De huidige gebieden zijn te saai en bieden onvoldoende afwisseling. Aantrekkelijke gebieden kennen een gemengd gebruik, er wordt geboerd, er is natuur, er staan villa's of landgoederen, er zijn evenementen en attracties. De afwisseling maakt het aantrekkelijk. Onze groengebieden kunnen een meer uitgesproken karakter krijgen. Historische elementen, aanwezige kwaliteiten en voorzieningen kunnen de gebieden een rijkere dimensie geven. Voor het combineren van deze functies liggen kansen. De wateropgave wordt benut om meer water te maken voor watersport, natte natuur en wonen aan het water. Sommige gebieden onderscheiden zich door een waterrijk karakter. In de

Westflank is natuurbeleving belangrijk (het Stille Woud), terwijl in het Park van de 21ste eeuw het groen een natuurlijk decor is voor de leisure voorzieningen.

Financiële aspecten

Er waren afspraken tussen rijk, provincie en gemeenten voor de realisatie van het Raamplan Haarlemmermeér Groen en AmstelGroen. Per 1 januari 2007 is echter de Wet Investering Landelijk Gebied (ILG) in werking getreden. Een belangrijk risicopunt is dat in het Investeringsbudget Landelijk Gebied van de provincie Noord-Holland onvoldoende geld aanwezig is om de resterende bestaande taakstelling in Haarlemmermeer te realiseren. Indien deze financiële middelen er niet komen, ontstaat een verdere achterstand in de realisatie en nemen de recreatietekorten toe. Ons college vindt dit niet aanvaardbaar en stelt zich op het standpunt dat de provincie en het rijk de bestaande afspraken in het kader van Haarlemmermeér Groen en AmstelGroen moeten nakomen.

Inrichtingskosten

Op basis van normkosten zijn globale indicatieve ramingen opgesteld passend bij het gewenste kwaliteitsniveau per type gebied en verbinding. Uit de globale indicatieve ramingen blijkt dat de budgetten voor alle gebieden van Haarlemmermeer Groen (bestaande opgave) voldoende kunnen zijn om het kwaliteitsniveau van deze nota te realiseren. Hiervoor is de ILG-bijdrage wel noodzakelijk. De kosten voor Park 21 en Westflank (nieuwe groenopgave) kunnen deels worden gedekt uit het ILG-budget (50%). De regiobijdrage (50%) kan geleverd worden door de provincie, het Hoogheemraadschap, de gemeente en marktpartijen. Hierover zijn nog geen afspraken gemaakt.

Grondverwervingskosten

De provincie heeft een budget en als taakstelling om daarvoor 1.100 ha tot 2013 te verwerven in het kader van de ILG-afspraken. De Stichting Mainport en Groen heeft haar eigen budget voor de aankoop van de gronden.

Beheerkosten

De beheerskosten van de bestaande groengebieden uit Haarlemmermeér Groen zijn gedekt door de gemeente en andere partijen. De beheerslasten van de Mainport en Groenprojecten worden gedragen door de provincie Noord-Holland en de Gemeente Haarlemmermeer.

Er is een extra investering nodig om de beoogde kwaliteit van deze nota te realiseren. Het project Haarlemmermeér Groen (bestaand programma), het Park van de 21e eeuw en de Westflank zijn belangrijke projecten die bijdragen aan de metropolitane strategie, het metropolitane landschap, de vergroting van de leefbaarheid en economische vestigingskwaliteit in de Noordvleugel. Een financiële claim bij het rijk hoort daarbij. Voldoende middelen voor de nieuwe groengebieden is een voorwaarde voor de uitvoering van de plannen van de Gebiedsuitwerking.

Vervolg: rol en uitvoering nota Groen en Recreatie in Haarlemmermeer
Het opstellen van deze nota is geen doel op zich. Het moet leiden tot aanpassing en realisatie van groengebieden in Haarlemmermeer en aansluiten bij de wensen van onze inwoners en recreanten. Wij streven naar een nieuwe balans tussen wonen, werken en recreatie, zoals verwoord in het collegeakkoord 'Rood, Groen en Blauw: meer in balans'. Een belangrijk aandachtspunt is de functiemenging van groen, rood en blauw met de aanpak van integrale gebiedsontwikkeling. Wij willen de recreatiemogelijkheden in een groene en waterrijke omgeving uitbreiden op basis van verbindingen en aantrekkelijke gebieden conform de ambitie uit de gebiedsuitwerking Haarlemmermeer-Bollenstreek.

Bij de gebiedsuitwerking wordt een Ontwikkelingsbeeld Haarlemmermeer en GroenBlauw raamwerk opgesteld. Deze nota Groen en Recreatie in Haarlemmermeer is inhoudelijk het vertrekpunt voor het GroenBlauw Raamwerk. De nota is de "groene" input voor de structuurvisie en inbreng in de uitwerking van Park 21e eeuw, de Westflank, Werkstad A4 en andere ruimtelijke ontwikkelingen. Hiermee kan de afspraak bij de Gebiedsuitwerking om de bestaande strategische groenprojecten (project Haarlemmerméér Groen) voor 2014 te realiseren worden nagekomen.

De nota Groen en Recreatie in Haarlemmermeer is:

- basis voor een duurzaam kader in de ruimtelijke structuur;
- kwaliteitskader voor de ontwerpen van de deelgebieden;
- realistische uitgangspunt voor daadwerkelijke aanleg;
- financieel kader met de afspraken tussen partijen voor realisatie voor 2014

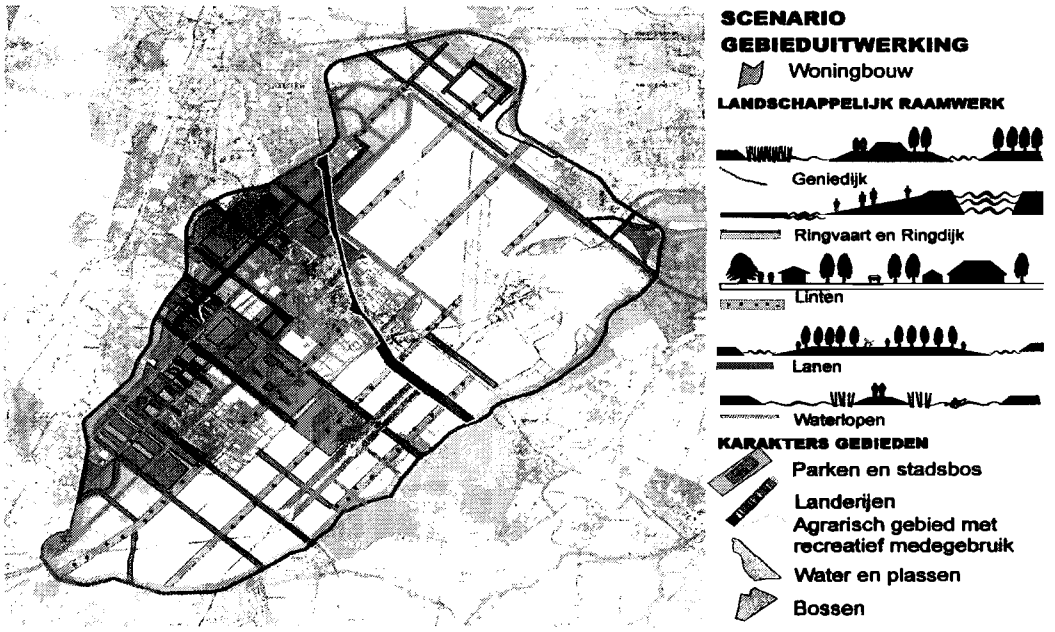

Figuur: mogelijk scenario Gebiedsuitwerking/GroenBlauw raamwerk

De raad is akkoord gegaan met de procesopzet gebiedsontwikkeling Haarlemmermeer West (juli 2007). Onderdeel van deze procesopzet is het werken met Studio Haarlemmermeer waarbij een Werkprogramma Groene Kwaliteit wordt opgesteld. In dit werkprogramma komen de volgende aspecten aan de orde:

- Onderlegger voor groene kwaliteit en duurzaam landschap opstellen;
- Uitwerking nieuwe water- en groenstructuur voor de gehele polder;
- Uitwerking landschappelijk raamwerk;
- Uitwerking kwaliteitsniveau en karakter per groengebied;
- Uitwerking Natuurontwikkelingsvisie;
- Uitwerking samengaan rood, groen en blauw.

Het eindresultaat is een GroenBlauw Raamwerk met integratie van rood, groen en blauw, inzicht in financiën en uitzicht op de realisatie van Haarlemmerméér Groen als strategische groenproject vóór 2014.

1. Inleiding

De groengebieden uit het *Raamplan Haarlemmermeer Groen* (april 2000) zijn voor een kwart gerealiseerd. Gemeente en provincie hebben daar afgelopen tien jaar hard aan gewerkt. Ten noorden van Hoofddorp begint een omvangrijk gebied te ontstaan. Bij Nieuw-Vennep vordert de aanleg van het Venneperhout. De Boseilanden zijn geopend. Men kan rond de luchthaven skeeleren of fietsen door de gebieden van Mainport en Groen. Al deze gebieden zijn voor inwoners van Haarlemmermeer én uit de regio. Steeds meer mensen maken gebruik van de groengebieden. Echter de aanleg gaat niet zo snel als aanvankelijk gedacht. Tot nu toe zijn slechts verspreid liggende snippers groen opengesteld. Verder loopt de realisering van het groen achter op de realisering van de VINEX-woningbouw (ca 840 ha). De woningen staan er bijna allemaal al maar het recreatiegroen buiten de stad moeten we nog realiseren.
Het college van B&W vraagt zich af of de gebieden voldoende kwaliteit bezitten. Vinden de recreanten wat ze zoeken? Kom je vanzelfsprekend van het ene naar het andere gebied? Het collegeprogramma wil 'Rood, Groen en Blauw meer in balans' In de programmabegroting voor 2007 wordt gesproken over 'vaart achter het Park van de 21ste eeuw', 'meer ruimte voor recreatie en natuur' en 'aansluiten bij de wensen van recreanten'.
Het college van B&W geeft met deze nota "Groen en recreatie in Haarlemmermeer" haar visie op de ontwikkeling van groengebieden. Het is input voor toekomstige plannen en ontwikkelingen. Het is al gebruikt voor de *Gebiedsuitwerking Haarlemmermeer - Bollenstreek* (Raad, 2005). In het verder proces van de gebieduitwerking is deze nota is voor de Gemeente Haarlemmermeer de groene input en zowel inhoudelijk als financieel de inzet voor realisering van de groengebieden. De nota is de "groene" input voor de structuurvisie en inbreng in de uitwerking van Park 21e eeuw, de Westflank, Werkstad A4 en andere ruimtelijke ontwikkelingen. Daarnaast is het de leidraad voor de aanleg van de groengebieden waarvan de aanleg de komende periode vaststaat.

2. Doelstellingen

In Frankrijk bestaat een groots netwerk van Grandes Randonnées, wandelroutes door aantrekkelijke gebieden en langs bezienswaardigheden. De routes zijn een aangename manier om op sportieve wijze kennis te maken met het landschap en de cultuur historie. Het netwerk van 60.000 km bewegwijzerde routes door heel Frankrijk wordt intensief gebruikt. Nederland heeft Lange Afstand Wandelpaden, die tot op heden Haarlemmermeer niet aandoen. Onlangs heeft de provincie het eerste lange afstandspad in de kop van Noord-Holland geopend.

Geïnspireerd op de Grandes Randonées wordt Haarlemmermeer onderdeel van een regionaal netwerk van routes door groengebieden en langs attracties. De recreatieve en toeristische mogelijkheden worden aanzienlijk groter met verbindingen tussen de natuur- en recreatiegebieden binnen en buiten de Haarlemmermeer en beginnend bij de voordeur. Elke route heeft een eigen karakter en kan te voet, per fiets, te paard of per boot afgelegd worden. De kaart biedt een doorkijk naar de toekomst.

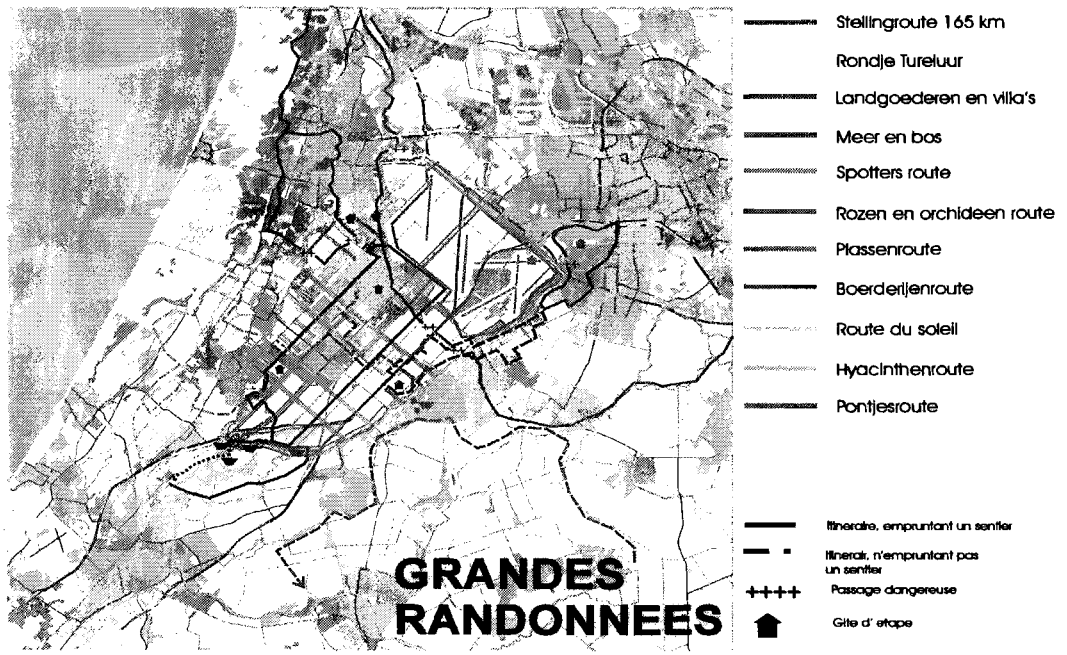

Voor wie doen we het?

Wij willen voor alle inwoners aantrekkelijke recreatiemogelijkheden bieden. In Haarlemmermeer wonen veel verschillende mensen met eigen behoeften en voorkeuren. Vrijwel iedereen doet aan één of andere vorm van recreatie zoals wandelen, fietsen, skeeleren, paardrijden, zwemmen en sporten. Wat men doet en hoe vaak men erop uittrekt, is onder andere afhankelijk van persoonlijke omstandigheden zoals leeftijd, hoeveelheid vrije tijd en bestedingsruimte. Om deze verschillende vormen van recreatie mogelijk te maken helpt een recreantentypering bij het inrichten van de groengebieden. Deze typering is een hulpmiddel om de gebruiksmogelijkheden van de groengebieden te toetsen zodat ze voldoen aan de wensen en behoeften
van onze inwoners.

- Gezinnen met kinderen
"In het Haarlemmermeerse bos hebben we ruimte voor onze sportdagen."

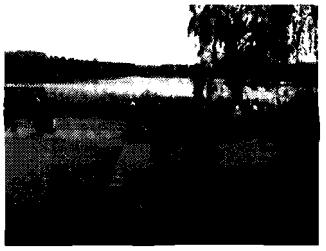

- Bedrijvigen
"De mogelijkheid om hard te lopen zijn hier fantastisch.

- 'Kwieke senioren'
"Mijn vrouw en ik, houden wel van wat reuring..""

-Ouderen
"In de zomer als het warm is komen de muren op me af, dan moet ik er snel even op uit kunnen met de fiets.

- Jeugd en jongeren
Ik ga altijd buiten op de skates, lekker uitwaaien en vrienden ontmoeten.""

Gezinnen met kinderen fietsen graag over veilige routes naar avontuurlijke speelplekken in de gebieden. Sportievelingen gaan graag in de buitenlucht hard lopen, skeeleren, watersport, etc. Anderen zoeken rust in de natuur of juist reuring bij een evenement. Hondenbezitters wandelen graag van huis uit een ommetje. Jongeren skeeleren, voetballen of ontmoeten elkaar bij de recreatieplas.

Wat kan beter?

Bij Hoofddorp ligt een omvangrijk recreatiegebied met herkenningspunten zoals de Geniedijk en de Big Spotters Hill. De groen gebieden kennen wel afwisseling, maar zijn onderling te weinig verschillend, ze kunnen een meer uitgesproken karakter krijgen. We maken nog te weinig gebruik van de historie van de polder, de aanwezige attracties en kwaliteiten. Die kunnen de groengebieden een rijkere dimensie geven, die nu ontbreekt. Ook ontbreken duidelijke, doorgaande routes. De Geniedijk vormt een uitzondering, deze rijgt als een ketting de groengebieden aan elkaar. Dat willen we uitbreiden we tot een samenhangend netwerk door de hele polder. Voor de komende jaren hebben we drie doelstellingen:

1. meer routes en verbindingen;
2. differentiatie groengebieden en
3. aanleg Park 21^{e} eeuw.

Doelstelling 1: meer routes en verbindingen

Met aantrekkelijke routes worden de attracties en groengebieden, die verspreid door de polder liggen op vanzelf sprekende manier met elkaar verbonden. De routes moeten herkenbaar zijn door hun inrichting en vormen een netwerk. Ze zijn bedoeld voor fietsers, wandelaars, skaters, ruiters, varen. Hoe meer de verbindingen ook utilitair gebruikt worden, hoe meer de groengebieden bezocht en gebruikt worden in de vrije tijd. De Geniedijk en de Ringdijk kunnen zich ontwikkelen tot aantrekkelijke routes die uniek zijn voor de Haarlemmermeer. Langs de polderwegen komt ruimte vrij voor recreatieve nevenactiviteiten op boerenbedrijven. Lanen en waterlopen bieden teven ruimte voor ecologische verbindingen.

Doelstelling 2: differentiatie groengebieden

De grote groengebieden dienen ieder een eigen, uitgesproken karakter te krijgen met elk passende en aantrekkelijke voorzieningen en evenementen. Naast parken en stadsbos ook landerijen, recreatief gebruik van agrarisch landschap en 'n groot natuurbos in de Westflank voor de natuurbeleving (Het Stille Woud). De wateropgave wordt benut om meer recreatief water te maken voor watersport, natte natuur en wonen aan het water. Sommige gebieden onderscheiden zich door een waterrijk karakter. De gebieden sluiten aan bij de gebieden in de regio.

Doelstelling 3: Aanleg Park 21^{e} eeuw

Attracties en voorzieningen zijn een aanleiding voor tochtjes en bezoek aan groengebieden. In Haarlemmermeer is het aantal attracties wel wat mager Het Park van de 21ste eeuw wordt een combinatie van een grootschalig openbaar stadspark met voldoende ruimte voor commerciële recreatieve- en leisurevoorzieningen. Een groot deel is openbaar recreatiegebied. Het groen is meer een natuurlijk decor voor de leisure voorzieningen. In de rest van het gebied kunnen commerciële recreatie- en leisure-voorzieningen worden ontwikkeld in een parkachtige setting. In Park van de 21ste eeuw is het groen een decor is voor de leisure voorzieningen.

Om de doelstellingen te realiseren zet de gemeente in op twee bouwstenen:

1. landschappelijk raamwerk en
2. karaktervolle groengebieden.

Samen vormen ze de groenblauwe structuur in Haarlemmermeer.

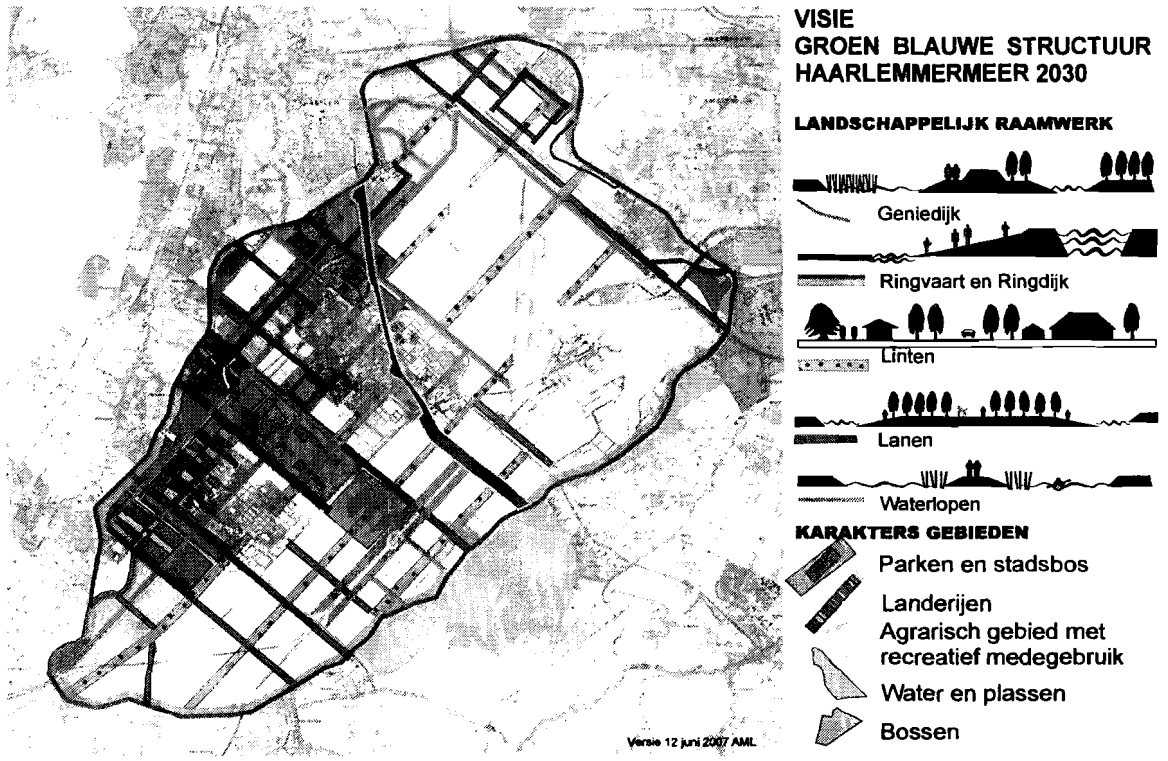

Figuur 1: Groenblauwe structuur Haarlemmermeer 2030

3. Landschappelijk raamwerk

De eerste bouwsteen, het landschappelijk raamwerk, richt zich vooral op doelstelling 1, meer routes en verbindingen. Deze routes en verbindingen zijn gericht op fietsen, wandelen, voorzieningen, water en ecologie. Het raamwerk is opgebouwd uit vijf verschillende elementen:

1. Lanen;
2. Waterlopen;
3. Linten;
4. Geniedijk en
5. Ringvaart en Ringdijk.

Hieronder wordt dit verder uitgewerkt en toegelicht.

Doelstelling 1: meer routes en verbindingen

Het landschappelijk raamwerk van de polder wordt opgebouwd door de Geniedijk, de Ringvaart en Ringdijk, lanen, nieuwe en bestaande waterlopen en de polderwegen met boerderijen (linten). Het is een doorlopend, ononderbroken en vanzelfsprekend netwerk. Kruisingen met grootschalige infrastructuur zijn ongelijkvloers, het verloop van de route is helder. Langs deze lanen, paden en linten zijn de verschillende groengebieden en de attracties te bereiken vanuit de kernen. Ze bieden ruimte voor fietsers, wandelaars, ruiters, varen etc. Waterlopen vormen een onderdeel van de verbinding. Er is plaats voor natte en droge ecologische verbindingen. Het netwerk sluit aan op routes en natuur- en recreatiegebieden buiten de polder. Fietsen of wandelen naar de duinen, het Groene Hart, het Amsterdamse Bos en de Bollenstreek. Langs de routes zijn attracties en voorzieningen belangrijk, ze zijn een doel om naar toe te gaan en een plek voor ontspanning en ontmoeting.

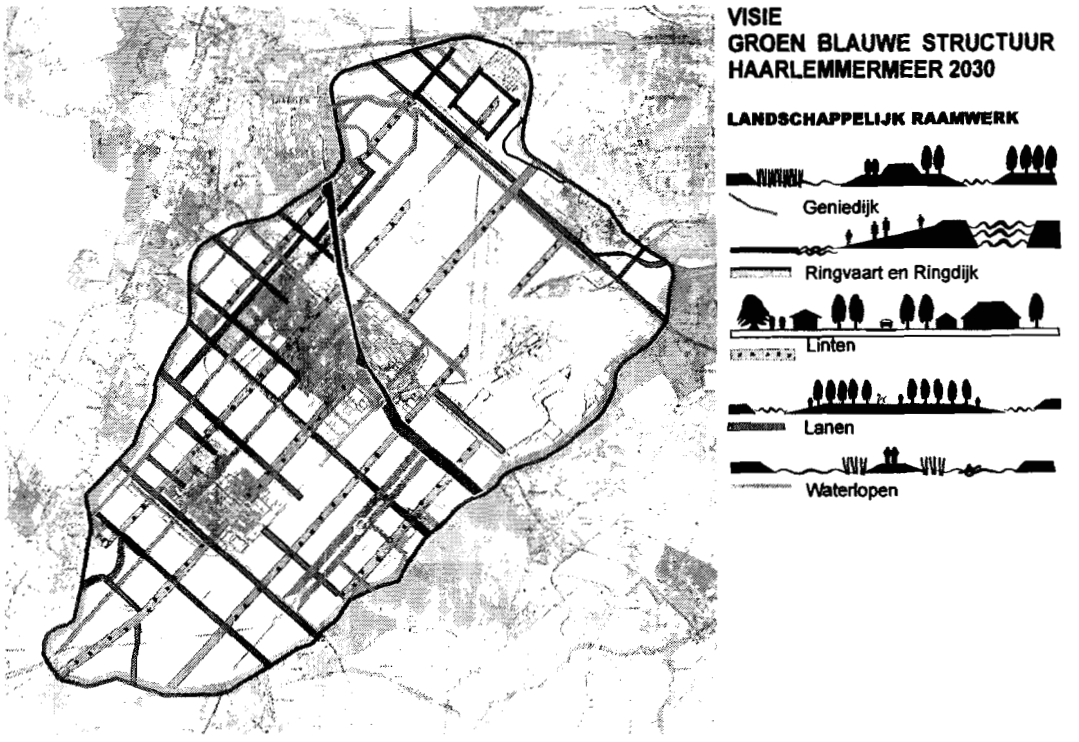

Figuur 2: het landschappelijk raamwerk

Fietsen, wandelen en skaten

Met aantrekkelijke routes worden de groengebieden met voorzieningen en attracties, die verspreid door de polder liggen op vanzelf sprekende manier met elkaar verbonden. De routes moeten herkenbaar zijn door hun inrichting en logisch aansluiten op elkaar en op de kernen met duidelijke bewegwijzering. Hoe meer de verbindingen ook utilitair door fietsers gebruikt worden, hoe meer de groengebieden bezocht en gebruikt worden in de vrije tijd. Het overzicht laat bestaande en gewenste recreatieve hoofdverbindingen zien. Vanuit de kernen is een netwerk met een maaswijdte van 500 meter ideaal. Er bestaan diverse knelpunten. Deels worden deze in de toekomst opgelost binnen het bestaande budget. Deels zijn aanvullende middelen nodig.

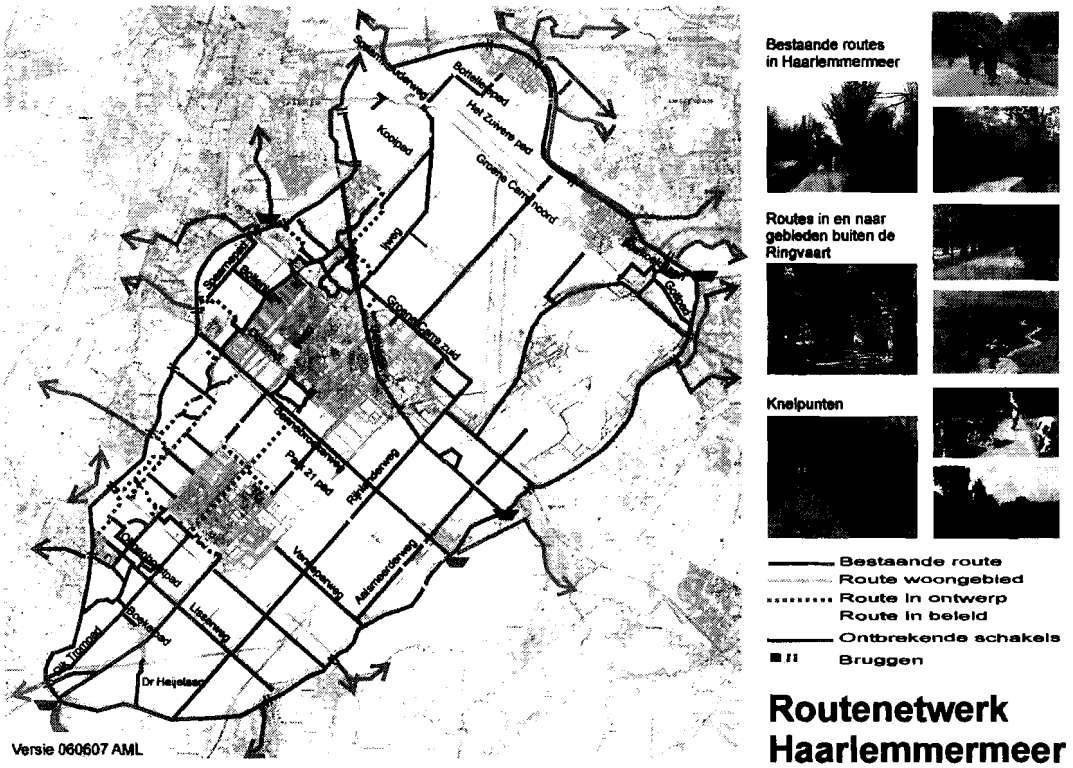

Routenetwerk Haarlemmermeer

Waterverbindingen

Behalve verbindingen over land zijn er verbindingen over water gewenst, een waternetwerk. De Ringvaart verbindt de verschillende watersportgebieden buiten de gemeente. Bijna de hele Ringvaart is staande mastroute voor zeilboten tussen Leiden en Amsterdam en Haarlem. Ook varen binnen de polder wordt mogelijk over verbrede poldertochten en vaarten en nieuwe waterlopen (zie ook hoofdstuk 4).

Ecologische verbindingen

Het raamwerk biedt ook ruimte aan dieren om zich te verplaatsen en planten om zich te verspreiden (ecologische verbindingen) Het raamwerk legt goede ecologische verbindingen tussen de gebieden onderling en met gebieden buiten de polder. De verbindingen en de kerngebieden zorgen voor realisatie van de ecologische hoofdstructuur zoals door Rijk en provincie gewenst. Deze ecologische verbindingen combineren we zoveel mogelijk met de recreatieve verbindingen. Als uitwerking hiervan wordt een Natuurontwikkelingsvisie opgesteld voor de gehele polder.

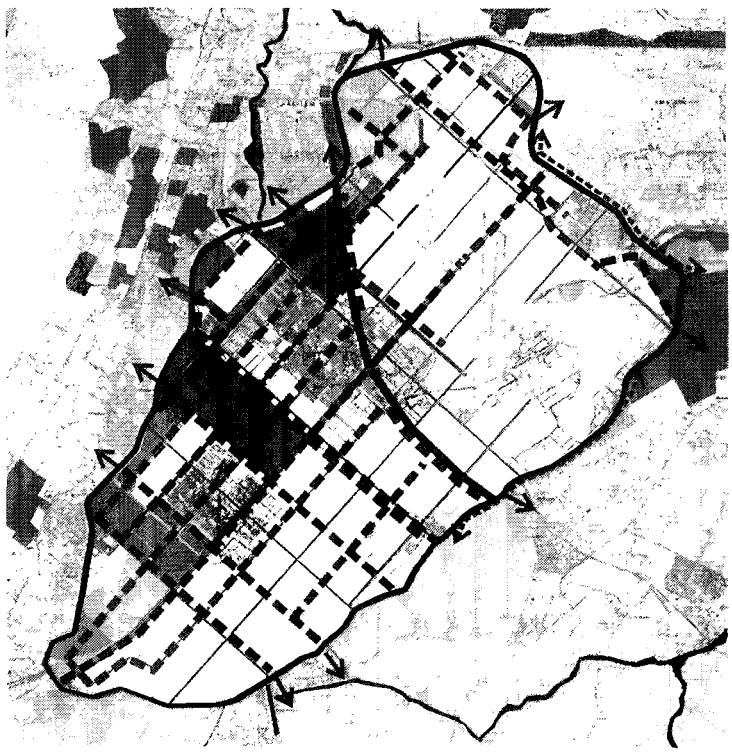

Kerngebieden

- Moeras en dras
- Parken en bossen
- Weide gebied
- Hazenreservaat

Robuuste verbindingen

- Droge verbinding
- Natte verbinding
- Overige verbindingen

Ecologische Hoofd Structuur
Rijk en Provincies

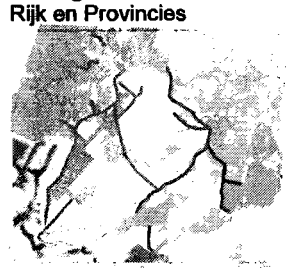

Ambities natuur Haarlemmermeer

Voorzieningen langs de routes

Attracties zijn een aanleiding voor tochtjes. In de linten vormen de boerenerven met recreatieve nevenactiviteiten een doel om naar toe te fietsen. Langs de Geniedijk willen we de forten een publieke functie geven. Binnen de groengebieden dragen voorzieningen bij aan het karakter van het gebied. In het volgende hoofdstuk wordt dit verder uitgewerkt.

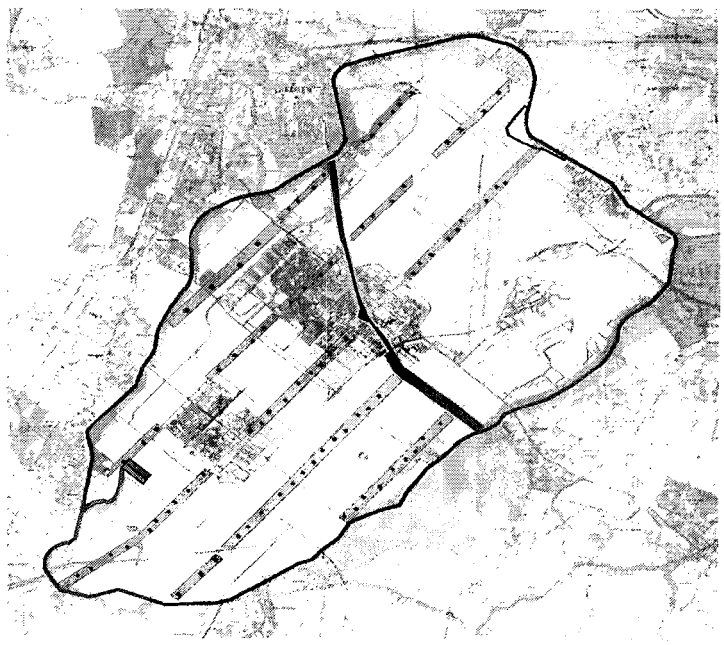

Ambitie agrarische attracties

De elementen van het landschappelijk raamwerk

Lanen

Aantrekkelijke verbindingen met opgaande beplanting tussen de verschillende groengebieden en ontsluiting van het landelijk gebied. Inrichting en beheer zijn gericht op het in stand houden van het specifieke karakter van de verbinding en het recreatieve gebruik.
Recreatieprogramma: fietsen, wandelen, skaten, paardrijden, recreatieve voorzieningen, horeca en attracties.

Waterlopen

De 'natte' verbindingen in de Haarlemmermeer. Inrichting en beheer zijn gericht op het in stand houden van open water voor de waterhuishouding, maar ook op ecologische kansen en recreatief medegebruik van zowel het water zelf als de oevers en kaden.
Recreatieprogramma:: varen, kanovaren, schaatsen, vissen en wandelen/fietsen langs de oevers.

Linten

Door de Haarlemmermeer lopen polderwegen met daaraan gekoppeld bebouwing, waaronder vele historische boerderijen. Dit stelsel van wegen vormt mede een basis voor de realisatie van een recreatief raamwerk dat de verschillende groengebieden aan elkaar koppelt. Door aanpassingen in het profiel van de wegen (groene inrichting van de bermen en verkeersveiligheid maatregelen) en de realisatie van recreatieve stapstenen (aankoop kleine blokken particuliere grond langs de polderwegen voor recreatie) kunnen de linten aantrekkelijker worden voor de recreant. Dit vergt een meer op de recreatieve functie afgestemd beheer.
Recreatieprogramma:: fietsen, skaten, paardrijden, horeca en agrarische attracties.

Geniedijk

Een uniek element in de Haarlemmermeer betreft de Geniedijk. Dit cultuurhistorisch waardevolle element maakt onderdeel uit van de Stelling van Amsterdam (UNESCO). Langs de dijk liggen drie forten. De Provincie Noord-Holland en betreffende gemeenten hebben de gezamenlijke ambitie de Stelling van Amsterdam beter op de kaart te zetten en de recreatieve potenties van de Stelling te benutten.

Voor de gemeente Haarlemmermeer vervult de Geniedijk een recreatieve route door de Haarlemmermeer die verschillende natuur- en recreatiegebieden met elkaar verbindt. Inrichting en beheer zijn gericht op het realiseren en in stand houden van het cultuurhistorische element in combinatie met de recreatieve functie.
Recreatieprogramma:: wandelen, fietsen, paardrijden, skaten, cultuurhistorische attracties, horeca.

Ringvaart en Ringdijk

Ook de Ringvaart is van cultuurhistorische waarde en onlosmakelijk verbonden met de Haarlemmermeer. De Ringvaart zou een mooi 'rondje polder' kunnen worden zowel over water als over de dijk. Afgelopen jaren is het beleid erop gericht verschillende dijkdelen opnieuw in te richten met voorzieningen om veilig fietsen te bevorderen (fietsstroken, snelheidsremmende maatregelen). Op enkele stukken na is dit beleid nu uitgevoerd.

Recreatieprogramma:: wandelen, fietsen, paardrijden, skaten, varen en vissen, attracties, horeca.

4. Karaktervolle groengebieden

De tweede bouwsteen, karaktervolle groengebieden, richt zich vooral op doelstelling 2 en 3, de differentiatie van de groengebieden en aanleg van Park 21e eeuw. Daarbij zijn van belang de attracties en voorzieningen, waterrijke en droge gebieden en de differentiatie door de natuur. De karakters van de gebieden hebben een relatie met de aanwezige gebieden in de omgeving.

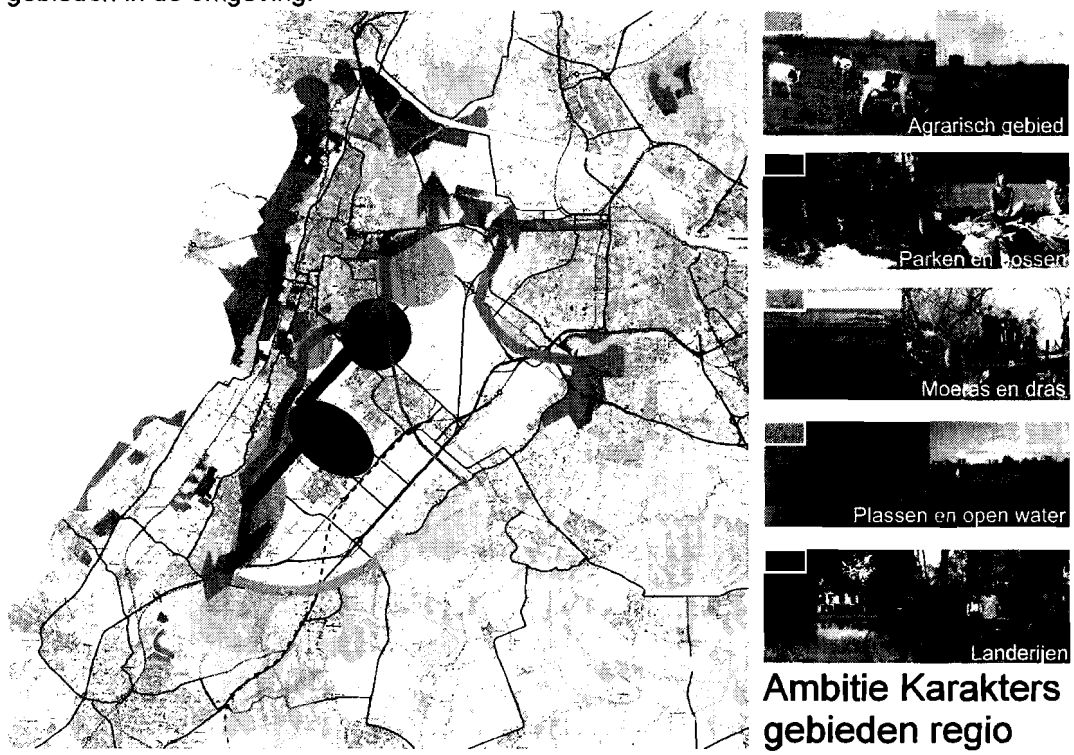

Doel 2: differentiatie van groengebieden

Haarlemmermeer biedt in 2030 een gevarieerd en rijk aanbod aan recreatie-mogelijkheden. Om dit mogelijk te maken krijgen de gebieden elk een eigen karakter. De karakters die we gaan realiseren zijn parken en stadsbossen, landerijen, open waterrijk gebied, water en plassen, bossen. De karakters van de gebieden voldoen aan de verschillende behoeften en wensen van de gebruikers. Naast functionele eisen worden per gebied eisen gesteld aan: typering en karakter, herkenbaarheid, soort gebruik en type voorzieningen en attracties, omvang en toegankelijkheid, gebruiksintensiteit en ruimte voor natuur.
In bossen staat rust en natuurbeleving voorop Hiervoor komt in de zuidwestpunt een aaneengesloten bos van ca. 500 ha; het Stille Woud. In parken en stadsbossen is ruimte voor attracties en zijn er veel recreatieve concentratiepunten. Waterberging biedt weer andere kansen voor recreatief gebruik. De landerijen vormen een aantrekkelijke mix van wonen in zeer lage dichtheden in een prachtige, natuurlijke omgeving.

Doel 3: Aanleg Park 21e eeuw

Het Park van de 21e eeuw, tussen Hoofddorp en Nieuw-Vennep, wordt een grootschalig groen- en recreatieproject waarin ruimte is voor particulier initiatief op gebied van leisure en/of een themapark. Het krijgt het karakter van een Park en stadsbos. Hier is ruimte voor grootschalige evenementen en is een combinatie van een grootschalig openbaar

stadspark met voldoende ruimte voor commerciële recreatieve- en leisurevoorzieningen. Gezien de 'stedelijke druk' op het gebied is een krachtige uitvoeringstrategie nodig. Een Uitvoeringsstrategie Park van de 21e eeuw wordt opgesteld.

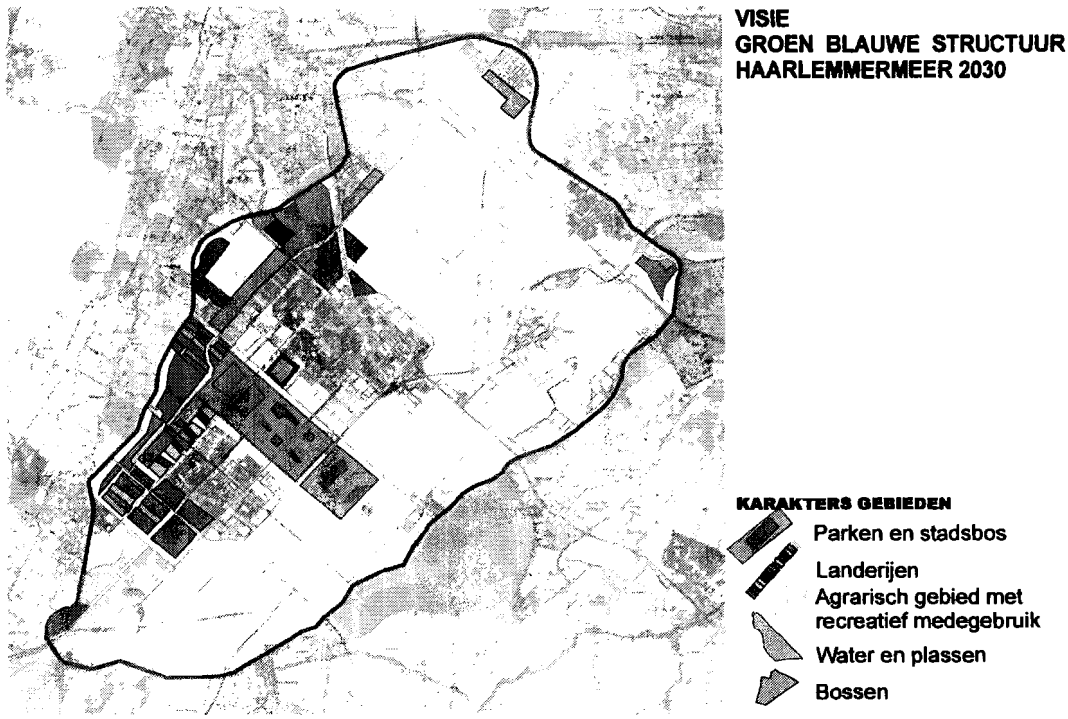

Figuur 3: Karakters gebieden

Attracties en voorzieningen

De grootste attractie binnen de gemeente is de luchthaven Schiphol. Het spotten van vliegtuigen is voor duizenden mensen een aangename vrijetijdsbeleving. Spotterplekken liggen ten noorden van Hoofddorp. Rond de Groene Weelde ontstaat een concentratie van attracties en voorzieningen met een historische achtergrond, de Geniedijk, fort Vijfhuizen met het bezoekerscentrum, het gemaal Cruquius, diverse musea. Het succes van Mysteryland en andere evenementen laat zien dat door goede bereikbaarheid, de nabijheid van bevolkingscentra de Haarlemmermeerse groengebieden aantrekkelijk zijn voor evenementen. De keerzijde is dat de deze gebieden tijdelijk niet openbaar toegankelijk zijn. De aanleg van het Park van de 21e eeuw zal de druk op het bestaande gebieden verminderen en de mogelijkheden voor evenementen vergroten.
Op kleinere schaal vervullen voorzieningen een belangrijk recreatieve functie, zoals musea, golfbanen, maneges, horecapunten, of de verkoop van boerenproducten. Recreatievoorzieningen en horeca kunnen een nieuwe invulling zijn voor historische gebouwen. Langs de polderwegen liggen boerderijen waar ruimte is voor recreatieve functies wanneer de ruimte niet meer nodig is voor de opslag van aardappelen of machines. Architectonische hoogstandjes zoals de Calatravabruggen vormen ook een attractie. De windturbines in het zuiden van de polder kunnen interessante vormen van recreatief medegebruik krijgen, zoals een milieueducatiecentrum of een uitzichtpunt boven in de gondel (een kopje koffie drinken op 80 meter hoogte).

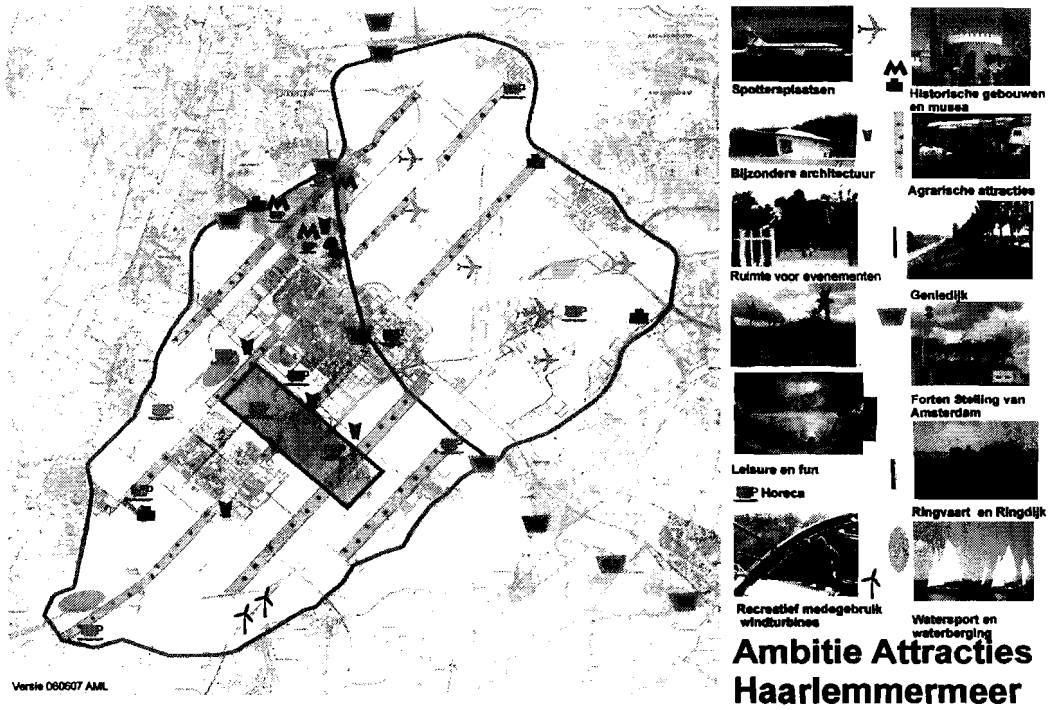

Waterrijke en droge gebieden

De recreatiegebieden bieden ruimte aan de noodzakelijke waterberging. Door waterberging zoveel mogelijk in de recreatiegebieden op te nemen zijn er meerdere voordelen haalbaar. Enerzijds vormt water een recreatieve attractie: plassen en meren, sloten en oevers trekken grote aantallen recreanten. Anderzijds kan het wateroppervlak in het stedelijk gebied beperkt blijven mits er natuurlijk goede verbindingen met het water buiten de kern is. Het combineren van waterberging en recreatie is in alle gebieden mogelijk en uitgangspunt. De combinatie van water, recreatie en wonen biedt kansen kwaliteit toe te voegen. Ook een combinatie van waterberging met natuur is mogelijk.

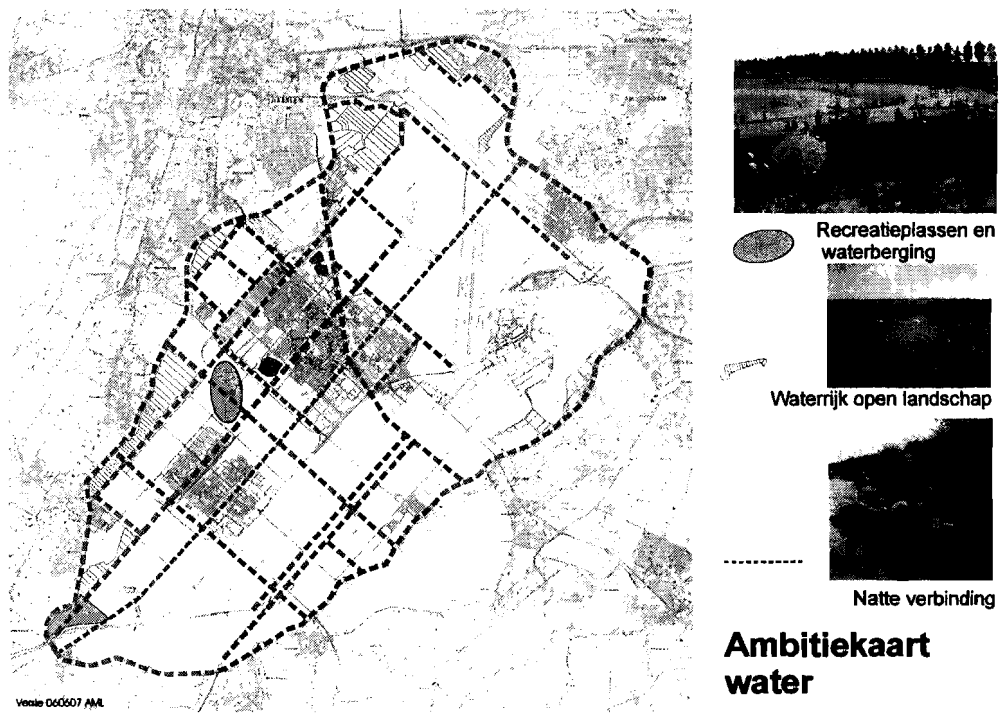

Differentiatie door natuur

De realisatie van groengebieden levert gunstige omstandigheden voor natuur. In bossen en landerijen zijn gunstig voor wezel, hermelijn en egel. Ook nestelen er allerlei vogels. In Zwaansbroek zijn de reeën al gesignaleerd. Weidevogels zijn bij Vijfhuizen en Zwanenburg in de open agrarische gebieden. De algemene plantensoorten gaan rijkelijk bloeien op de Haarlemmermeerse klei. Vissen en amfibieën profiteren van natuurvriendelijke oevers. In de meeste gebieden is geen zeldzame natuur aanwezig. In Haarlemmermeer willen we natuur ontwikkelen die je mag beleven als recreant, zoals het plukken van bloemen en bessen, spotten van vogels en andere dieren. Dit aspect wordt verder uitgewerkt in de Natuurontwikkelingsvisie die we gaan opstellen.

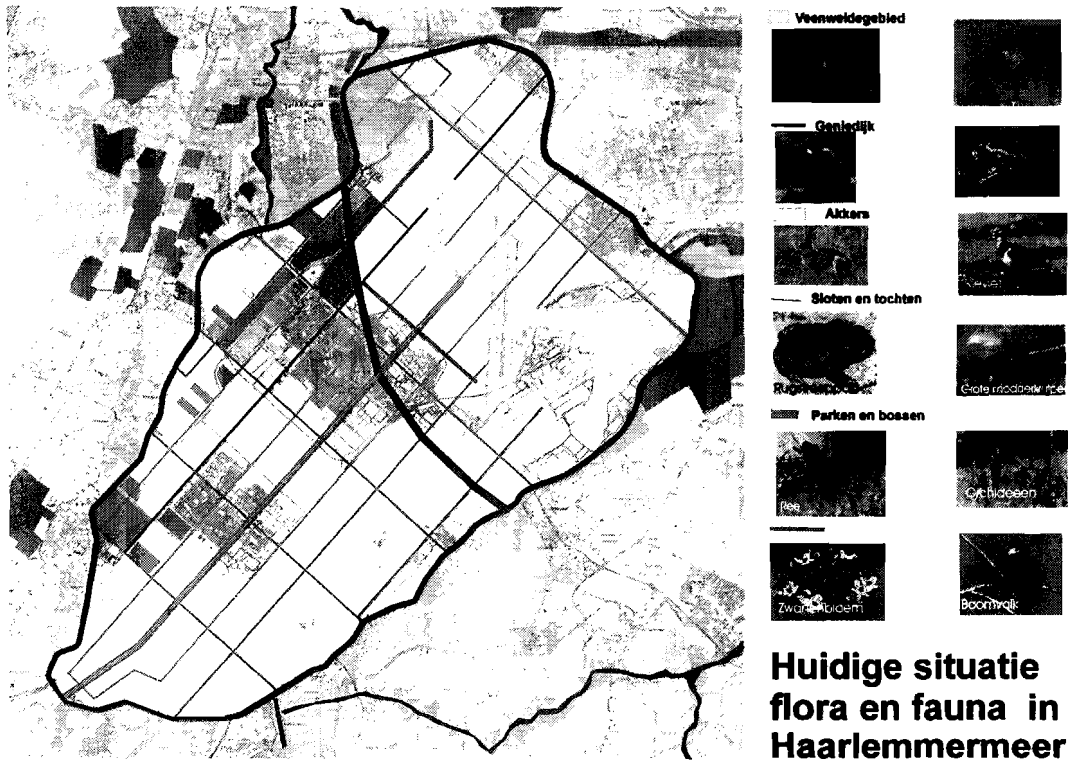

Huidige situatie flora en fauna in Haarlemmermeer

Toelichting Karakters groengebieden

Parken en stadsbossen (intensief gebruik)

Intensief gebruikte parken en bossen aan de rand van het stedelijk gebied. Inrichting en beheer zijn gericht op het realiseren en in stand houden van recreatieve voorzieningen van een hoog ambitieniveau in een bosrijke omgeving. Kenmerkend is de hoge dichtheid van recreatieve voorzieningen.
Recreatieprogramma:: spelen, sporten, zitten, wandelen, fietsen, horeca, evenementen, leisure voorzieningen, ontspanning.

Bossen (extensief gebruik)

Extensief ingerichte bossen buiten de bebouwde kom. Inrichting en beheer zijn gericht op het realiseren en in stand houden van een bosrijke omgeving, de daarin aanwezige natuurwaarden en enkele basisvoorzieningen. Kenmerkend is een lage dichtheid aan deze voorzieningen.
Recreatieprogramma:: wandelen (struinen), fietsen, paardrijden, natuurbeleving.

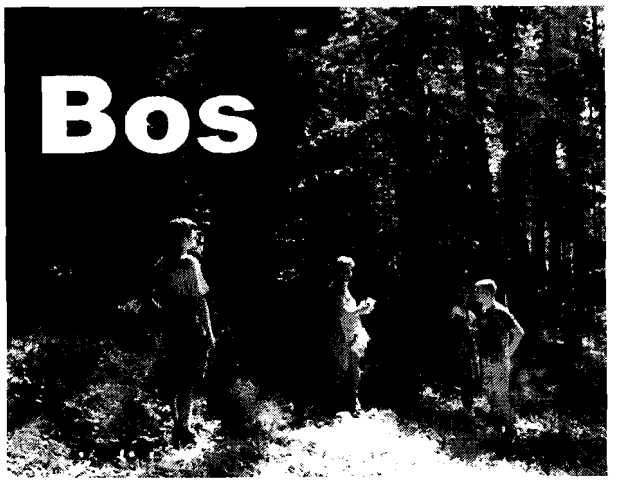

Landerijen

Dit zijn gemengde woonmilieus met wonen in lage dichtheden in een bosrijke omgeving. De bosrijke omgeving heeft tevens een recreatieve en verbindende functie. De openbare toegankelijkheid van de bosrijke omgeving is een randvoorwaarde om te kunnen spreken van recreatieve en natuurlijke milieus.
Recreatieprogramma:: wonen, wandelen, fietsen, natuurbeleving, paardrijden.

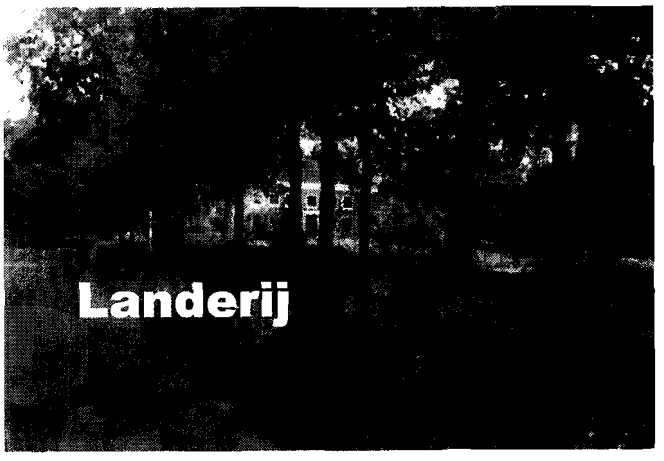

Plassen

Open water dat geschikt is voor watersport en recreatie eventueel in combinatie met natuur en wonen en eveneens een waterbergende functie kan hebben. Inrichting en beheer zijn gericht op het realiseren en in stand houden van goed bereikbare, watergebonden recreatieve voorzieningen. Kenmerkend is het intensieve recreatieve gebruik. *Recreatieprogramma*:: varen, watersport, zwemmen, evenementen, strandrecreatie.

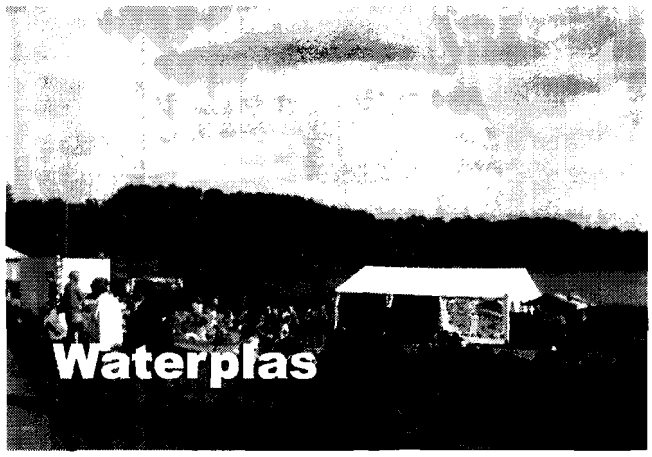

Agrarisch gebied met recreatief medegebruik

Het gaat hier met name om agrarische gebieden in de nabijheid van het stedelijke gebied. Inrichting en beheer zijn gericht op het produceren van agrarische producten, waarbij recreatief medegebruik een nieuw product vormt. Dit betekent dat de aanleg en het beheer van enkele routes en voorzieningen een economische aanvulling kunnen vormen op de bedrijfsvoering. *Recreatieprogramma*:: struinen/wandelen, fietsen, ontspanningsmogelijkheden bij de boer.

5. Financiële aspecten

Tot 1 januari 2007 waren er financieringsafspraken tussen rijk, provincie en de gemeenten voor het strategisch groenproject Haarlemmerméér Groen en AmstelGroen. Voor de Mainport en Groengebieden zijn aparte financiële afspraken vastgelegd in het convenant Mainport en Groen (1995). Per 1 januari 2007 is echter de Wet Investering Landelijk Gebied (ILG) in werking getreden. De provincie is verantwoordelijk voor de uitvoering van de afspraken in samenwerking met de gebiedscommissies en heeft daarvoor geld gekregen van het rijk. Dit betekent dat er één budget, één subsidieregeling en één procedure is voor projecten in het landelijk gebied met een andere kostenverdeling (50% ILG en 50% regio). Dit zou moeten leiden tot snelheid, flexibiliteit en eenvoud.
Een belangrijk risicopunt is dat in het Investering Landelijk Gebiedbudget van de provincie Noord-Holland op dit moment onvoldoende geld aanwezig is om de resterende bestaande taakstelling te realiseren van Haarlemmerméér Groen (1.100 ha in Haarlemmermeer). Op dit moment loopt hierover een discussie (herijking Recreatie om de stad) over het mogelijk naar achteren schuiven van de projecten in Haarlemmermeer in verband met onvoldoende middelen. Indien deze financiële middelen er niet komen ontstaat een verdere achterstand in de realisatie en nemen de recreatietekorten toe. Ons college vindt dit niet aanvaardbaar en stelt zich op het standpunt dat de provincie en het rijk de bestaande afspraken in het kader van Haarlemmerméér Groen en AmstelGroen moeten nakomen.De financiering van de groengebieden betreft drie verschillende onderdelen:

1. inrichtingskosten;
2. grondverwervingskosten en
3. beheerskosten.

1: Inrichtingskosten

Om inzicht te krijgen in de investeringskosten per gebied en van het raamwerk is onderzoek verricht naar de inrichtingskosten en normkosten vastgesteld (*'Haarlemmerméér Groen in beeld'* (bijlage1, Grontmij, oktober 2006). Op basis van normkosten uit dit rapport zijn globale indicatieve ramingen opgesteld passend bij het gewenste kwaliteitsniveau per type gebied en verbinding. Hieronder wordt dit toegelicht.

NORMKOSTEN PER GROENTYPE

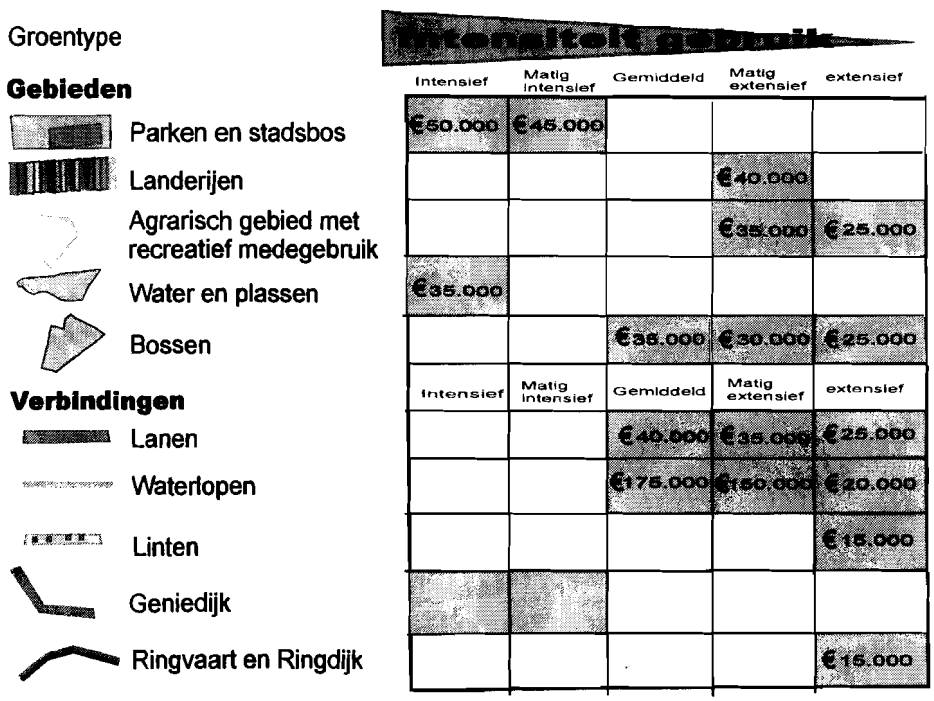

Normkosten inrichting per ha

Kosten en dekking van Haarlemmerméér Groen (bestaande groenopgave)
Uit de globale indicatieve ramingen blijkt dat de budgetten voor de bestaande groenopgave, bestaande uit verschillende deelprojecten, voldoende kunnen zijn om het kwaliteitsniveau van deze nota te realiseren inclusief de compensatiegelden voor Spaarnwoude. In Haarlemmermeer resteert nog een bestaande taakstelling van 1.100 ha groengebied aan te leggen waarvan 840 ha in de Westflank en Park 21e eeuw. Hiervoor is de ILG-bijdrage wel noodzakelijk en het nakomen van de bestaande afspraken. De compensatiegelden Spaarnwoude zijn middelen om 500 hectare recreatiegebied aan te leggen in de zuidwestelijk gedeelte. Dit is de compensatie van het wegvallen van de recreatie in Spaarnwoude bij de aanleg van de 5e baan. Onze bijdrage hebben wij al financieel geregeld bij de vaststelling van de 10e Bestuurlijke Voortgangsrapportage Haarlemmerméér Groen (nota van B&W, oktober 2006). Daarvoor is nu een investeringskrediet beschikbaar van € 4.252.000, als bijdrage aan het Strategische Groen Project Haarlemmerméér Groen, gebaseerd op de bestaande afspraken. De bestaande afspraken zijn opgenomen in deze 10e Bestuurlijke Voortgangsrapportage Haarlemmerméér Groen.
Het budget van de stichting Mainport en Groen is taakstellend voor de uitvoering van de Mainport en Groenprojecten. De Stichting Mainport en Groen is bezig met een voorstel voor een herprogrammering van deze projecten gezien de gestegen kosten, andere gebiedsontwikkelingen zoals de omlegging A9 en de bijdrage aan de leefomgeving.

Kosten en dekking van Park 21 en Westflank (nieuwe groenopgave)
De kosten voor Park 21 eeuw en Westflank kunnen deels worden gedekt uit het ILG-budget (50%). De regiobijdrage (50%) kan geleverd worden door de provincie, het Hoogheemraadschap, de gemeente en marktpartijen. Ook hier speelt het risico dat er onvoldoende budget bij de provincie Noord-Holland aanwezig is om de ILG-bijdrage voor deze toekomstige groenopgave (Park 21 en Westflank, ca 400-600 ha) in verband met de verdere verstedelijking toe te zeggen.

Er is een extra investering nodig om de beoogde kwaliteit van deze nota te realiseren. Het project Haarlemmerméér Groen (bestaand programma), het Park van de 21e eeuw en de Westflank zijn belangrijke projecten die bijdragen aan de metropolitane strategie, het metropolitane landschap, de vergroting van de leefbaarheid en economische vestigingskwaliteit in de Noordvleugel. Een financiële claim bij het rijk hoort daarbij. Voldoende middelen voor de nieuwe groengebieden is een voorwaarde voor de uitvoering van de plannen van de Gebiedsuitwerking. Hierover zijn nog geen afspraken gemaakt. Als afronding van de verkenningsfase van de Gebiedsuitwerking zal een bestuursovereenkomst worden opgesteld waarin de gemaakte (financiële) afspraken worden vastgelegd. Daarbij wordt dan duidelijk wat de financiële bijdrage van voor ons zal zijn. Deze aanpak staat in het procesvoorstel Gebiedsontwikkeling Haarlemmermeer-Bollenstreek (stappenplan). Dit procesvoorstel is vastgesteld door het college van B&W (juli 2007) en met de raad besproken.

2: Grondverwervingskosten

De kosten voor de grondverwerving voor de groengebieden is opgenomen in de bestuursovereenkomst ILG en is gelimiteerd in aantal hectares. De provincie heeft een taakstelling om 1.100 ha te verwerven voor 2013 voor haar rekening genomen. De Stichting Mainport en Groen heeft haar eigen budget voor de aankoop van de gronden voor haar projecten.

3. Beheerkosten

De beheerskosten van de bestaande groengebieden uit Haarlemmerméér Groen zijn gedekt door de gemeente en andere partijen. De groengebieden ten zuiden van de Bennebroekerweg worden beheerd door Staatsbosbeheer, als bijdrage aan het beheer van het rijk. De groengebieden ten noorden van de Bennebroekerweg zijn in beheer bij het recreatieschap Spaarnwoude. Onze gemeente draagt voor 25 procent bij aan het beheer van de gebieden bij het recreatieschap (Gemeenschappelijke Regeling recreatieschap Spaarnwoude, 2005). Dit betekent dat de Gemeente Haarlemmermeer voor het gehele Raamplan 12,5 procent bijdraagt van de totale beheerkosten.
De beheerslasten van de Mainport en Groenprojecten worden gedragen door de provincie Noord-Holland (50 procent) en de Gemeente Haarlemmermeer (50 procent). Aandachtspunt zijn de toekomstige beheerslasten. De inrichting van de Westflank en het Park van de 21^{e} eeuw leidt mogelijk tot een intensiever beheer dan waar dekking voor is met de ter beschikking staande normbedragen. Voor de nieuwe gebieden in de Westflank en in het Park van de 21^{e} eeuw is Staatsbosbeheer de eerst aangewezene voor het beheer. Het is belangrijk om voor de start van de projecten afspraken maken over regeling en bekostiging van het beheer.

6. Vervolg: rol en uitvoering nota Groen en Recreatie in Haarlemmermeer

Het opstellen van deze nota is geen doel op zich. Het moet leiden tot aanpassing, de realisatie van de groengebieden in Haarlemmermeer en aansluiten bij de wensen van onze inwoners en recreanten.
Wij steven naar een nieuwe balans tussen wonen, werken en recreatie, zoals verwoord in het collegeakkoord 'Rood, Groen en Blauw: meer in balans'. Een belangrijk aandachtspunt is de functiemenging van groen, rood en blauw. Wij willen de recreatiemogelijkheden in een groene en waterrijke omgeving uitbreiden op basis van verbindingen en aantrekkelijke gebieden. In de 10e Bestuurlijke voortgangrapportage Haarlemmerméér Groen van oktober 2006 hebben wij besloten om met deze nota onze doelstellingen uit te werken. Hiermee concretiseren we onze doelstellingen en geven we aan hoe we de bestaande en nieuwe groenopgaven invullen.

Bij de gebiedsuitwerking wordt een Ontwikkelingsbeeld Haarlemmermeer en GroenBlauw raamwerk opgesteld. Deze nota Groen en Recreatie in Haarlemmermeer is inhoudelijk het vertrekpunt voor het GroenBlauw Raamwerk. De nota is de "groene" input voor de structuurvisie en inbreng in de uitwerking van Park 21e eeuw, de Westflank, Werkstad A4 en andere ruimtelijke ontwikkelingen. Hiermee kan de afspraak bij de Gebiedsuitwerking om de bestaande strategische groenprojecten (project Haarlemmerméér Groen) vóór 2014 te realiseren worden nagekomen.

De nota Groen en Recreatie in Haarlemmermeer is:

- basis voor een duurzaam kader in de ruimtelijke structuur;
- kwaliteitskader voor de ontwerpen van de deelgebieden;
- realistische uitgangspunt voor daadwerkelijke aanleg;
- financieel kader met de afspraken tussen partijen voor realisatie vóór 2014:
  - afspraken raamplan Haarlemmerméér Groen;
  - compensatiegelden voor Spaarnwoude voor de aanleg van 500ha bos (het Stille Woud) in zuidwestpunt (PASO-geld);
  - Investeringbudget Landelijk Gebied;
  - aanvullende rijksbijdrage zoals voor Park 21e eeuw en Westflank (invulling metropolitane landschap van Noordvleugel);
  - Stichting Mainport en Groen en
  - andere financiele bronnen zoals subsidieregelingen, Leefbaarheidsfonds Schiphol, bijdragen uit blauw en/of rood en dergelijke.

Het gemeentebestuur legt de prioriteit de komende vier jaar bij de volgende zaken:

1. Het landschappelijk raamwerk uitwerken;
2. Bepalen kwaliteitsniveau en onderscheidend karakter per gebied;
3. Meer regie op kwaliteit; borging samenhangende groen blauwe structuur;
4. Uitvoering Haarlemmerméér Groen en
5. Invulling groenopgaven uit Gebiedsuitwerking Haarlemmermeer-Bollenstreek.

Bij al deze activiteiten zoeken we samenwerking met onze partners, provincie Noord-Holland (projectbureau Haarlemmermeer Groen), stichting Mainport en Groen (Schiphol, provincie en Gemeente Haarlemmermeer) en de beheerders (Staatsbosbeheer, Recreatieschap Spaarnwoude)

1. Het landschappelijk raamwerk uitwerken

Het landschappelijke raamwerk is een noodzakelijke schakel tussen de gebieden. Het is meer dan een verzameling fiets- en wandelpaden. Het raamwerk wordt uitgewerkt en vastgesteld in een leidraad en functioneert als de inbreng voor het Programma van Eisen. De referentiebeelden uit het rapport *'Haarlemmermeer Groen in beeld'* (bijlage 1) vormen de inspiratie.

- Landschappelijk raamwerk uitwerken en vaststellen in leidraad (vergelijk de Leidraden voor de Geniedijk) met aandacht voor kruisingen met (auto)infrastructuur en inpassing van infrastructuur zelf. Het is de inbreng voor het Programma van Eisen per groengebied.

2. Bepalen kwaliteitsniveau en karakter per gebied

Het kwaliteitsniveau en het onderscheidend karakter per gebied worden bepaald met behulp van de referentiebeelden uit het rapport *'Haarlemmermeer Groen in beeld'*. Er komt meer onderscheid in gebruiksmogelijkheden, gebruiksintensiteit en uiterlijk van de gebieden. Op basis van de karakters per gebied krijgen initiatieven voor horeca en attracties een geschikte plek. Het kwaliteitsniveau hangt mede samen met het investeringsniveau bij aanleg en het budget voor beheer.

- Gewenst karakter en bijbehorend niveau voor investering en beheer per gebied vaststellen in overleg met verantwoordelijke partijen. Het is de inbreng voor het Programma van Eisen per groengebied;
- Beleid voor de Stelling van Amsterdam in Haarlemmermeer uitwerken en vaststellen;
- Beleid voor cultuurhistorische attracties uitwerken en vaststellen;
- Samenwerken met (innovatieve) agrariërs; kansen voor recreatief medegebruik uitwerken en uitvoeren rondom Vijfhuizen en ten zuiden van Zwanenburg;
- Beleid vaststellen voor gewenste voorzieningen (profit en non-profit) op de gewenste locaties.

3. Meer regie op kwaliteit; borging samenhangende groen blauwe structuur

De gemeente wil meer regie gaan voeren op de kwaliteit van groengebieden door te toetsen aan kwaliteitscriteria. Het opstellen van deze criteria vindt plaats aan de hand van de uitwerking van de leidraden voor het raamwerk en de karakters van de gebieden.

- Sturen op doelen van de visie met programma- en projectmanagement;
- Beleid vaststellen voor gewenste voorzieningen op de gewenste locaties en aangrijpen kansen voor functiemenging met recreatieve mogelijkheden;
- Samenhang tussen aangrenzende projecten vergroten.

4. Uitvoering project Haarlemmerméér Groen

Een aantal onderdelen, zowel gebieden als verbindingen, uit het Raamplan Haarlemmerméér Groen zijn direct uitvoerbaar. Het gebied ten zuiden van Zwanenburg en projecten zoals de IJtochtzone, Venneperhout, delen van Zwaansbroek west en het Groene Carré Zuid en West zijn al aangelegd en/of ontworpen. De lopende projecten uit het Raamplan Haarlemmermeer Groen zijn financieel gedekt en toegezegd door verschillende overheden.

De stuurgroep Haarlemmerméér Groen stelt in 2007 een geactualiseerde programma vast en wordt een uitvoeringsstrategie uitgewerkt. Ditzelfde gebeurt door de stichting Mainport & Groen. Deze programmering zal ingebracht worden bij de provincie via de gebiedscommissie ILG Zuidwest/Rijnland om de bijbehorende budgetten te krijgen. afspraken moeten ook gemaakt worden met het Rijk omdat de Gebiedsuitwerking een aanpassing is van het huidige Raamplan Haarlemmerméér Groen. Vanwege de nieuwe Wet Investering Landelijk Gebied (ILG) zal samen met het projectbureau Haarlemmermeer Groen via de gebiedscommissie de doelen en projecten voor de komende 7 jaar worden opgesteld.

- Uitvoeren van delen (gebieden en verbindingen) van het Raamplan Haarlemmerméér Groen voor 2010 waar overeenstemming en financiering voor is;
- Actualisering programmering Haarlemmerméér Groen en Mainport en Groen en daarover afspraken maken met de provincie Noord-Holland (ILG-programmering).

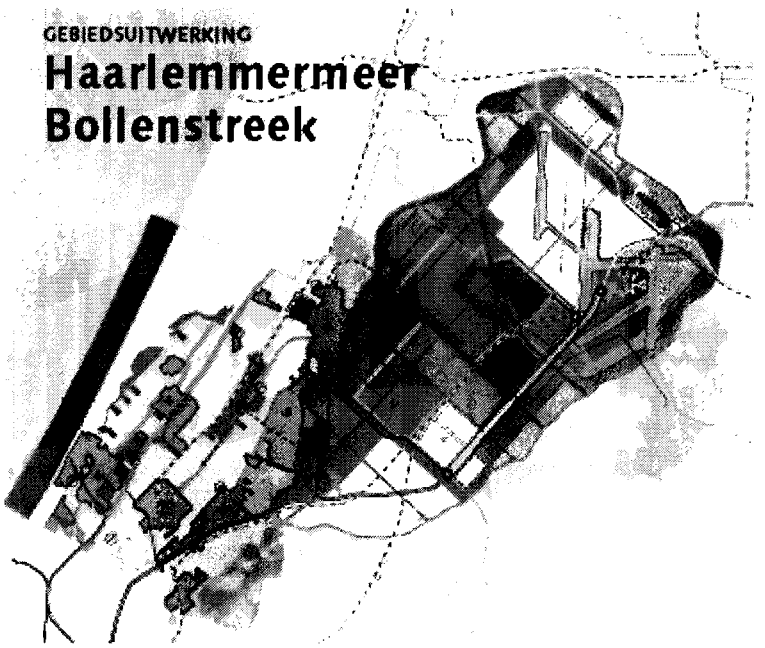

5. Invulling Groenopgaven uit Gebiedsuitwerking Haarlemmermeer-Bollenstreek

Deze nota geeft met de groenblauwe structuur een globaal beeld aan hoe de Gebiedsuitwerking kan worden ingevuld. Maar de visie is met haar 2 bouwstenen, landschappelijk raamwerk en karaktervolle gebieden, flexibel bij de inrichting van het gehele gebied. De exacte locaties van elk gebied ligt niet vast. Een belangrijk aandachtspunt is de functiemenging van groen, rood en blauw. Het is de inbreng vanuit groen en recreatie in de uiteindelijk vast te stellen Structuurvisie.

Bij de gebiedsuitwerking wordt een Ontwikkelingsbeeld Haarlemmermeer en GroenBlauw raamwerk opgesteld. Deze nota Groen en Recreatie in Haarlemmermeer is inhoudelijk het vertrekpunt voor het GroenBlauw Raamwerk en draagt bij aan de vereiste producten van de bestuursovereenkomst. Hiermee kan de afspraak bij de Gebiedsuitwerking om de bestaande strategische groenprojecten (project Haarlemmerméér Groen).vóór 2014 te realiseren worden nagekomen.

- Uitvoeringsstrategie opstellen om gelijktijdige realisatie van groen, rood en blauw te realiseren in de Westflank zoals samenwerking met marktpartijen, één bestuurlijke verantwoordelijkheid, een projectorganisatie, vormen van financiele samenwerking e.d. (processtructuur en organisatiestructuur);

De raad is akkoord gegaan met de procesopzet Gebiedsontwikkeling Haarlemmermeer West (juli 2007). Onderdeel van deze procesopzet is het werken met Studio Haarlemmermeer waarbij een Werkprogramma Groene Kwaliteit wordt opgesteld. In dit werkprogramma komen de volgende aspecten aan de orde:

- Onderlegger voor groene kwaliteit en duurzaam landschap opstellen;
- Uitwerking nieuwe water- en groenstructuur voor de gehele polder;
- Uitwerking landschappelijk raamwerk;
- Uitwerking kwaliteitsniveau en karakter per groengebied;
- Uitwerking Natuurontwikkelingsvisie;
- Uitwerking samengaan rood, groen en blauw.

Het eindresultaat is een GroenBlauw Raamwerk met integratie van rood, groen en blauw, inzicht in financiën en uitzicht op de realisatie van Haarlemmerméér Groen als strategisch groenproject vóór 2014.

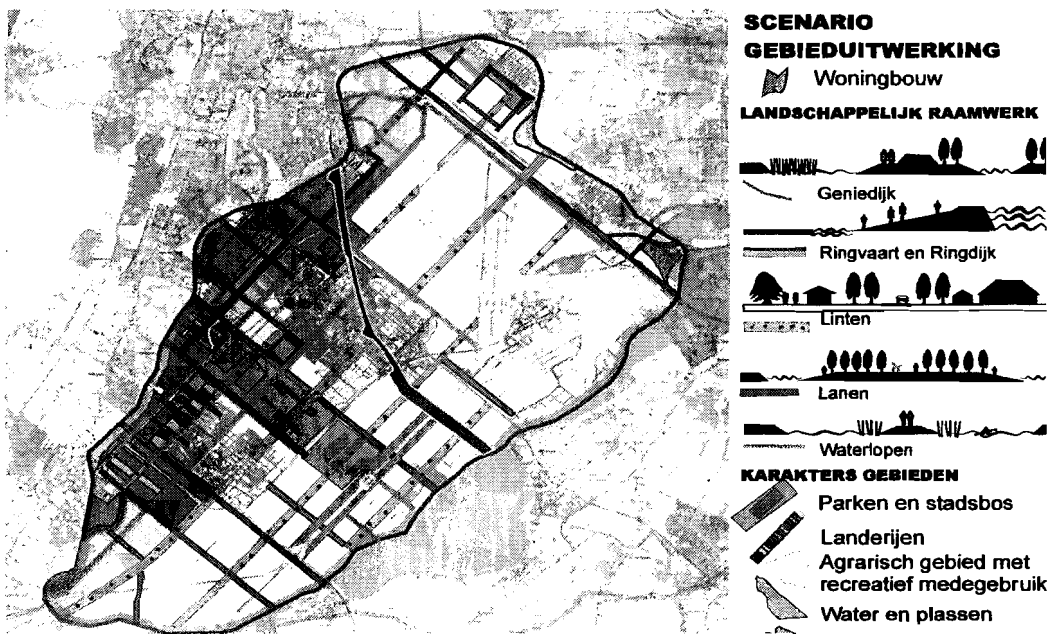

Figuur: mogelijk scenario Gebiedsuitwerking/GroenBlauw raamwerk

Bijlage 1:

Haarlemmerméér Groen in Beeld. Normkosten inrichting en beheer

In opdracht van gemeente Haarlemmermeer opgesteld door:

Grontmij
Alkmaar, oktober 2006

Haarlemmerméér Groen in Beeld

Normkosten inrichting en beheer

Grontmij

Haarlemmerméér Groen

Haarlemmerméér Groen in Beeld

Normkosten inrichting en beheer

Gemeente Haarlemmermeer

Grontmij Nederland bv
Alkmaar, oktober 2006

INHOUDSOPGAVE

1 Inleiding 7
1.1 Aanleiding 7
1.2 Doel 7
1.3 Opzet 7

2 Visie op de kwaliteit van natuur- en recreatiegebieden in 2030 9
2.1 Ambitie gemeente Haarlemmermeer 9
2.2 Typen groengebieden en raamwerk

3 Beschrijving groengebieden en raamwerk 11
3.1 Lanen 11
3.2 Waterlopen 11
3.3 Agrarisch gebied met recreatief medegebruik 11
3.4 Parken en stadsbossen (intensief recreatief gebruik) 11
3.5 Bossen (extensief gebruik) 11
3.6 Water en plassen 11
3.7 Specifieke verbindingen in de Haarlemmermeer 13

4 De relatie tussen aanleg, beheer, eindbeeld en kosten 15
4.1 De totstandkoming van het eindbeeld 15
4.2 De instandhouding van het eindbeeld 15
4.3 Werken met normkosten voor beheer 17

5 Referenties 19
Lanen
Bollenlaan Boseilanden, Haarlemmermeer 21
Kalfjeslaan, Amstelveen 23
Slaperdijk, Velsen 25
Waterlopen
IJtocht Zwaansbroek, Haarlemmermeer 27
Machinetocht, Amstelveen 29
Den Oeverscheе Vaart, Wieringermeer 31
Agrarisch gebied met recreatief medegebruik
Meerboerpaden, Haarlemmermeer 33
Middelpolder, Amstelveen 35
Boerenlandpad Hoevervaart, Alkmaar/ Heiloo 37
Parken en stadsbossen (intensief gebruik)
Haarlemmermeerse Bos, Haarlemmermeer 39
Purmerbos Speelbos, Purmerend 41
Amsterdamse Bos Oost, Amstelveen 43
Bossen (extensief gebruik)
Groene Weelde / Meerbos, Haarlemmermeer 45
Amsterdamse Bos West, Amstelveen 47
Diemerbos, Diemen 49
Water en plassen
Toolenburg, Haarlemmermeer 51
Gaasperplas, Amsterdam 53
Geestmerambacht Zomerdel, Alkmaar/ Langedijk 55

Bijlage1: Berekende normkosten Haarlemmermeer Groen 57

Bijlage 2: Inrichtingskosten 59

Colofon 61

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Het college van B&W van de gemeente Haarlemmermeer heeft de nota "Groen en recreatie in Haarlemmermeer" vastgesteld. De nota geeft een visie op de kwaliteit van natuur- en recreatiegebieden en geeft de ambities voor aantrekkelijke recreatiemogelijkheden in de gemeente weer. In de nota is een beeld van de toekomstige groenstructuur in Haarlemmermeer op hoofdlijnen opgenomen.

In het college en de raad bleek er meer behoefte aan kennis over groengebieden, met name welke kosten voor inrichting en beheer horen bij bepaalde groentypen en wat het te verwachten resultaat hierbij is. Gemeente Haarlemmermeer heeft ten behoeve hiervan, in aanvulling op de nota "Groen en recreatie in Haarlemmermeer", voorliggend rapport, "Haarlemmermeér Groen in Beeld" door Grontmij laten opstellen.

1.2 Doel

In de nota "Groen en recreatie in Haarlemmermeer" zijn verschillende typen groengebieden in de Haarlemmermeer en een landschappelijk raamwerk dat deze groengebieden bij elkaar houdt benoemd. Het doel van deze opdracht is het opstellen van een beeldende rapportage waarin inzicht wordt gegeven in deze groengebieden en het raamwerk door middel van sprekende beeldende referenties en de bijbehorende globale kosten voor inrichting en beheer. Hierbij is gebruik gemaakt van twee referenties die buiten Haarlemmermeer zijn gelegen en één referentie die binnen de Haarlemmermeer is gelegen.

1.3 Opzet

In hoofdstuk 2 zijn de hoofdpunten van de nota "Groen en recreatie in Haarlemmermeer" beschreven. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de verschillende groengebieden en het raamwerk in gemeente Haarlemmermeer. In hoofdstuk 4 wordt een korte toelichting gegeven op de relatie tussen aanleg, beheer en eindbeeld van het groen. In hoofdstuk 5 zijn met behulp van referenties de verschillende typen groengebieden en het raamwerk verduidelijkt en gevisualiseerd. Per referentie is de gebruiksintensiteit met behulp van een maatbalk weergegeven en is inzicht gegeven in de globale inrichting- en beheerkosten (normkostenberekening).

Het rapport is zodanig opgezet dat in de loop der tijd op eenvoudige wijze referenties kunnen worden toegevoegd.

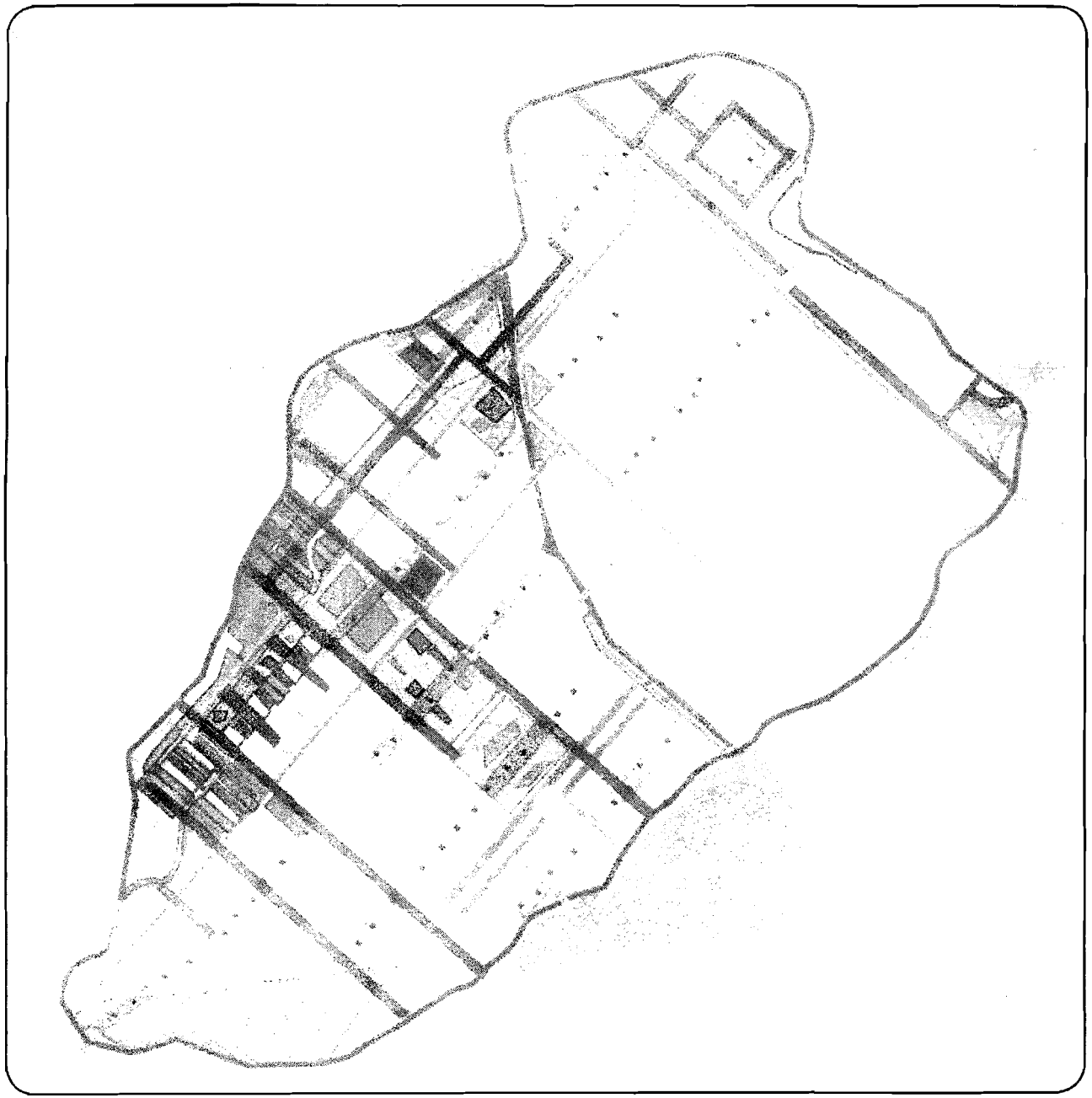

VISIE
GROEN BLAUWE STRUCTUUR HAARLEMMERMEER 2030

LANDSCHAPPELIJK RAAMWERK

Geniedijk

Ringvaart en Ringdijk

Linten

Lanen

Waterlopen

KARAKTERS GEBIEDEN

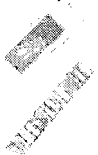

Parken en stadsbos

Landerijen

Agrarisch gebied met recreatief medegebruik

Water en plassen

Bossen

2 GROENGEBIEDEN Haarlemmermeer in 2030

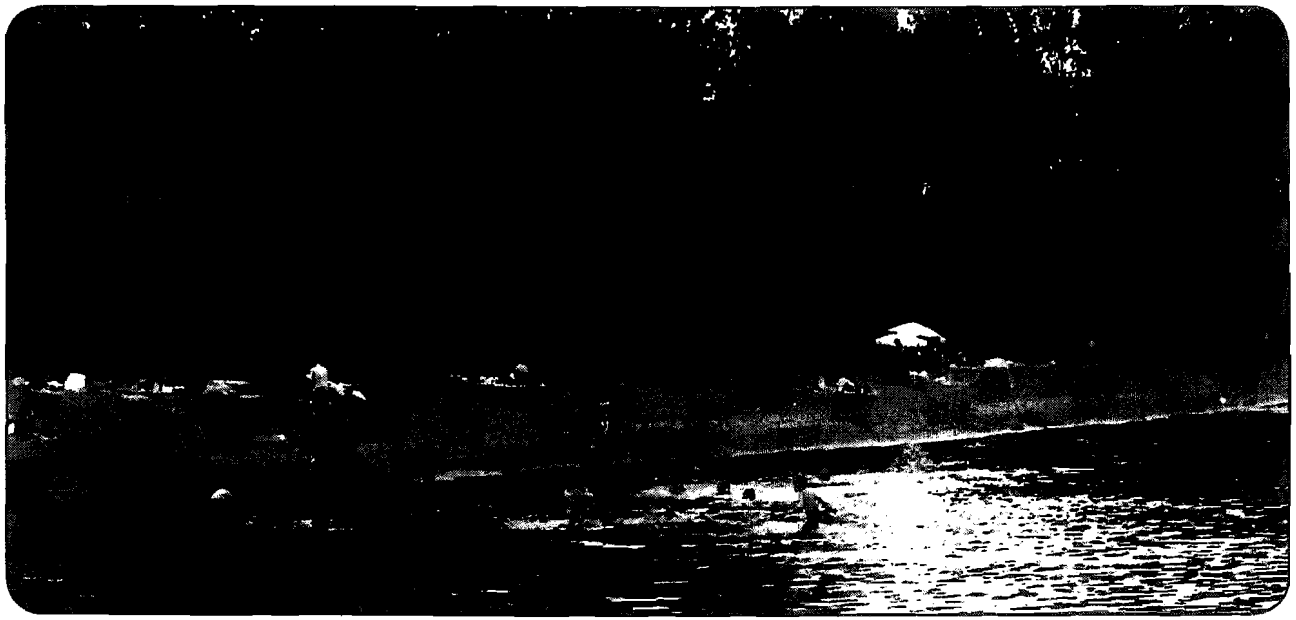

2.1 Ambitie groenen Haarlemmermeer

Gemeente Haarlemmermeer wil voor alle inwoners goede recreatiemogelijkheden bieden. Dit wil zij doen door in te zetten op een groen-blauwe structuur die bestaat uit:

- **karaktervolle groengebieden**;
- een **sterk landschappelijk raamwerk** dat de groengebieden met elkaar verbindt.

Samen bieden zij een interessante leefomgeving waarin ontspanning en plezier kan worden gevonden in afwisselende recreatiegebieden die aaneengeregen worden door aantrekkelijke routestructuren.

2.2 Typen groengebieden en raamwerk

De groen-blauwe structuur bestaat enerzijds uit al gerealiseerde en in stand te houden of opnieuw in te richten gebieden en raamwerkonderdelen. Anderzijds gaat het om de nieuw in te richten en de nog te realiseren gebieden en raamwerkonderdelen. De onderstaande typen groengebieden en raamwerkonderdelen worden onderscheiden:

Gebieden	Raamwerk
Bossen	Geniedijk
Landerijen	Ringvaart en Ringdijk
Agrarisch gebied met recreatief medegebruik	Linten
Water en plassen	Lanen
Parken en stadsbossen	Waterlopen

waterloop

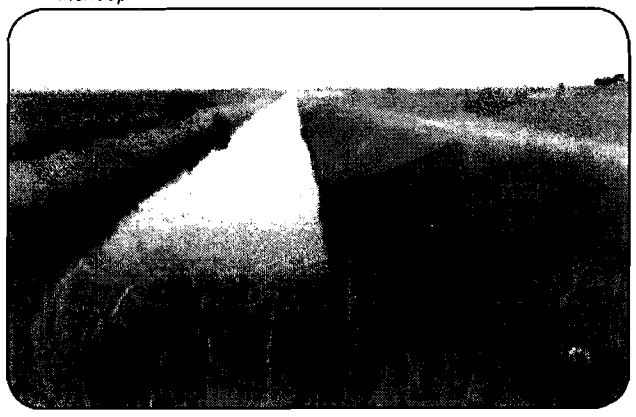

laan

agrarisch gebied

bos

park

plas

3 BESCHRIJVING GROENGEBIEDEN EN RAAMWERK

In deze rapportage richten we ons op de volgende groengebieden en raamwerkonderdelen:
- Lanen;
- Waterlopen;
- Agrarisch gebied met recreatief medegebruik;
- Parken en stadsbossen (intensief gebruik);
- Bossen (extensief gebruik);
- Plassen.

Het gaat hier om groengebieden buiten de bebouwde kom (buitengebied). Het gaat niet om binnenstedelijke parken zoals bijvoorbeelde de parken in Getsewoud. Wanneer we groengebieden schrijven worden natuur- en recreatiegebieden bedoeld.

De groengebieden en raamwerkonderdelen zijn onderstaand globaal beschreven, waarbij de nadruk vooral op de recreatieve waarde en gebruiksmogelijkheid is gelegd. In hoofdstuk 5 worden ze verder behandeld aan de hand van referenties.

De geniedijk, ringvaart en ringdijk en de linten in de Haarlemmermeer zullen vooralsnog vanwege hun specifieke karakter en eigen problematiek niet met behulp van referentiebeelden worden behandeld, maar zijn in dit hoofdstuk toegelicht.

3.1 Lanen

Aantrekkelijke 'droge' verbindingen met opgaande beplanting tussen de verschillende groengebieden en ontsluiting van het landelijk gebied. Inrichting en beheer zijn gericht op het in stand houden van het specifieke karakter van de verbinding en het recreatieve gebruik.

Programma: fietsen, wandelen, skaten, paardrijden, recreatieve voorzieningen

3.2 Waterlopen

De 'natte' verbindingen in de Haarlemmermeer. Inrichting en beheer zijn gericht op het in stand houden van open water t.b.v. de waterhuishouding, maar ook op ecologische kansen en recreatief medegebruik van zowel het water zelf als de oevers en kaden.

Programma: varen, kanovaren, schaatsen, vissen en wandelen/fietsen langs de oevers

3.3 Agrarisch gebied met recreatief medegebruik

Het gaat hier met name om agrarische gebieden in de nabijheid van het stedelijke gebied. Inrichting en beheer zijn gericht op het produceren van agrarische producten, waarbij recreatief medegebruik een nieuw product vormt. Dit betekent dat de aanleg en het beheer van enkele routes en voorzieningen een economische aanvulling kunnen vormen op de bedrijfsvoering.

Programma: struinen/wandelen, fietsen, ontspanningsmogelijkheden bij de boer

3.4 Parken en stadsbossen (intensief gebruik)

Intensief gebruikte parken en bossen aan de rand van het stedelijk gebied. Inrichting en beheer zijn gericht op het realiseren en in stand houden van recreatieve voorzieningen van een hoog ambitieniveau in een bosrijke omgeving. Kenmerkend is de hoge dichtheid van recreatieve voorzieningen.

Programma: spelen, sporten, zitten, wandelen, fietsen, horeca, ontspanning, evenementen.

3.5 Bossen (extensief gebruik)

Extensief gebruikte bossen buiten de bebouwde kom. Inrichting en beheer zijn gericht op het realiseren en in stand houden van een bosrijke omgeving, de daarin aanwezige natuurwaarden en enkele basisvoorzieningen. Kenmerkend is een lage dichtheid aan deze voorzieningen.

Programma: wandelen (struinen), fietsen, natuurbeleving

3.6 Water en plassen

Open water dat geschikt is voor watersport- en recreatie eventueel in combinatie met natuur en wonen en eveneens een waterbergende functie kan hebben. Inrichting en beheer zijn gericht op het realiseren en in stand houden van goed bereikbare, watergebonden recreatieve voorzieningen. Kenmerkend is het intensieve recreatieve gebruik.

Programma: varen, watersport, zwemmen, strandrecreatie

5.7 Specifieke verbindingen in de Haarlemmermeer

Linten

Door de Haarlemmermeer lopen polderwegen met daaraan gekoppeld bebouwing, waaronder vele historische boerderijen gelegen. Dit stelsel van lijnen in de polder vormt mede een basis voor de realisatie van een recreatief raamwerk in de Haarlemmermeer dat de verschillende groengebieden aan elkaar koppelt. Door aanpassingen in het profiel van de wegen (groene inrichting van de bermen en introductie verkeersveiligheidsmaatregelen) en de realisatie van recreatieve stapstenen (aankoop kleine blokken particuliere grond langs de polderwegen op enige onderlinge afstand van elkaar ten behoeve van recreatieve voorzieningen) kunnen de linten aantrekkelijker worden gemaakt voor de recreant. Dit vergt een meer op de recreatieve functie afgestemd beheer.

Programma: wandelen, fietsen en skaten

Geniedijk

Een uniek element in de Haarlemmermeer betreft de Geniedijk. Dit cultuurhistorisch waardevolle element maakt onderdeel uit van de Stelling van Amsterdam (UNESCO). Langs de dijk liggen drie forten behorende bij het verdedigingswerk. Provincie Noord-Holland en betreffende gemeenten hebben de gezamenlijke ambitie de Stelling van Amsterdam beter op de kaart te zetten en de recreatieve potenties van de Stelling te benutten. Voor de gemeente Haarlemmermeer vervult de Geniedijk een recreatieve route die het landschap van de Haarlemmermeer doorsnijdt en verschillende natuur- en recreatiegebieden met elkaar verbindt. Inrichting en beheer zijn gericht op het realiseren en in stand houden van het cultuurhistorische element in combinatie met de recreatieve functie. Voor de Stelling van Amsterdam is een visie opgesteld waarbij voorstellen zijn gedaan voor de inrichting van de directe omgeving van de dijk (natte dijkvoet aan de buitenzijde en aanplant van opgaand groen aan de binnenzijde), uitgewerkt in de Leidraad Geniedijk zone oost, west en midden.

Programma: wandelen, fietsen, skaten

Ringvaart en ringdijk

Ook de Ringvaart is van cultuurhistorische waarde en onlosmakelijk verbonden met de ontstaansgeschiedenis van de Haarlemmermeer. De Ringvaart zou een mooi 'rondje polder' kunnen worden zowel over water als over de dijk. Afgelopen jaren is het beleid erop gericht verschillende dijkdelen opnieuw in te richten met voorzieningen om veilig fietsen te bevorderen (fietsstroken, snelheidsremmende maatregelen). Op enkele stukken na is dit beleid nu uitgevoerd.

Programma: wandelen, fietsen, skaten, varen en vissen

lint

geniedijk

ringvaart

Meerbos: traditioneel aangeplant

Bernardbos: aanplant grotere maten (integralis methode)

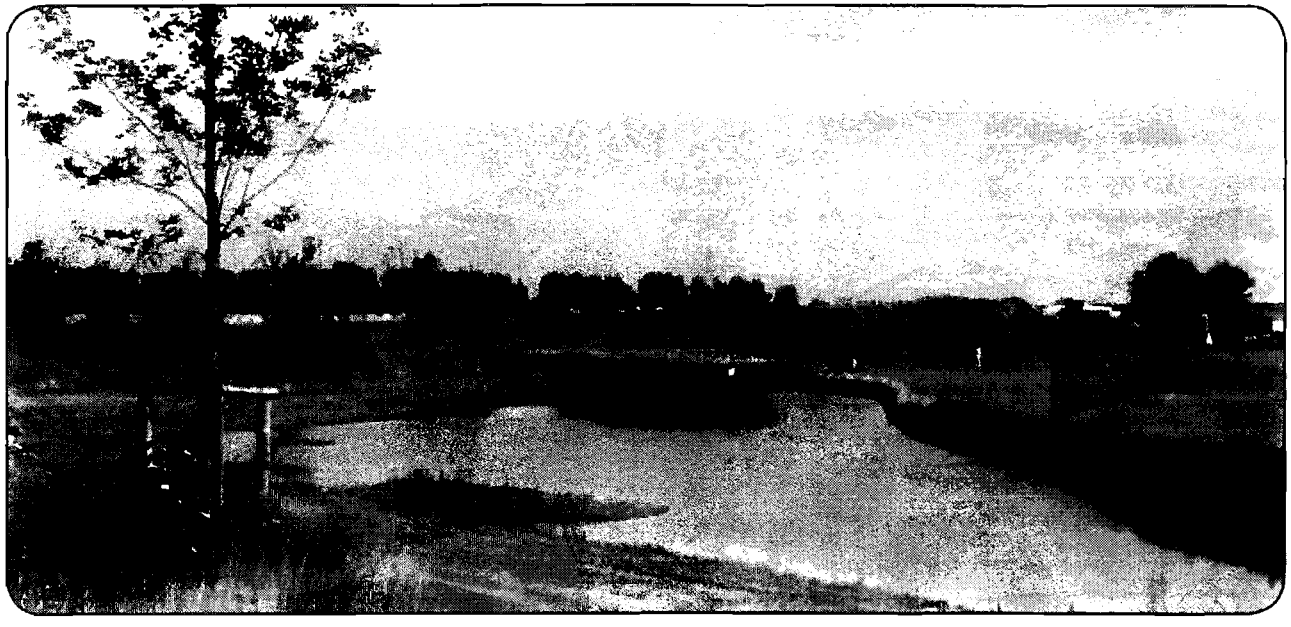

4 DE RELATIE tussen aanleg, beheer, eindbeeld en kosten

4.1 De totstandkoming van het eindbeeld

In de ontwerpfase van de groengebieden en raamwerkonderdelen worden keuzes gemaakt die bepalend zijn voor het eindbeeld dat de ontwerper voor ogen heeft, bijvoorbeeld een statige brede laan met een dubbele bomenrij of een knotwilgenlaantje. Bij het maken van het beplantingsplan en de daarop volgende aanleg wordt de expertise ingezet om dit beeld daadwerkelijk te realiseren. Dit eindbeeld kan echter niet een korte tijd tot stand worden gebracht, zoals dat bij een gebouwde inrichting wel kan. Het tot wasdom komen van groen en daarmee tot stand komen van het gewenste eindbeeld kost altijd tijd. Het tijdsbestek is echter wel variabel, afhankelijk van de wijze van aanleg en beheer.

Om verder te gaan met het voorbeeld van de bomenlaan, zijn er bij de aanleg de volgende keuzemogelijkheden:

- Soort boom (groeisnelheid, takbreuk- en ziektegevoeligheid, vruchten, bladgrootte (herfst), bereikbare leeftijd, wortelopschot);
- Plantafstand (onderling en t.o.v. weg, slootkant en kruispunten);
- Plantlevermaat (een grote boom heeft minder begeleidingssnoei nodig en is minder vandalisme gevoelig);
- Plaats van de boom (in specifieke bodemopbouw zijn extra plantgatverbeterende maatregelen noodzakelijk om de boom goed te kunnen laten groeien, ook is er een verschil tussen een winderige en beschutte plek).

Tussen de wijze van aanleg van groen, het noodzakelijke beheer en de daarbij behorende kosten bestaat een heldere relatie. Een grote boom geeft hogere aanlegkosten, maar kan eerder het beoogde eindbeeld geven met een extensiever beheer. Dit kan betekenen dat er sprake is van lagere beheerkosten (door bijvoorbeeld minder onkruidvorming en het niet hoeven uitdunnen) en een eerdere totstandkoming van een hogere woonkwaliteit (wat in het geval van nieuwbouw een groot pluspunt is).

Dit geldt echter niet voor iedere situatie en iedere boomsoort. Een bijvoorbeeld is de aanleg van een natuurbos zoals Zwaansbroek-West. Voorkeur gaat dan vaak uit naar klein plantmateriaal. De kans op vernieling is deze gebieden minder groot dan in het geval van een intensief gebruikt stadsbos. Het jonge groen krijgt bovendien optimaal de kans zich te voegen naar de lokale omstandigheden (bodem, water, etc.) waardoor de ecologische kwaliteit van het bos hoger zal zijn, hetgeen weer lagere beheerkosten op de langere termijn met zich meebrengt.

Een ander voorbeeld waarbij bovenstaande niet opgaat zijn struiken en snelgroeiers als populieren, wilgen en berken. Deze soorten kunnen wanneer de situatie dat toelaat, beter in klein formaat kan worden geplant als in een groter formaat. Dit komt omdat de groei van de jonge boom vele malen sneller is dan die van een meer volwassen boom en het verschil in formaat hiermee binnen zeer korte tijd teniet wordt gedaan.

4.2 De instandhouding van het eindbeeld

Als het eindbeeld eenmaal gerealiseerd is en het groen volgroeid is de bedoeling dit eindbeeld ook duurzaam in stand te houden. Dit vergt een speciaal op het groentype en gebruik van het groen afgestemd beheer. Tijdens het proces van beplantingsplan en aanleg dient daarom met het oog op de kosten ook het beheer te worden bepaald dat nodig is om het behaalde eindbeeld op de lange termijn in stand te houden.

Het voorbeeld van de laan. Met het soort boom, de plantafstand en aantal bomen staat vast wat voor een soort laan er ontstaat en welke beheerkosten daarbij horen. Met de berm bestaan nog beheerkeuzen, daarbij moet gedacht worden aan het aantal maaibeurten.

- Gazon, maximale hoogte 5-8 cm (20 tot 30x maaien per jaar, maaisel hoeft niet geruimd)
- Bloemrijk gras, maximale hoogte 30 cm (4 tot 8x maaien per jaar, maaisel ruimen en storten)
- Ecologische berm, maximale hoogte 100 cm (2x per jaar maaien, maaisel ruimen en storten)

Na aanleg van een laan kan alleen nog met het aantal maaibeurten invloed worden uitgeoefend op de beheerkosten. Het beleid van de gemeente kan hierin sturen.

Haarlemmermeerse bos 1976

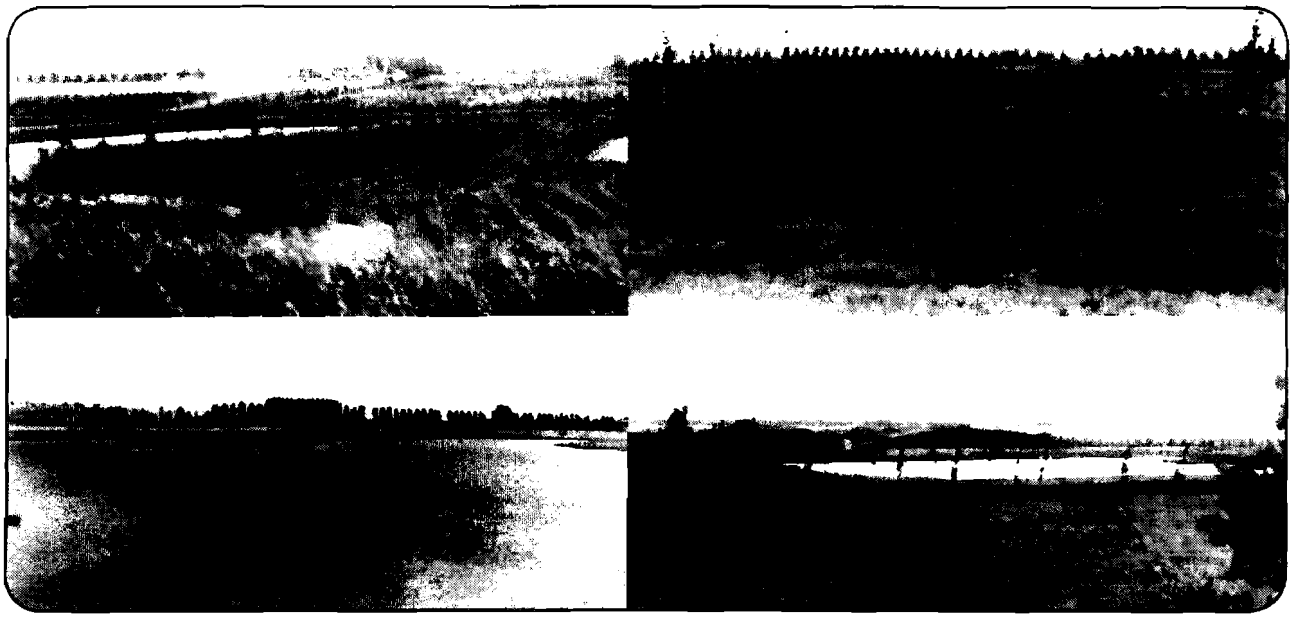

Haarlemmermeerse bos 1984

4.3 Werken met normkosten voor beheer

Voor alle groengebieden en raamwerkonderdelen, of het nu een laan, een waterloop, een agrarisch gebied met recreatief medegebruik, een intensief gebruikt stadsbos, een meer extensief bos of een plas is, geldt dat er een relatie bestaat tussen het gewenste eindbeeld, het tijdsbestek om tot het eindbeeld te komen, de wijze van aanleg, het beheer en de hiermee gemoeide kosten. Het is daarom goed om zo vroeg mogelijk in het proces van ontwerp al na te denken over de wijze van aanleg en beheer zodat het gewenste eindbeeld, het tijdsbestek om daartoe te komen, de gemoeide beheerkosten en het beschikbare beheerbudget in overeenstemming met elkaar zijn.

In het Strategisch Groenproject Haarlemmerméér Groen worden voor het beheer in relatie tot de wijze van gebruik de volgende normkosten ten aanzien van beheer gehanteerd:

- €1500,-/ha bij extensief gebruik
- €2500,-/ha bij intensief gebruik

Deze kosten zijn als volgt opgebouwd:

- Jaarlijkse onderhoudskosten 50%
- Kosten beheerorganisatie 25%
  met een gemiddelde van € 568,00/ha
- Vervanging en vernieuwing 25%
  met een gemiddelde van € 568,00/ha

De gemeenteraad is in december 2005 akkoord gegaan met het gebruik van de normkosten.

Het volgende voorbeeld voor een intensieve inrichting met bijbehorende beheernormkosten kan gegeven worden (prijspeil 2005):

Inrichtings-elementen	Beheer-kosten (€/ha/jaar)	Opp. Verdeling (%)	Gewogen kosten (€/jaar)
Beplantingen	846	20,5	173,52
Gras en Ruigte	950	34	322,88
Water en oevers	735	41	301,33
Paden en wegen	8980	4	359,22
Recreatie-voorzieningen	114	1	113,55
Kunstwerk (bruggen e.d)	2890	3	86,71
Jaarlijks onderhoud			**1.357,20**
Beheer-organisatie	**568**		**568,00**
Vervanging en vernieuwing	**568**		**568,00**
Totaal			**2.492,65**

Bron: "Inzicht in beheerskosten nieuwe recreatieve groengebieden Noord-Holland", Arcadis, 2004.

Het verschil in beheerkosten bij intensief en extensief gebruik kent de volgende oorzaken:

- Intensief ingericht wil zeggen dat de oppervlakte paden en wegen groter wordt, meer recreatieve voorzieningen en meer speel- en ligweiden worden aangelegd en ook beheerd moeten worden;
- Extensief ingericht wil zeggen dat de oppervlakte speel- en ligweiden klein wordt, het aantal recreatieve voorzieningen en de verharde oppervlakten worden beperkt en daarmee de beheerkosten;
- De intensief of extensief gebruik beïnvloedt niet alleen de kosten van het jaarlijks onderhoud maar ook de kosten voor vervanging en vernieuwing. Intensief gebruikt groen en voorzieningen zullen over het algemeen vaker vervangen moeten worden.

Wanneer naaststaande tabel voor extensief gebruik zou worden ingevuld, zal dit vooral een wijziging in de kosten voor het jaarlijks onderhoud met zich meebrengen. Dit betekent dus niet dat de normbedragen bij de referentiebeelden de werkelijke kosten zijn van dit groengebied. Het zijn normkosten van de beheerregeling Haarlemmermeer Groen passend bij een intensieve of extensieve inrichting. Hiermee wordt uniformiteit aangegeven en vergelijkbaarheid met onze eigen groengebieden

In hoofdstuk 5 zijn bij de opgenomen referenties de vermelde beheerkosten gebaseerd op de in het SGP Haarlemmerméér Groen opgenomen normbedragen (geen nieuwe berekeningen).
De vermelde inrichtingskosten in hoofdstuk 5 zijn per hectare (ha) of per meter uitgerekend. Afhankelijk van het aandeel van een ingreep per ha (bv asfaltpaden) kunnen tussen de gebieden grote verschillen ontstaan. In alle gebieden is echter gerekend met dezelfde eenheidsprijzen. De eenheidsprijzen staan vermeld in bijlage 2.

5 REFERENTIES

Bollenlaan Boseilanden, Haarlemmermeer

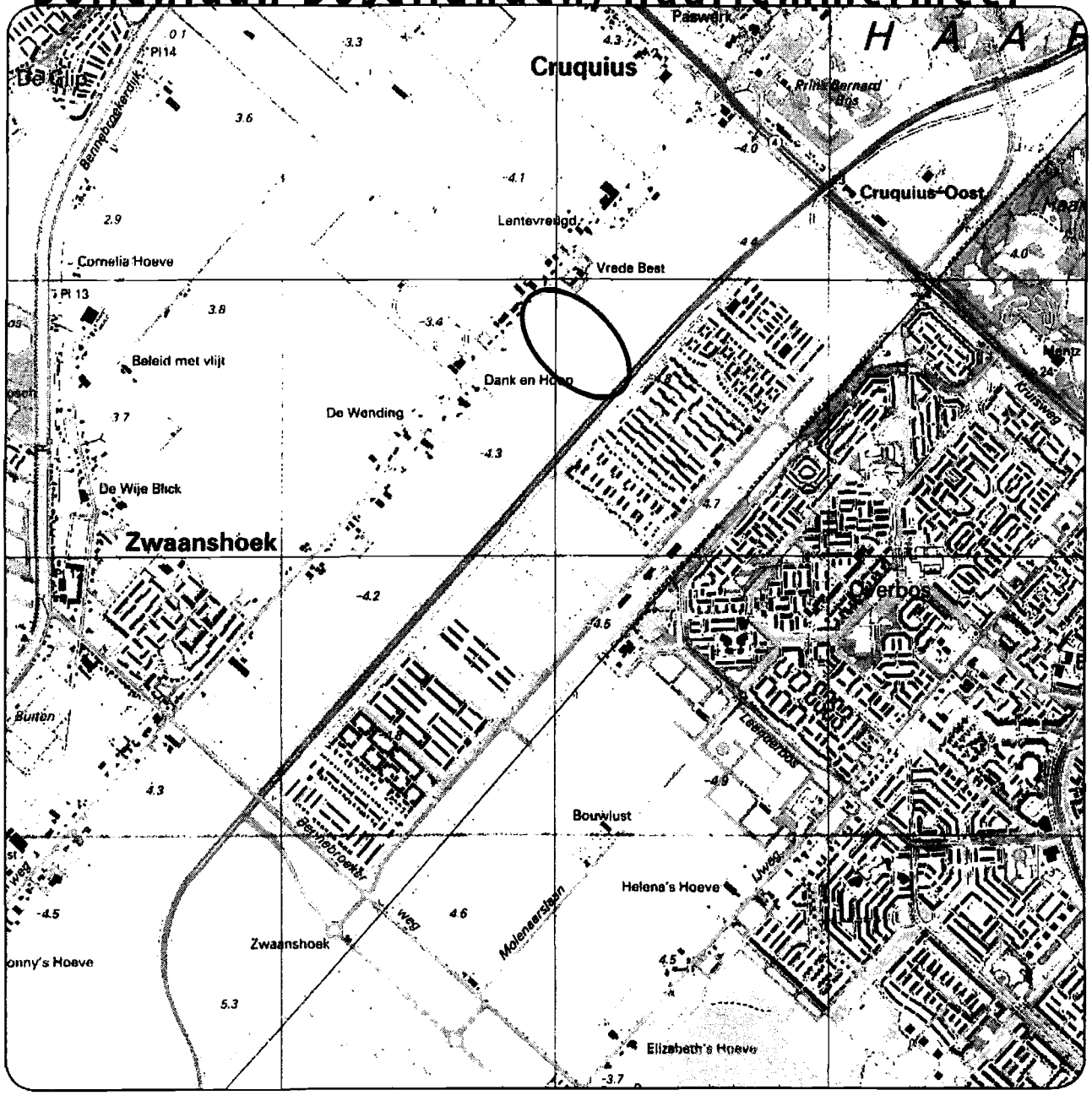

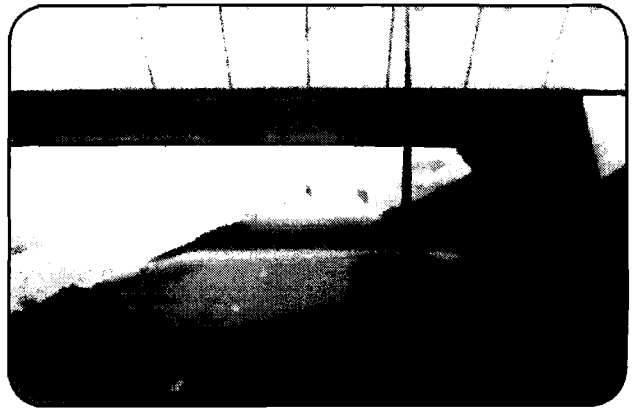

De Bollenlaan vormt de verbinding tussen de woonwijk Hoofddorp Floriande, woon- en recreatiegebied de Boseilanden (90 ha, ontwerp Karres en Brands 2001/ Grontmij, uitvoeringskader Raamplan Haarlemmeer Groen) en de Spieringweg. Onderdeel van de route vormen een tunnelviaduct in de Driemerenweg en een brug over de sloot langs de Driemerenweg.

De laan maakt onderdeel uit van het strakke lijnenspel waaruit Boseilanden is opgebouwd en bestaat uit een fietspad, wandelpad, waterloop, dubbele bomenrij op een dijklichaam van circa 1 meter boven maaiveld. Om een impuls te geven aan een snelle ontwikkeling van een aantrekkelijk woonmilieu in Boseilanden heeft gemeente Haarlemmermeer een extra investering in het groen gedaan. Zo zijn in de lanen in Boseilanden die de entrees/ routes accentueren, de bomen direct in een grotere maat aangeplant (2004). Boseilanden is in 2006 opengesteld.

Kenmerken
- Groene strak vormgegeven laan in stedelijk/ recreatief gebied inclusief losliggende verbinding voor langzaam verkeer
- Leeftijd groen ca. 2 jaar
- Gebruik: wandelen, fietsen, vissen, varen, schaatsen, joggen, skaten
- Beheerder: recreatieschap Spaarnwoude

Gebruiksintensiteit

intensief				extensief

Werkelijke inrichtingskosten (prijspeil 2006): € 128.500/ha

- Ontgraven en inrichten oever, eenzijdig	€ 1.100
- Aanbrengen verhardingen (asfalt fiets en voetpad 5m)	€ 76.650
- Grond- en zaaiwerkzaamheden	€ 6.200
- Aanbrengen groenvoorzieningen (bomen)	€ 44.550
Inrichtingskosten:	€ 128.500

Beheernormkosten: € 2500/ha per jaar
(gebaseerd op de in het SGP Haarlemmerméér Groen opgenomen normbedragen voor intensief gebruik)

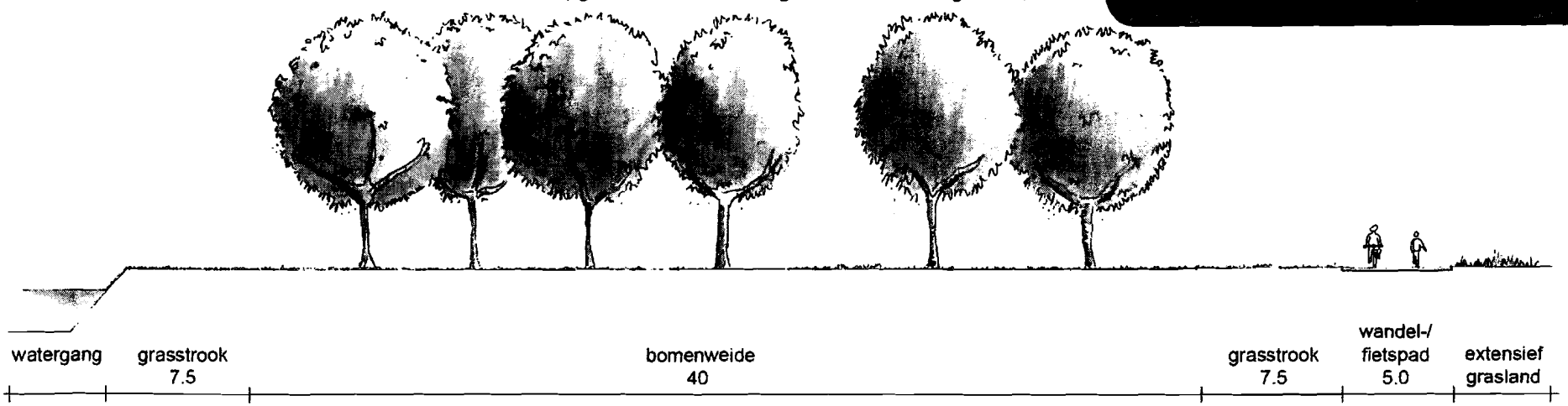

Kalfjeslaan, Amstelveen

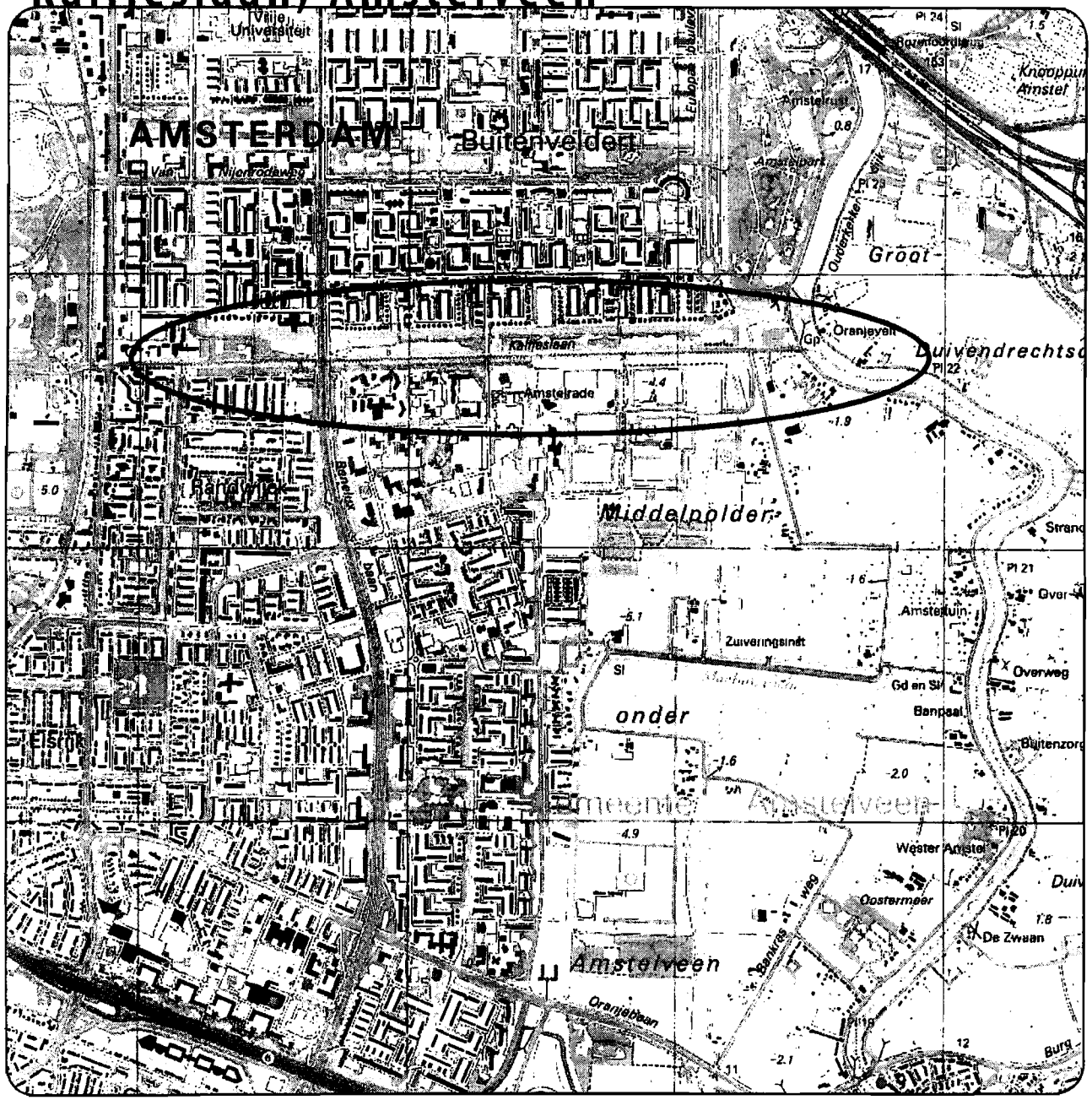

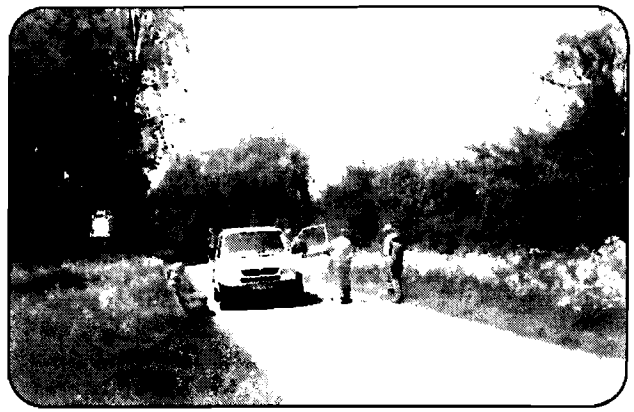

De Kalfjeslaan vormt een groene buffer tussen het Stadsdeel Zuideramstel (gemeente Amsterdam) en gemeente Amstelveen.

De route, die waarschijnlijk al stamt uit de Middeleeuwen, werd ook wel het 'Kleine Loopveld' genoemd en is gelegen op een langgerekt perceel gelegen tussen twee waterlopen. De naam Kalfjeslaan is afgeleid van de vroegere uitspanning 'Het Kalfje' aan de Amstel. Deze werd in de jaren 60 afgebroken. Wel is het er tegenovergelegen 'Kleine Kalfje' blijven bestaan, ook thans nog een geliefde rustplaats langs de recreatieve (fiets)route langs de Amsteldijk.

De 'oude laan' is inmiddels vervangen door een nieuwe laan die direct ten zuiden van de zuideljke waterloop is aangelegd. Deze ligt als losse verbinding voor langzaam verkeer tussen de Amstel en de Amstelveenseweg en vervult zowel een utilitaire als recreatieve functie. De oude laan heeft hiermee voornamelijk een recreatieve functie gekregen. Het groen van de nieuwe Kalfjeslaan is enkele tientallen jaren oud en bestaat uit een enkele bomenrij in een grasberm aan weerszijden van een geasfalteerd pad en de daarachter gelegen bosschages en oever. Hieronder wordt de nieuwe laan verder uiteengelegd..

Kenmerken
- Groene buffer in stedelijk gebied inclusief losliggende verbinding voor langzaam verkeer
- Leeftijd groen ca. 30 jaar
- Gebruik: wandelen, joggen, fietsen, skaten
- Beheerder: Stadsdeel ZuiderAmstel en gemeente Amstelveen

Gebruiksintensiteit

intensief				extensief

Werkelijke inrichtingskosten (prijspeil 2006): €450/m

- Ontgraven en inrichten oever, eenzijdig	€ 14
- Aanbrengen verhardingen (asfalt fietspad 4m)	€ 325
- Grond- en zaaiwerkzaamheden t.b.v. bermen	€ 8
- Aanbrengen groenvoorzieningen (bomen)	€ 100
Inrichtingskosten:	€ 447
Optioneel ruiterpad:	€ 14/m

Uitgangspunten:
- incl. planvoorbereiding (20%), BTW (19%) en on voorzien (15%)
- exclusief grondverwerving
- boom plantafstand 8m, aan weerszijde
- plantmaat 20/25 voorzien van 2 boompalen en evt. beluchting
- berm 2x 4m breed
- inclusief grondbewerkingen t.b.v. zaaien

Beheernormkosten: € 2500/ha per jaar
(gebaseerd op de in het SGP Haarlemmerméér Groen opgenomen normbedragen voor intensief gebruik)

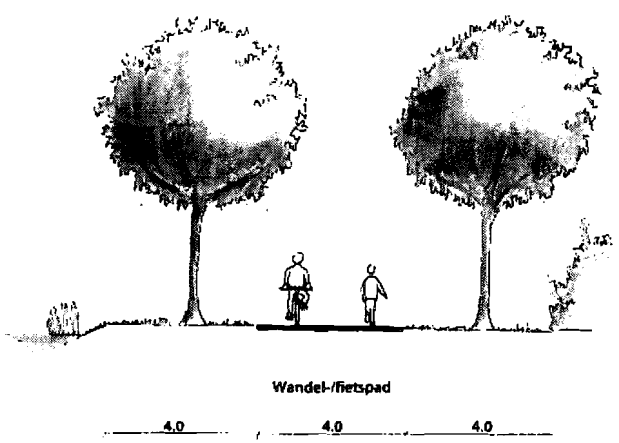

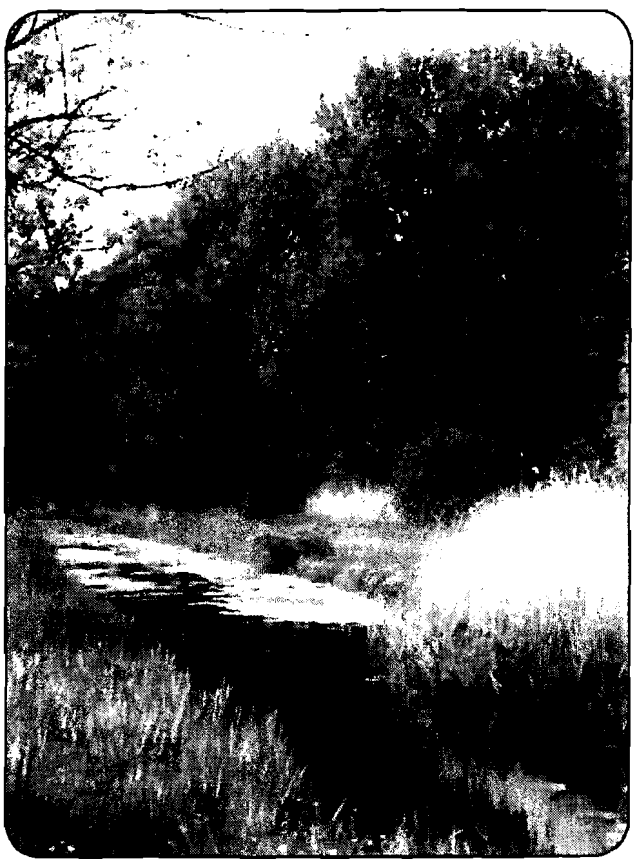

Slaperdijk, Velsen

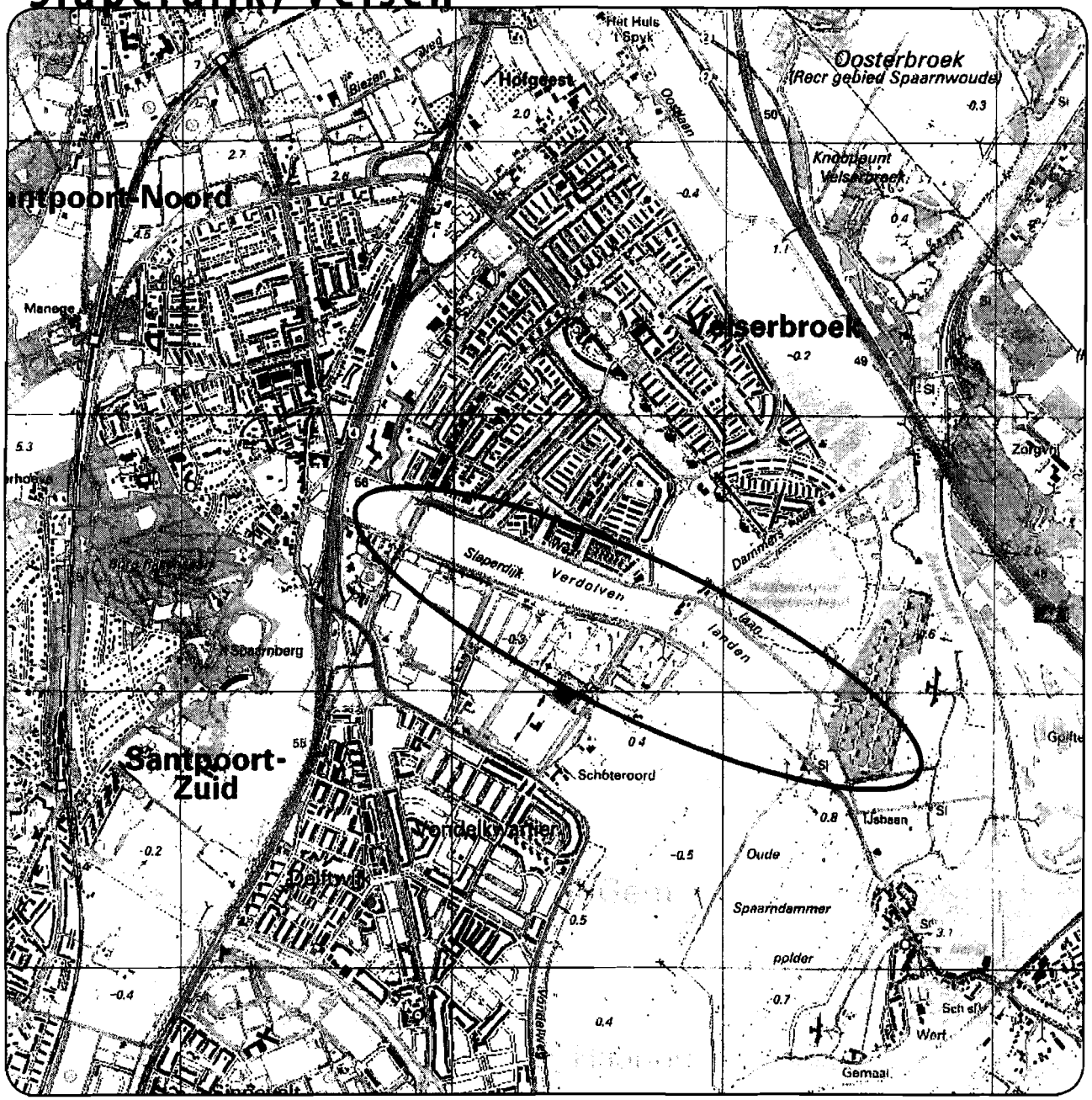

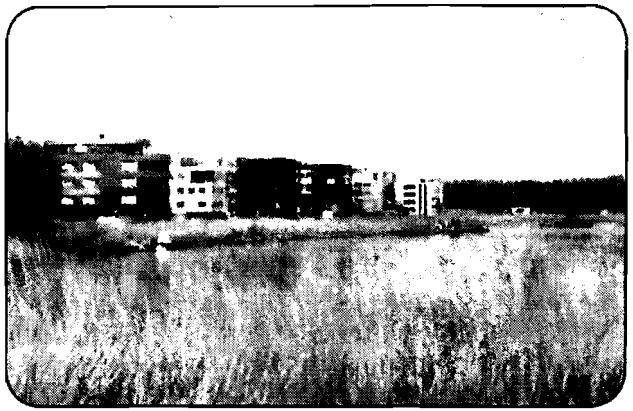

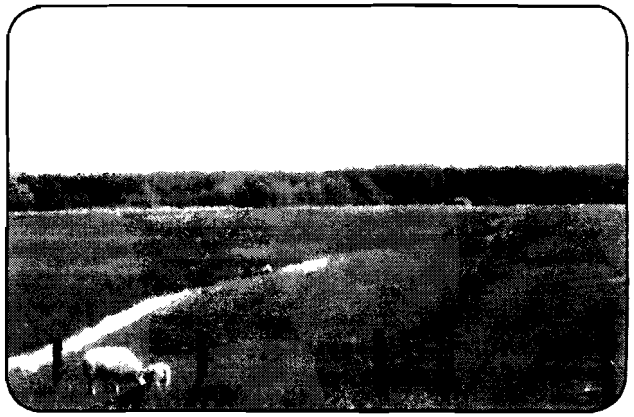

In 1612 werd met de aanleg van **de Slaperdijk** begonnen. De dijk moest bescherming bieden tegen water van het IJ, een brede rivierarm die in open verbinding stond met de Zuiderzee. Nu maakt de dijk onderdeel uit van een recreatieve route naar het monumentale dorpje Spaarndam. Vanaf het dijklichaam, dat vrijwel onbeplant is, heeft men uitzicht op de aangrenzende bollenvelden en de Verdolven Landen, de groene corridor tussen de Slaperdijk en Velserbroek. De dijk is echter vooralsnog ontoegankelijk en verpacht als schapenweide. Fietsers gebruiken de autoluwe weg langs de dijk. Aan de overzijde van de Verdolven Landen is wel een fietspad gelegen dat tevens dienst doet als wandelroute.

Kenmerken
- Beeldbepalend waterstaatkundig element met
- recreatieve nevenfunctie
- Gebruik: fietsen langs de dijk
- Beheerder: Hoogheemraadschap Rijnland, gemeente Haarlem

Gebruiksintensiteit

intensief				extensief

Werkelijke inrichtingskosten (prijspeil 2006): €28.500/ha

- Ontgraven en inrichten oevers, 2st	€ 1.990
- Grond verwerken in dijklichaam	€ 2.130
- Aanbrengen verhardingen fietspad (asfalt)	€ 12.250
- Grond- en zaaiwerkzaamheden t.b.v. bermen	€ 230
- Grond- en zaaiwerkzaamheden t.b.v. extensief grasland	€ 5.140
- Inzaaien dijklichaam	€ 1.265
- Aanbrengen groenvoorzieningen (knotwilgen)	€ 460
- Aanbrengen terreininrichting (10%)	€ 4.700
Inrichtingskosten	€ 28.165/ha

Uitgangspunten:
- incl. planvoorbereiding (20%), BTW (19%) en onvoorzien (15%)
- excl. grondverwerving
- incl. inrichting van 1 sloot en 1 oever langs recreatieplas
- exclusief aankoopkosten grond t.b.v. dijklichaam
- exclusief aanleg 60km weg

Beheernormkosten: €1500/ha per jaar
(gebaseerd op de in het SGP Haarlemmerméér Groen opgenomen normbedragen voor extensief gebruik)

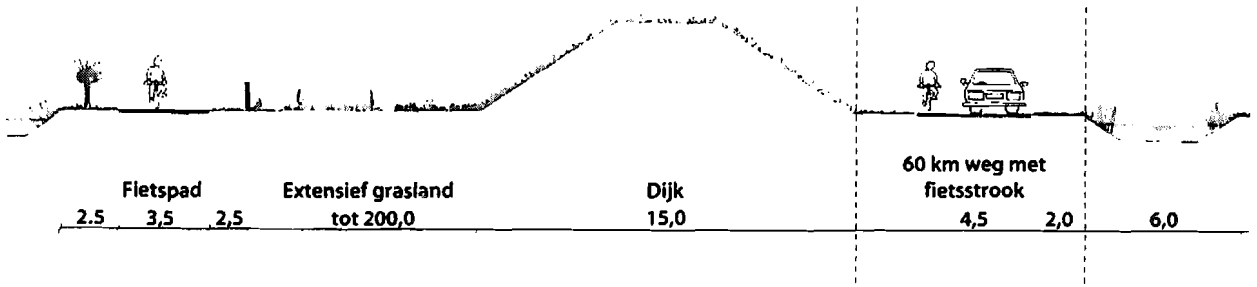

Uitocht Zwaansbroek, Haarlemmermeer

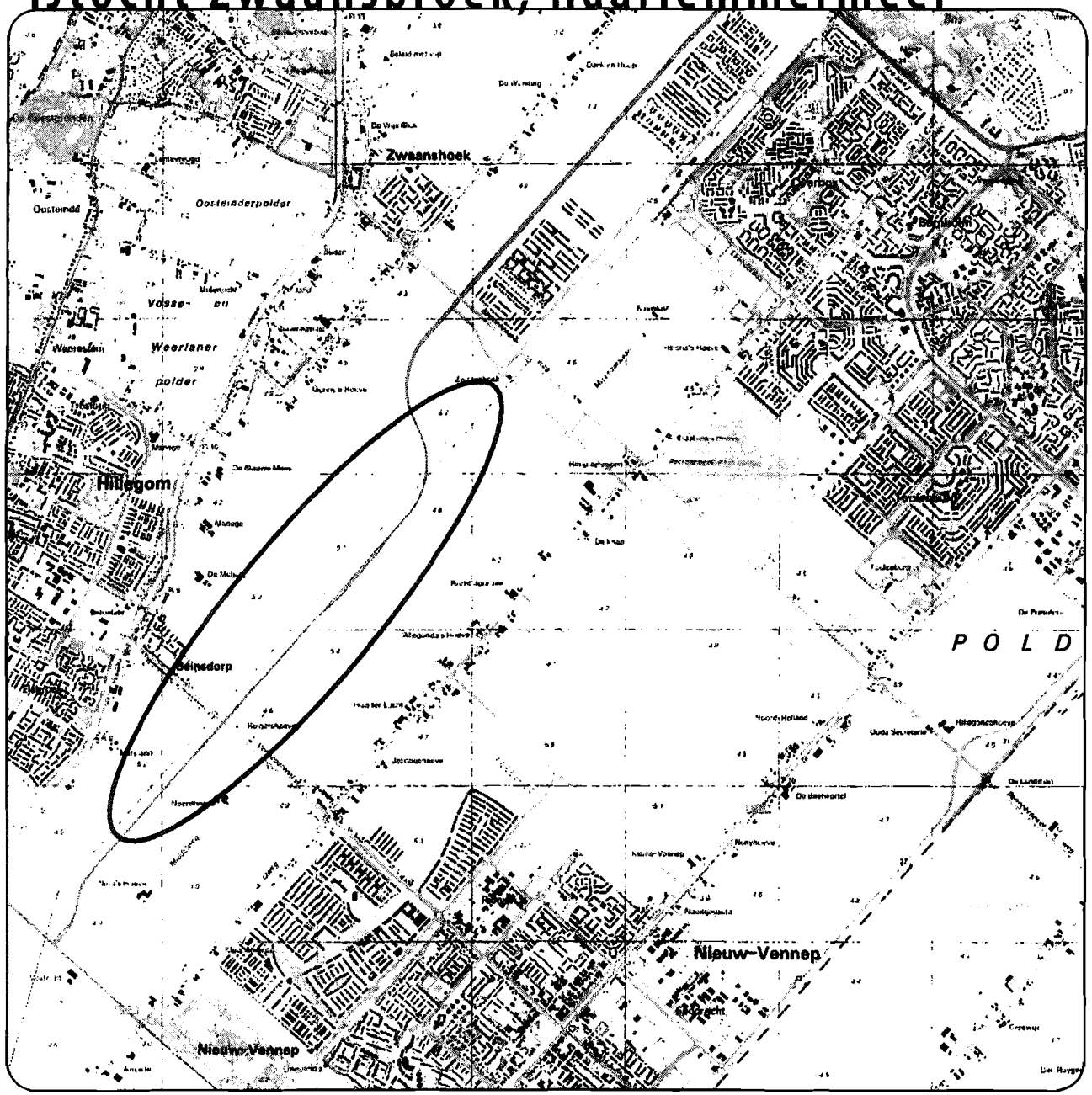

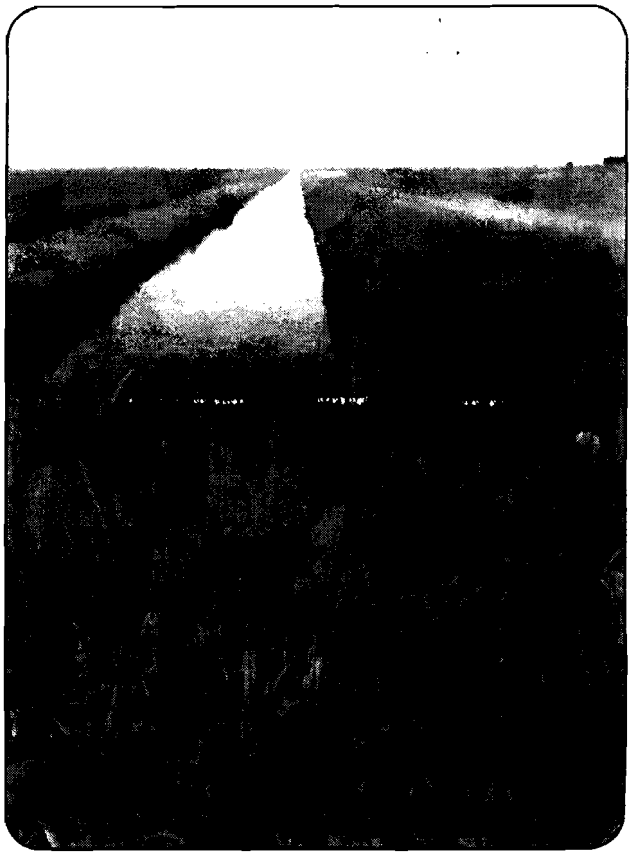

De IJtocht maakt onderdeel van Zwaansbroek West (780 ha) en is uitgevoerd in het kader van het Raamplan Haarlemmermeer Groen. De IJtocht vormt de ruggengraat van het gehele gebied Zwaansbroek. Erlangs ligt een belangrijke doorgaande verbinding met wandelroutes. Delen van het gebied zijn tevens bedoeld voor hondenuitlaat. Bruggen over de IJtocht verbinden het gebied met het grotere recreatiegebied Zwaansbroek. Tunnels onder de N205 maken een verbinding met Nieuw-Vennep mogelijk. Het bijzondere aan het gebied is dat de N205 door de wandelaar beperkt wordt ervaren en dat tegelijkertijd de automobilist het gebied in kan kijken.

Het ontwerp is van Wenda Stoffel (2002). Het oorspronkelijke concept van open moerasgebied met extensieve inrichting is echter grotendeels nog niet uitgevoerd in verband met onduidelijkheid omtrent peilbeheer / seizoens- en piekberging. Dit houdt in dat er voorlopig geen natte ecologische zone wordt gerealiseerd. Het Zwaansbroek is nu ingericht als bos. Cultuurlijke elementen (bosblokken) zijn afgewisseld met verspreide beplanting en vrije paden. Door de keuze om open gebieden te beplanten (20X20 populier) en vrije beplanting rond de blokken te plaatsen gaat het onderscheid verloren. Accenten zoals de Italiaanse populieren langs de IJtocht, zijn (nog) niet waarneembaar. Waar Zwaansbroek aan de IJweg grenst zijn populierenweides aangeplant.

De huidige stand van zaken is dat de IJtocht in het zuidelijk deel is verbreed en aangeplant (2004). De aansluitingen met Zwaansbroek (bruggen) volgt in 2006/2007. Van Zwaansbroek is circa 180 hectare is ingeplant. Aanleg van nog eens 50 ha in het noordelijke deel is in voorbereiding. Het overig gebied van Zwaansbroek maakt nu onderdeel uit van de gebiedsuitwerking Haarlemmermeer-Bollenstreek (Westflank).

Kenmerken
- Waterloop als ruggengraat van extensief natuurgericht recreatiegebied met erlangs een verbinding voor langzaam verkeer
- Leeftijd groen ca. 2 jaar
- Gebruik: wandelen, fietsen,
- Beheerder: Staatsbosbeheer

Gebruiksintensiteit

intensief				extensief

Werkelijke inrichtingskosten (prijspeil 2006): € 17.500/ha
(op basis gegevens Projectbureau Haarlemmermeergroen)

Uitgangspunten:
- uitgekomen grond heeft geen waarde en wordt in aangrenzende gebied ver-werkt;
- Aangebrachte beplanting bestaat uit oeverplanten en een bloemenmengsel;
- inclusief planvoorbereiding (20%), BTW (19%) en onvoorzien (15%);
- exclusief grondverwerving
- exclusief omleggen kabels en leidingen

Beheernormkosten: € 1.500/ha per jaar
(gebaseerd op de in het SGP Haarlemmerméér Groen opgenomen normbedragen voor extensief gebruik)

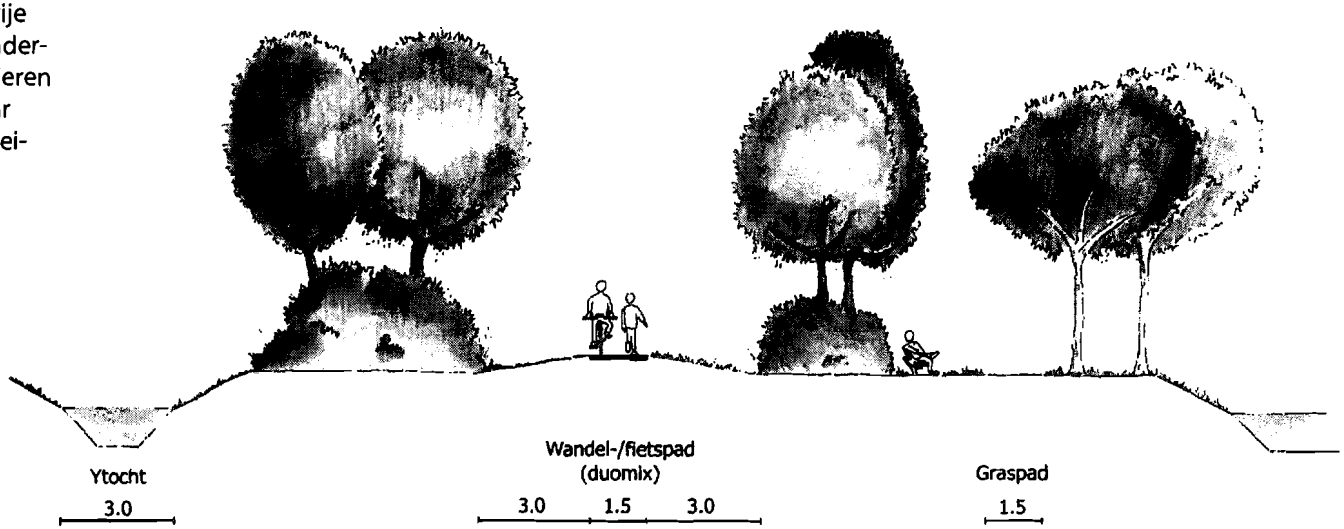

Machinetocht, Amstelveen

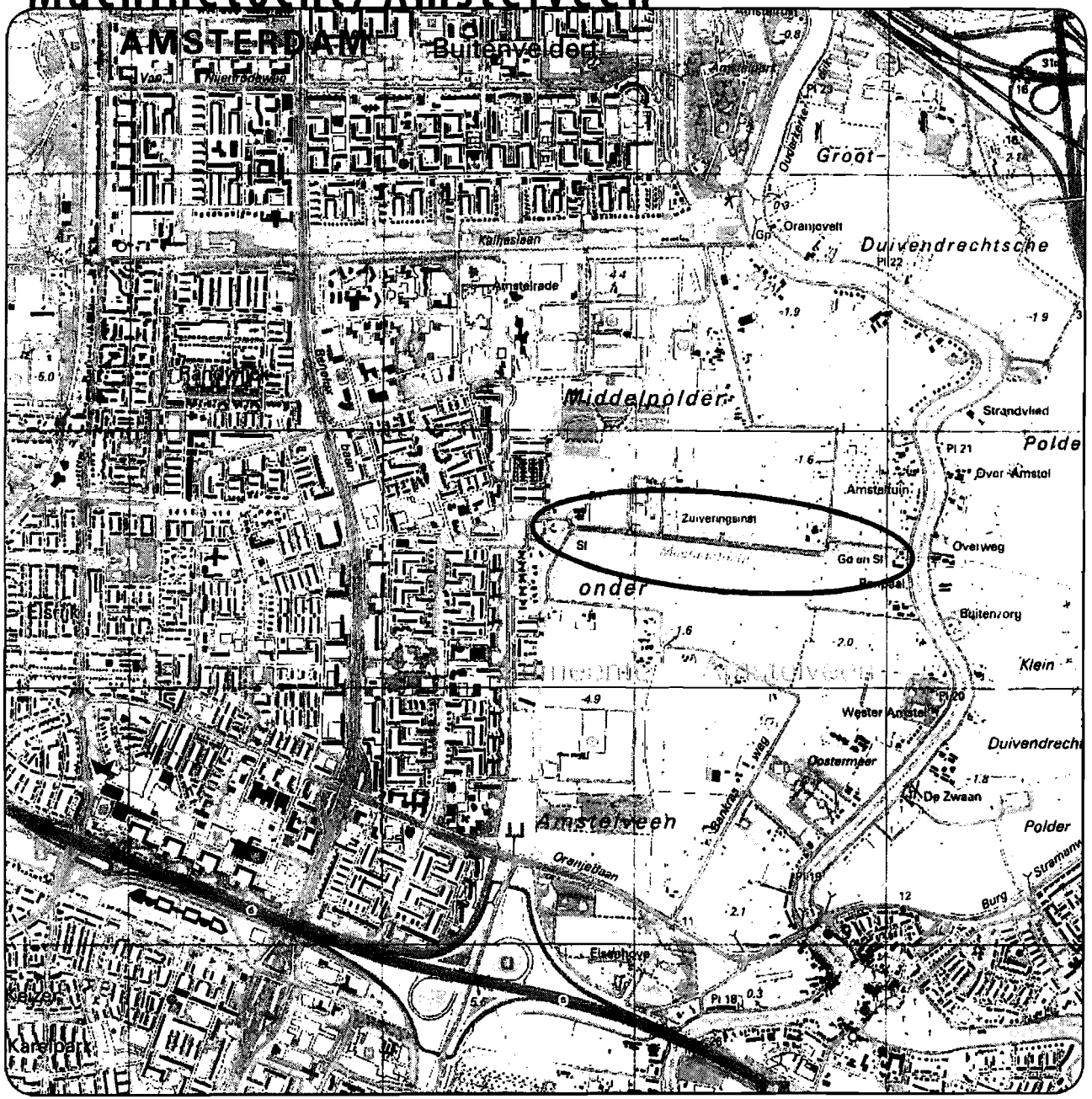

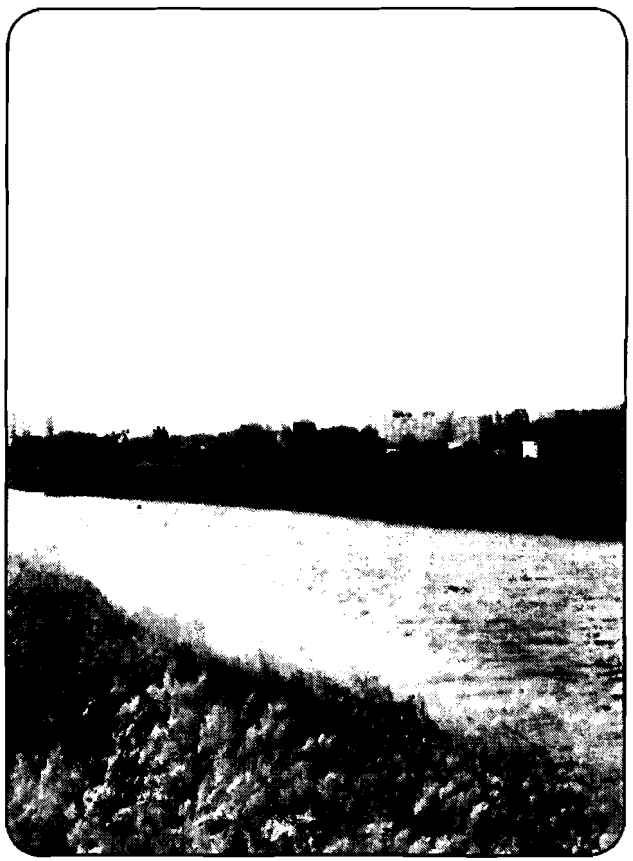

De Machinetocht is één van de hoofwaterlopen in de Middelpolder (gemeente Amstelveen), onderdeel van Groengebied Amstelland. De brede, rechte waterloop draagt bij aan de landschappelijke waarde van de polder en daarmee aan de recreatieve beleving. Het hoge waterpeil zorgt voor een hoge de belevingswaarde: het water is altijd goed zichtbaar en bereikbaar. De recreatieve gebruikswaarde is wel enigszins beperkt doordat het ernaast gelegen fietspad van het water wordt gescheiden door de rijbaan voor gemotoriseerd verkeer.

Kenmerken
- Gebruik: varen, vissen
- Beheerder: AGV/DWR (Waternet) en Groengebied Amstelland

Gebruiksintensiteit

intensief				extensief

Werkelijke inrichtingskosten (prijspeil 2006):€ 187.000/ha

- Ontgraven vaarten en inrichten oevers:	€ 36.300
- Aanbrengen verhardingen fietspad (asfalt):	€ 130.100
- Grond- en zaaiwerkzaamheden t.b.v. bermen:	€ 2.100
- Aanbrengen groenvoorzieningen (bomen)	€ 18.300
Inrichtingskosten:	€ 186.600/ha

Uitgangspunten:
- uitgekomen grond heeft geen waarde en wordt in aangrenzende gebied verwerkt
- beplanting bestaat uit een struweel tussen rijweg en fietspad
- inclusief planvoorbereiding (20%), BTW (19%) en onvoorzien (15%)
- exclusief grondverwerving
- exclusief omleggen kabels en leidingen
- exclusief aanleg 60km weg

Beheernormkosten: € 1.500/ha per jaar
(gebaseerd op de in het SGP Haarlemmerméér Groen opgenomen normbedragen voor extensief gebruik)

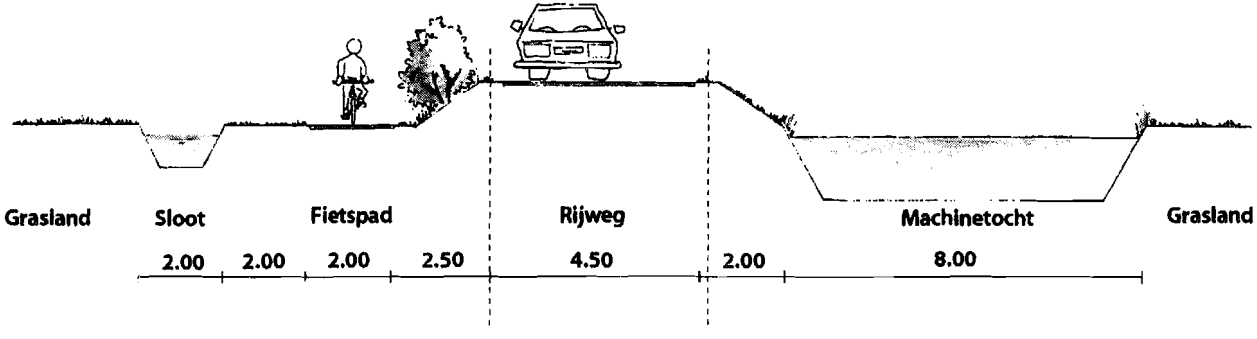

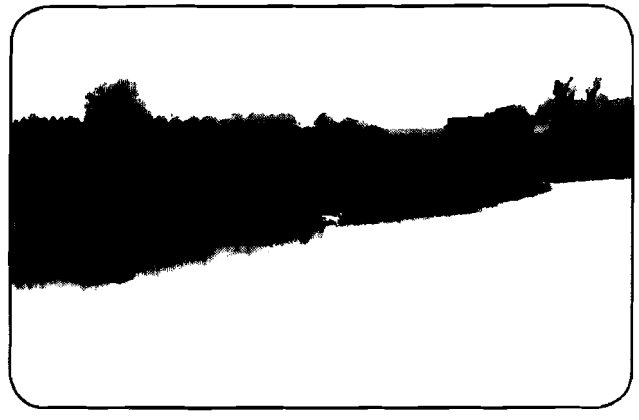

Den Oeverscche Vaart, Wieringermeer

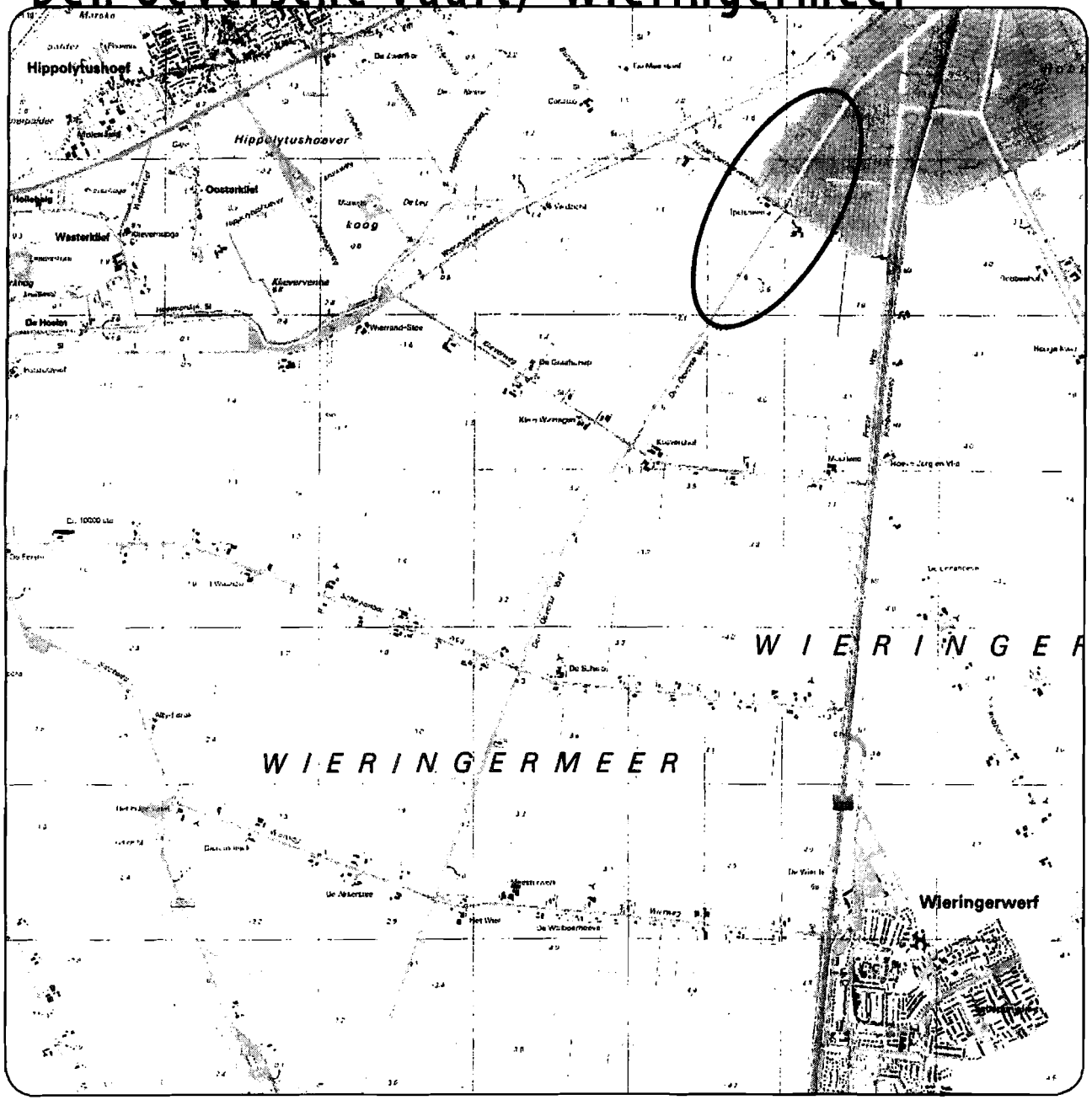

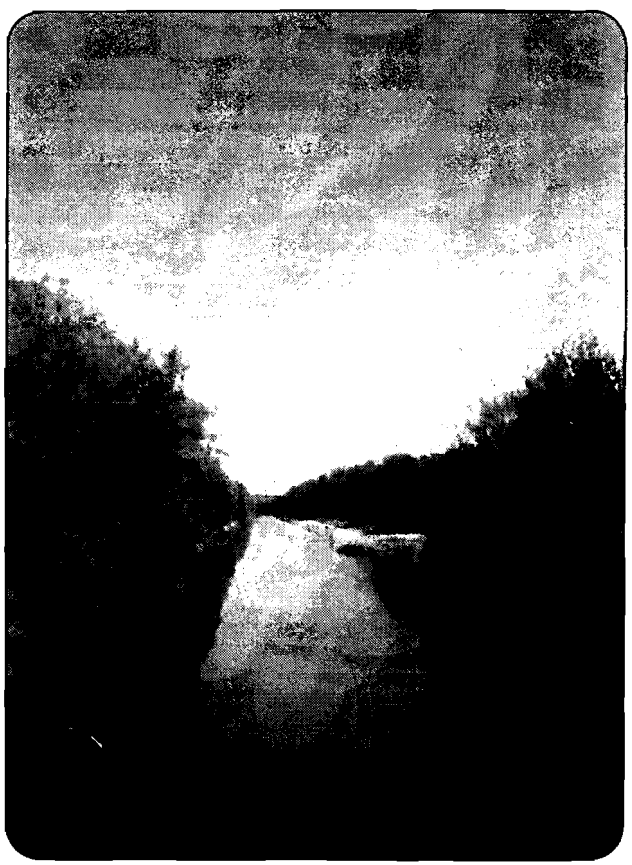

waterlopen

Het kenmerkende patroon van de Wieringermeer is verbonden aan een uitgebreid stelsel van vaarten en kanalen, waarvan **de Den Oeversche Vaart** er één is. Het waterstelsel heeft als hoofdfunctie de afwatering van het omliggende gebied. De vaart loopt van Slootdorp tot Den Oever, deels door de open polder en deels door het Robbenoortbos.

De inrichting van de Den Oeversche Vaart bestaat uit een gegraven watergang in het open landschap met een enkelzijdige groenstructuur bestaande uit enerzijds uit groensingels (schermen) afgewisseld met bosjes op de overhoeken. De groensingels zetten zich door de polder, bepalen het beeld, begrenzen de ruimte, verbinden bosjes en erven en belijnen de tochten. Langs de groensingels ligt de Den Oeversche weg. De Den Oeversche weg vormt de verbinding voor verkeer tussen de Slootdorp en het Robbenoordbos en vervult zowel een utilitaire als recreatieve functie. Naast de waterfunctie heeft Den Oeversche Vaart eveneens een recreatieve functie (recreatievaart). In het Robbenoortbos is de waterloop aan beide zijde omgeven door groen. De Den Oeversche weg is hier afgesloten voor gemotoriseerd verkeerd en vervult enkel nog een recreatieve functie. Aan de overzijde van de vaart is in het bos een losliggend wandelpad gelegen.

Kenmerken
- Hoofdwaterloop t.b.v. afwatering, tevens recreatieve verbinding
- Leeftijd groen ca. 50 jaar
- Gebruik: varen, fietsen en wandelen
- Beheerder: HHNK, gemeente Wieringen

Gebruiksintensiteit

intensief				extensief

Werkelijke inrichtingskosten (prijspeil 2006): € 245.000/ha

- Ontgraven vaart:	€ 65.300
- Inrichten plas/dras oever:	€ 12.900
- Aanbrengen verhardingen fietspad (3,5m, asfalt):	€ 104.500
- Aanbrengen verharding voetpad (2,5m, schelpen)	€ 13.700
- Grond- en zaaiwerkzaamheden t.b.v. bermen:	€ 1.040
- Aanbrengen groenvoorzieningen (struweel)	€ 3.420
- Vissteigers en bankjes	€ 44.000
Inrichtingskosten:	€ 244.860/ha

Uitgangspunten:
- uitgekomen grond heeft geen waarde en wordt in aangrenzende gebied verwerkt
- beplanting bestaat uit een struweel van hoge heesters en boomvormende heesters.
- inclusief planvoorbereiding (20%), onvoorzien (15%) en BTW
- exclusief grondverwerving
- exclusief omleggen kabels en leidingen

Beheernormkosten: € 1.500/ha per jaar
(gebaseerd op de in het SGP Haarlemmerméér Groen opgenomen normbedragen voor extensief gebruik)

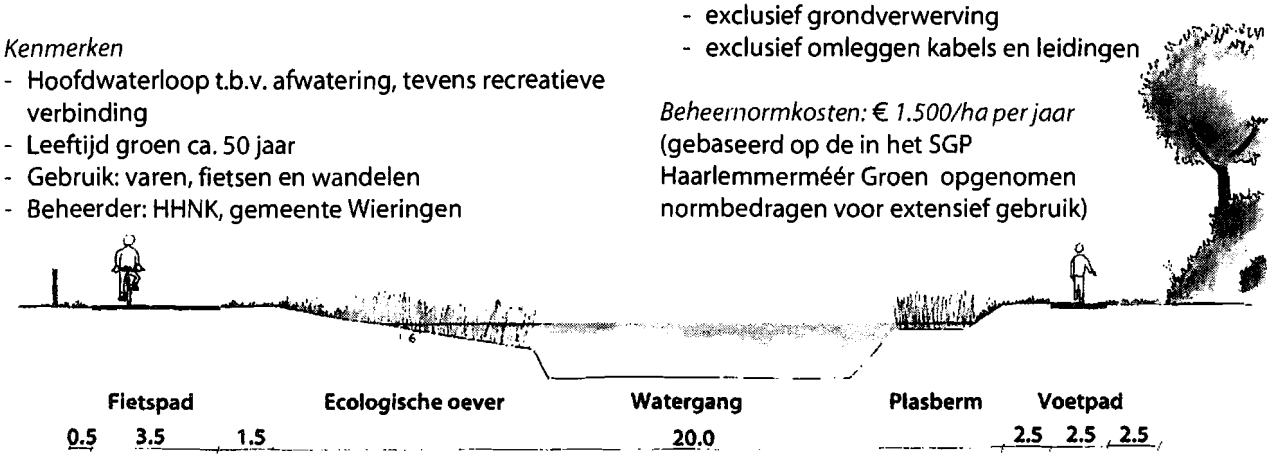

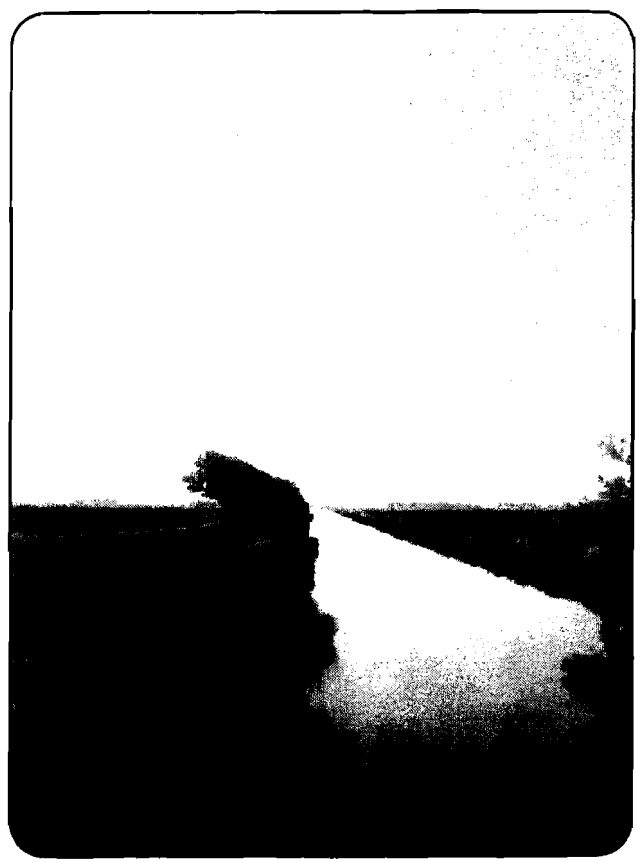

Meerboerenpaden, Haarlemmermeer

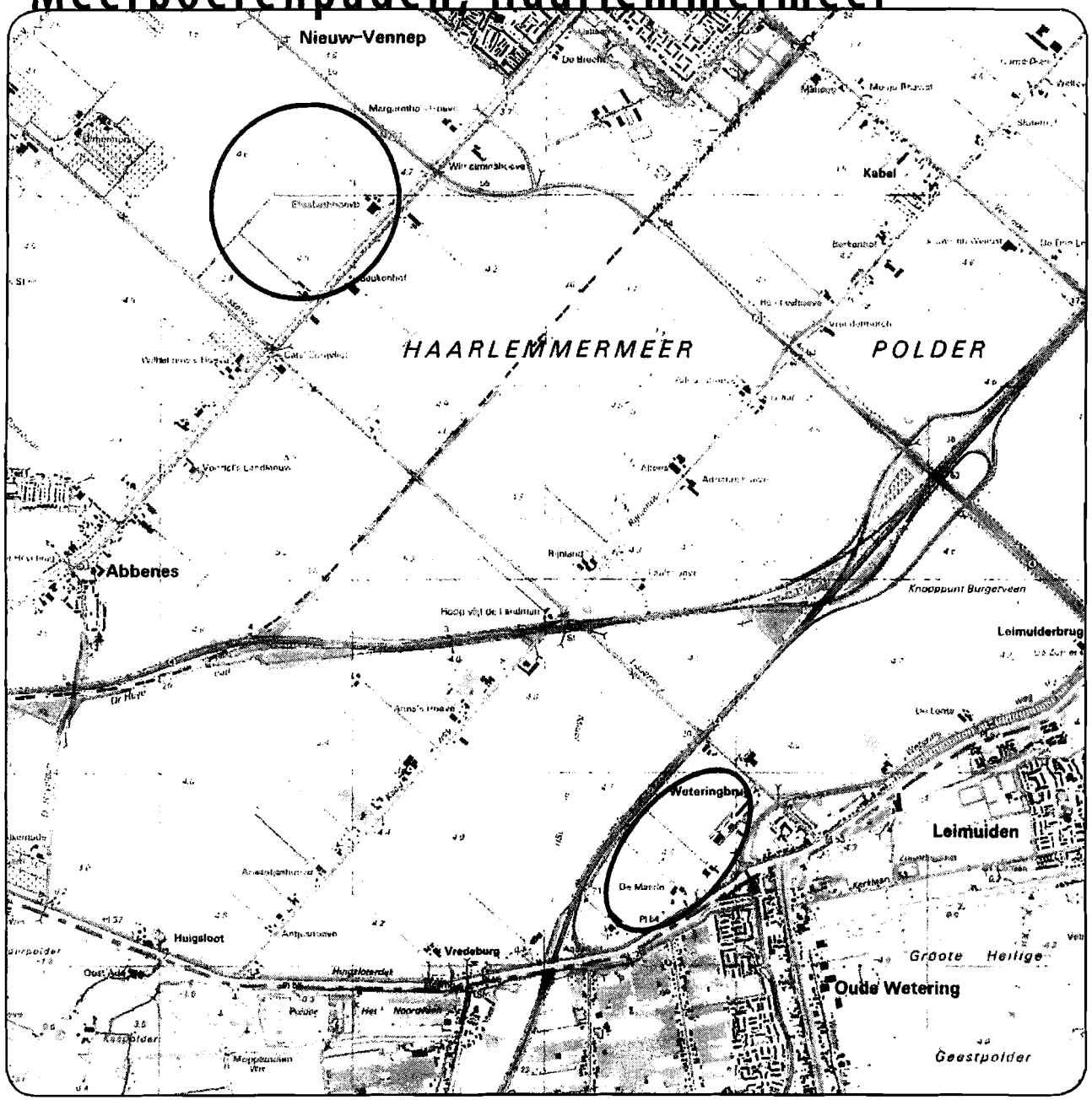

agrarisch gebied met recreatief medegebruik

De Meerboerenpaden zijn wandelpaden door boerenland, langs de akkers. Momenteel zijn twee routes uitgezet, het Kroonpad (2,5 km) en de Elisabethroute (4,3 km) De tweede route sluit aan op de Olmenhorstroute, over het gelijknamige landgoed. De paden lopen door of grenzen aan biologische landbouwbedrijven zoals de Olmenhorst en het akkerbouwbedrijf van de familie Kroon.

De paden zijn voor een groot deel graspaden en deels onderhoudspaden. De paden bevinden zich midden tussen de gewassen. Op sommige stukken is de ruimte tussen het graspad en het gewas ingezaaid met een bloemenmengsel. Het bijzondere en het leuke aan de paden is dat de omgeving door de landbouwgewassen sterk meeveranderd met de seizoenen. Een wandeling in het voorjaar roept daarom een andere beleving op dan tijdens de zomer. Langs de paden is voor een bankje en een picknicktafel is gezorgd om de wandeling zo plezierig mogelijk te maken.

De paden kennen een sterk educatief karakter. Door middel van informatieborden langs beide paden worden wandelaars geïnformeerd over de gewassen en de omgeving die te zien zijn. Daarnaast worden regelmatig activiteiten georganiseerd, zoals excursies door de boer(in) of door andere partijen zoals natuur- en milieu organisaties.

Het feitelijke beheer is in handen van de Agrarische Natuurvereniging. Monitoring van het beheer vindt plaats door Recreatie Noord-Holland N.V., het uitvoeringsbureau van het Recreatieschap Spaarnwoude. Het wandelpadenproject loopt voorlopig voor 3 jaar; daarna wordt het geëvalueerd en bekijken de verschillende partijen of het project wordt voortgezet.

Kenmerken
- (Educatief) wandelpad door boerenland
- Leeftijd: ca. 1 jaar
- Gebruik: wandelen, educatie
- Beheerder: Agrarische Natuurvereniging

Gebruiksintensiteit

intensief				extensief

Werkelijke inrichtingskosten (prijspeil 2006):
€ 26.000/ha of € 10/m

Beheernormkosten: -

Beheervergoeding: €2,50/m voor graspad en kruidenberm (totaalbreedte 9m)

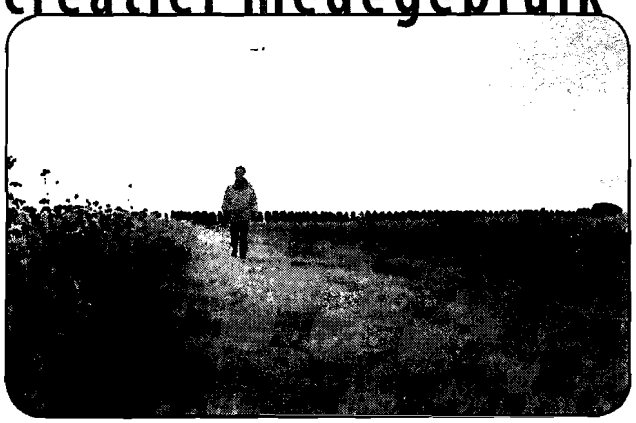

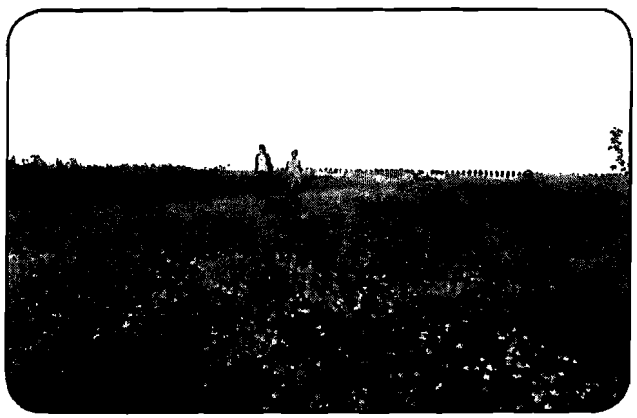

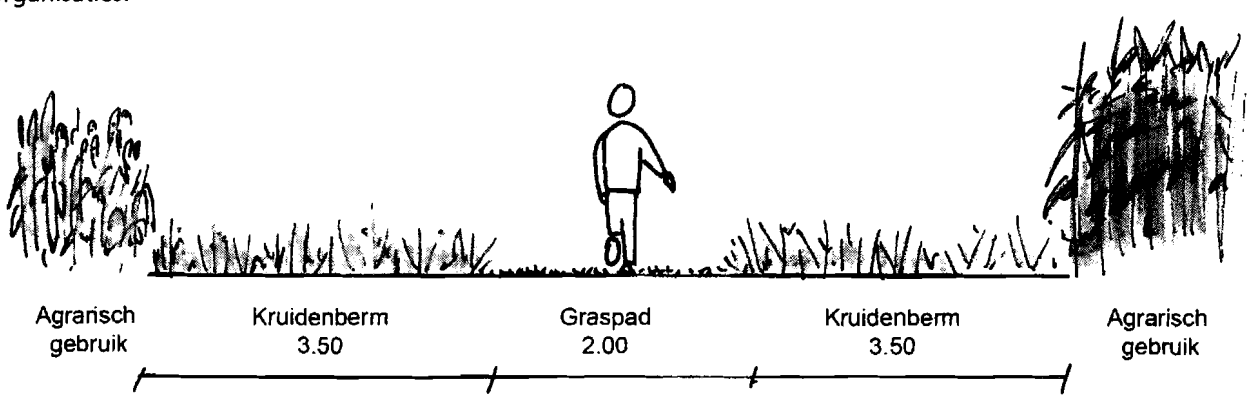

Middelpolder, Amstelveen

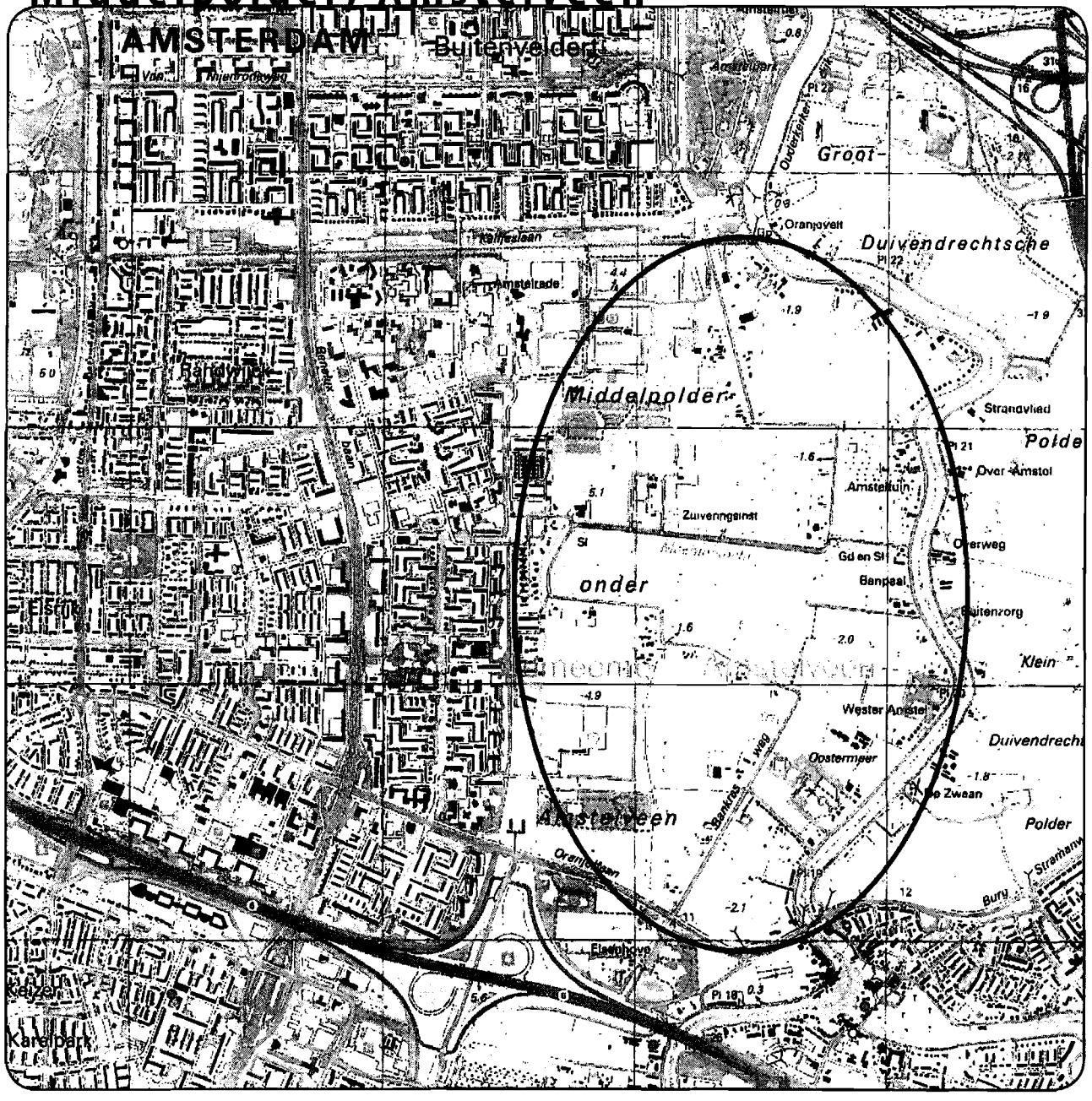

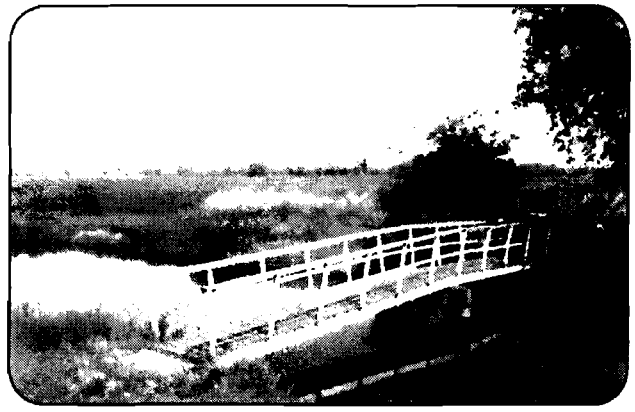

agrarisch gebied met recreatief medegebruik

Natuur- en recreatiegebied **de Middelpolder** is gelegen tussen Amstelveen en de Amstel en maakt onderdeel uit van Groengebied Amstelland. Het landschap is hier open, redelijk authentiek en kleinschalig. De polder is een stiltegebied en erg in trek bij weidevogels.

Een deel van de Middelpolder is een aantal jaren geleden opnieuw ingericht. Bij de uitvoering hiervan zijn nieuwe fiets-, wandel- en ruiterpaden aangelegd met als resultaat een goede recreatieve toegankelijkheid het overwegend agrarisch gebied. Ook zijn er lig- en speelweiden aanwezig en plekken om te picknicken.

In en langs de graslanden zijn natuurvriendelijke oevers, plasjes en poeltjes gegraven. Op de oevers van de nieuw gegraven poelen broeden inmiddels kluut en kleine plevier. De graslanden die in eigendom van Landschap Noord-Holland zijn, zijn waar dit samengaat met de aanwezige natuurwaarden tevens toegankelijk gemaakt door middel van voetsporen (graspaden), klaphekjes en voetbruggetjes zodat er dwars door de weilanden gewandeld kan worden.

Kenmerken
- Weilanden met agrarisch gebruik en recreatief medegebruik in de directe nabijheid van de stad/ woonwijken
- Gebruik: fietsen, wandelen, paardrijden, vissen
- Beheerder: Landschap Noord-Holland en Groengebied Amstelland

Gebruiksintensiteit

intensief				extensief

Werkelijke inrichtingskosten (prijspeil 2006): €36.000/ha
Uitgangspunten:
- veel graafwerk aan nieuwe sloten en plas/dras-voorzieningen
- aanleg veel bruggen en duikers
- aanleg fiets-, voet- en ruiterpaden
- incl. planvoorbereiding (20%), BTW (19%) en on voorzien (15%)
- excl. grondverwerving

Beheernormkosten: €1.500/ha per jaar
(gebaseerd op de in het SGP Haarlemmerméér Groen opgenomen normbedragen voor extensief gebruik)

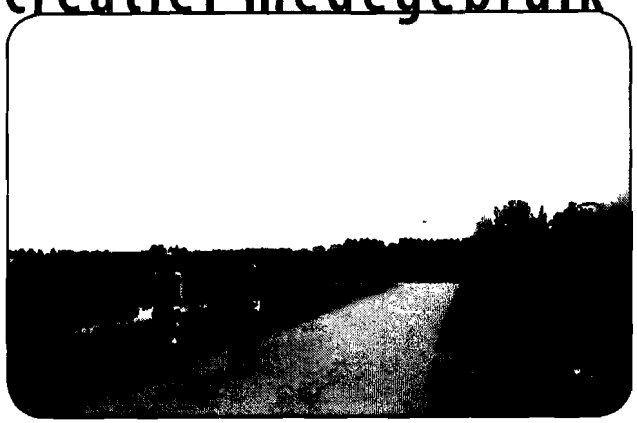

Boerenlandpad Hoeveryaart, Alkmaar/ Heiloo

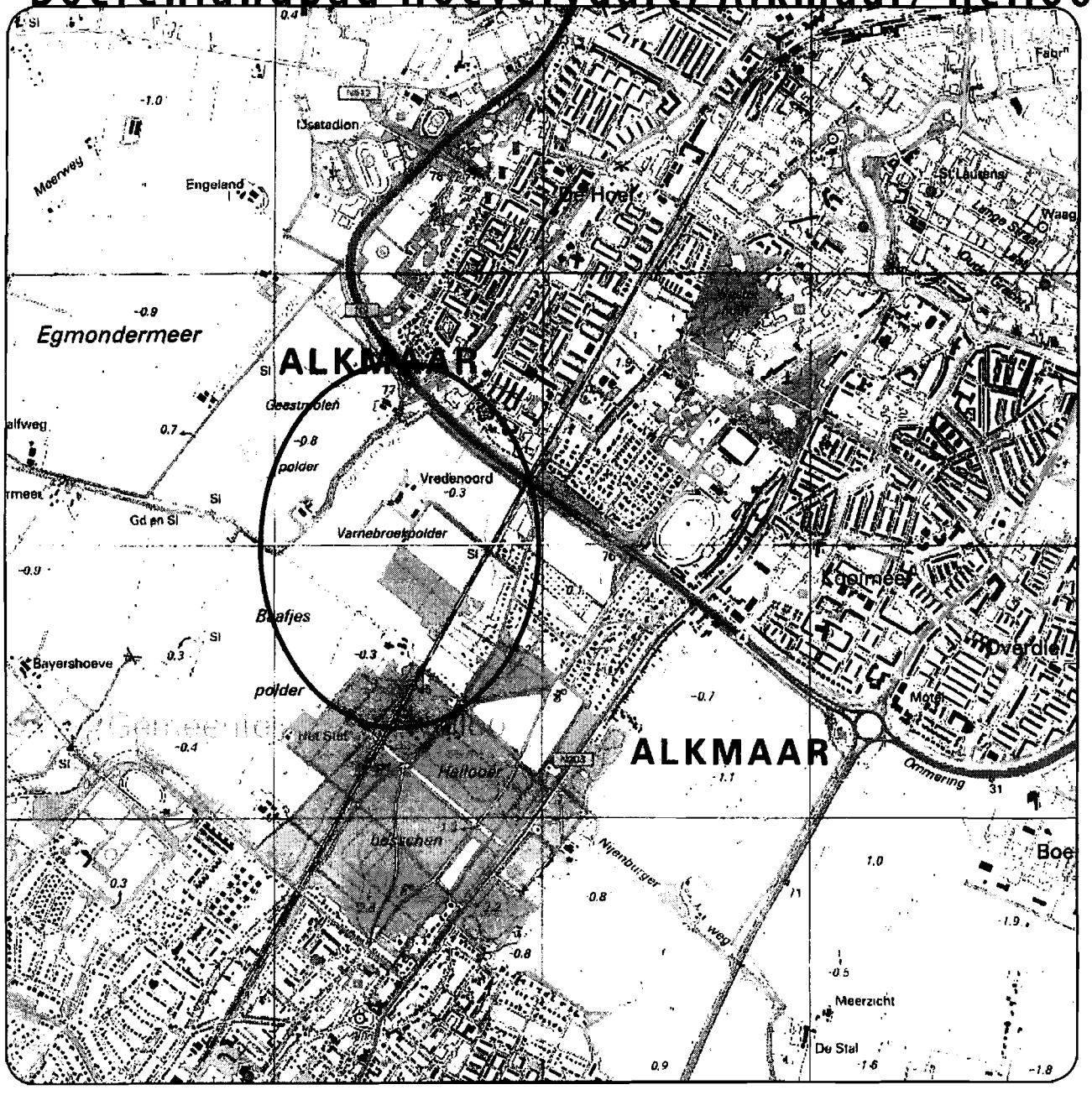

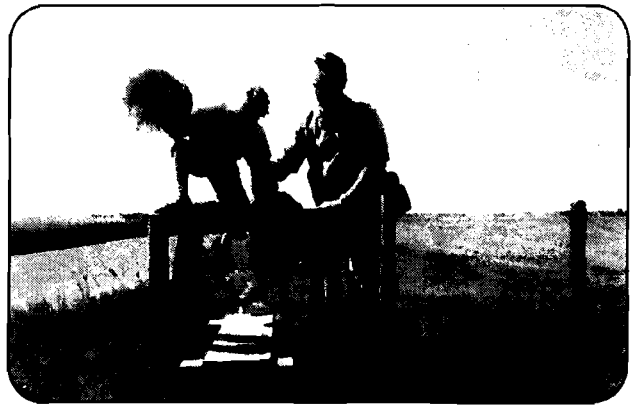

agrarisch gebied met recreatief medegebruik

De Geestmolen- en Baafjespolder, direct ten zuiden van de Alkmaarse wijk De Hoef, en het aangrenzende deel van de Visscherijpolder is een belangrijk weidevogelgebied. Door de polder is op de dijk langs de **Hoevervaart** een **boerenlandpad** gerealiseerd. De openstelling van de dijk, geeft het cultuurhistorische erfgoed in de polder nieuwe betekenis en maakt het voor de wandelaar mogelijk de polder van binnenuit te beleven. De dijk leidt de wandelaar langs het water, over boerenerven en door weilanden met schapen en koeien. Er is voorzien is overstaphekken en een voetbrug over het water in aansluiting op een wandelpad door het agrarische land richting Heilooër Bos.

Kenmerken
- Dijklichaam en aangrenzend weiland met agrarisch gebruik en recreatief medegebruik in de directe nabijheid van de stedelijke leefomgeving
- Gebruik: wandelen, vissen
- Beheerder: Landschap Noord-Holland, lokale agrariërs

Gebruiksintensiteit

intensief				extensief

Werkelijke inrichtingskosten (prijspeil 2006): € 3/m

Uitgangspunten:
- inrichting bestaat uit het aanbrengen van overstapplaatsen t.p.v. hekwerken, klaphekken en bebording
- exclusief tegemoetkoming boeren

Beheernormkosten: -
Beheervergoeding: € 1,-/m

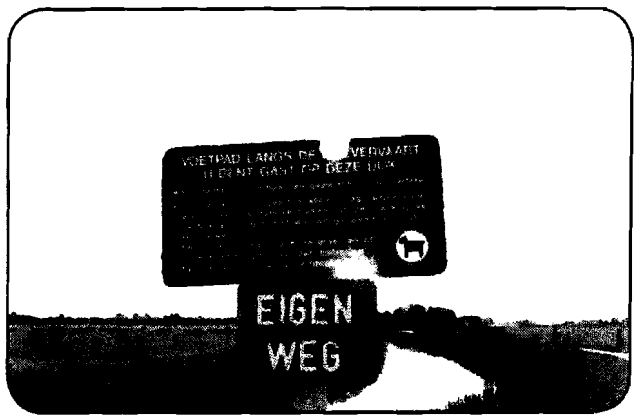

Haarlemmermeerse Bos, Haarlemmermeer

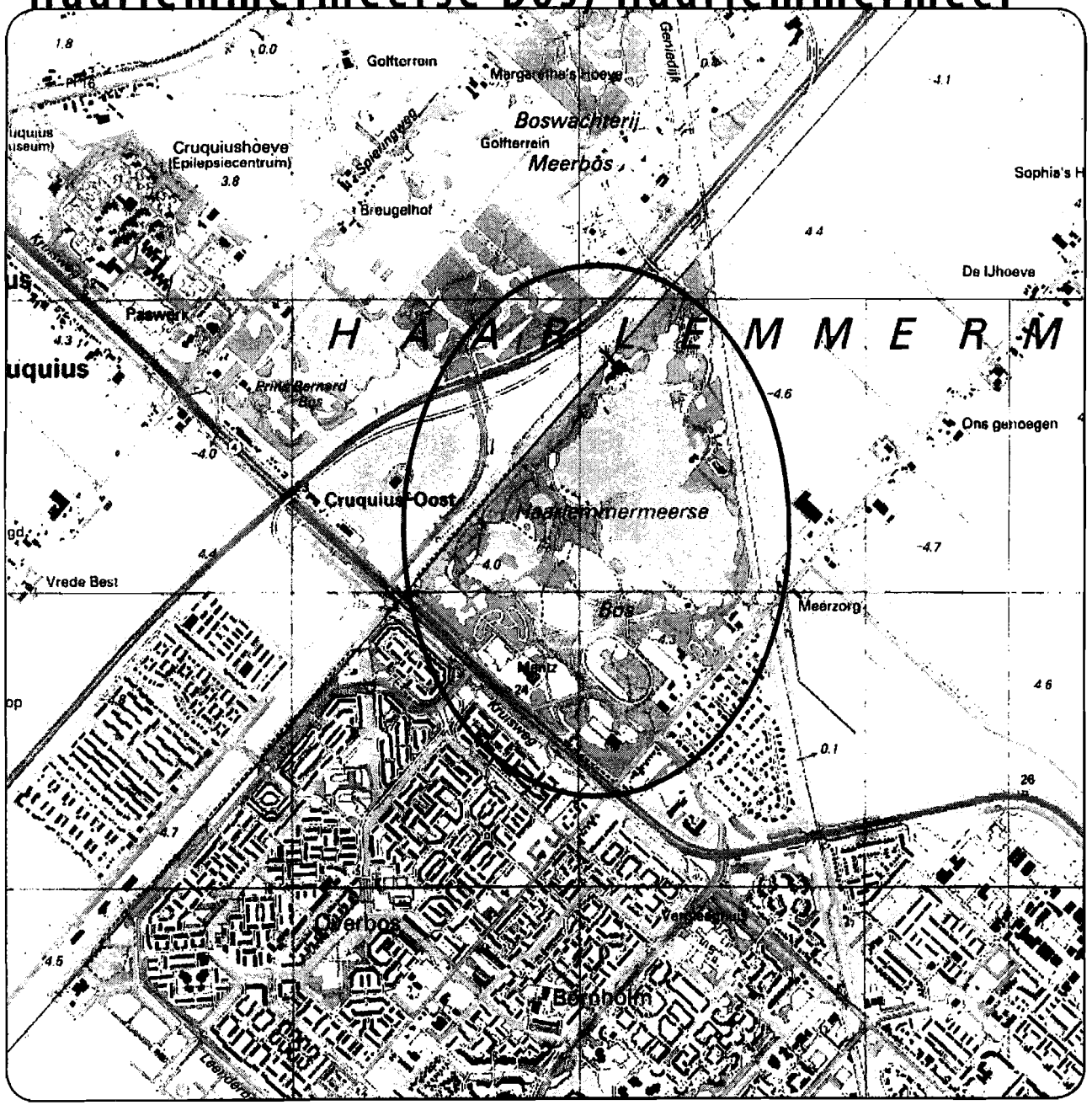

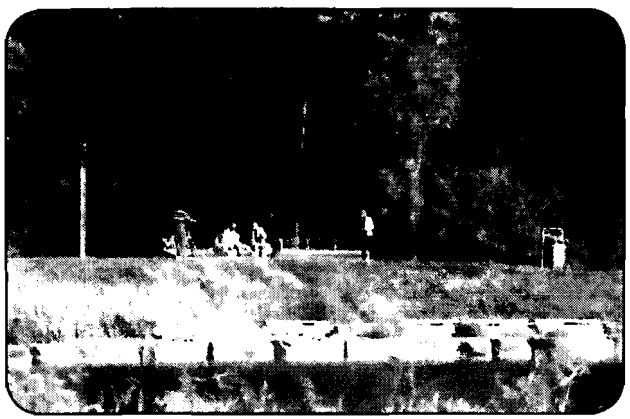

parken en stadsbossen, intensief recreatief gebruik

Het Haarlemmermeerse bos is circa 115 hectare groot. Het is een parkachtig gebied rondom een waterplas van ca. 25 ha. In 1979 is het gebied opengesteld voor het publiek. Sindsdien heeft het gebied zich ontwikkeld tot een regionale trekpleister voor dagjesmensen, wandelaars, trimmers, fietsers, surfers, hondenbezitters, ruiters en sportvissers. Ook worden er regelmatig evenementen gehouden, zoals het jaarlijks Concours Hippique Hoofddorp en allerlei recreatieve en sportieve activiteiten. Er zijn al meer dan 100 verschillende soorten vogels gezien en er komen vele soorten vlinders voor. Het noordwestelijk deel van het bos was in 2002 onderdeel van de Wereldtuinbouwtentoonstelling Floriade 2002. De fraaie tuinen en een speelbos zijn gehandhaafd. Ook het bijzondere Haarlemmermeer Paviljoen, aan de westelijke oever van de waterplas, blijft voor bezoekers te bewonderen.

Kenmerken

- Zandwinplas welke na beeindiging van de zandwinning (1977) als recreatiegebied / stadspark is ingericht (1979), verbetering van entrees en opwaarderen aanplant vanwege de Floriade in 2002.
- Leeftijd: ca. 25 jaar
- Gebruik: fietsen, wandelen, skaten, joggen, zwemmen, surfen, camperen, spelen, ontspannen, paardrijden, vissen, evenementen
- Beheerder: gemeente Haarlemmermeer

Gebruiksintensiteit

intensief				extensief

Werkelijke inrichtingskosten (prijspeil 2006): € 50.000/ha

Uitgangspunten:

- hoog percentage aan paden, duikers en speelweiden
- inclusief planvoorbereiding (20%), BTW (19%) en onvoorzien (15%)
- exclusief grondverwerving

Beheerkosten: € 3.200/ha per jaar

(gebaseerd op de werkelijke beheerkosten, deze zijn hoger dan de beheernormkosten door een intensiever toezicht en frequenter onderhoud)

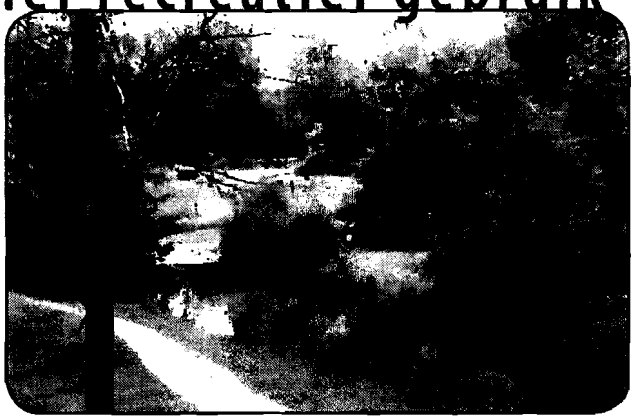

Purmerbos Speelbos, Purmerend

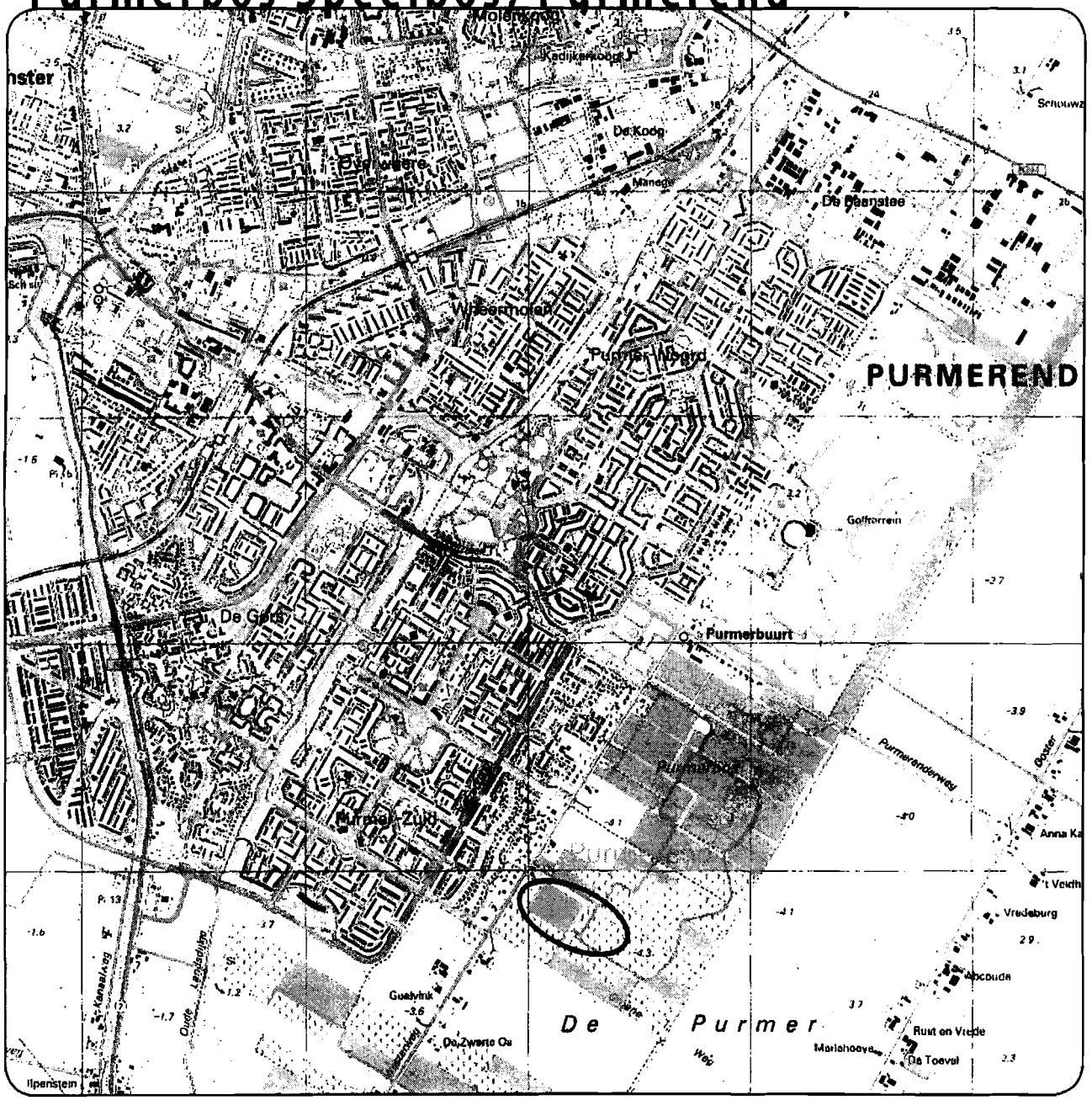

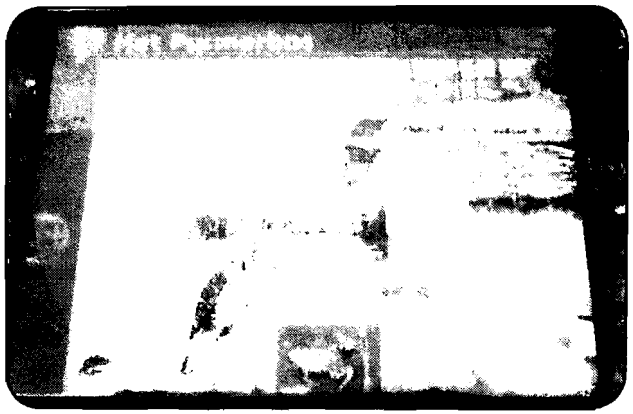

parken en stadsbossen, intensief gebruik

In **het Purmerbos** is een **speelbos** gerealiseerd met een hoge speel- en natuurwaarde. Het gaat om een afwisselend en gevarieerd natuurgebied waar kinderen tussen vijf en vijftien jaar alle ruimte en vrijheid krijgen. Met natuurlijke barrières worden terreindelen onderscheiden die aanleiding geven tot verschillende soorten spel. Stepping-stones (verschillende routes met stapstenen naar een eiland), een touwbrug over een sloot met riet, kruipbuizen, takken om hutten te bouwen, een ligweide met zandoever aan het water, vlonders over het water, een brede glijbaan, een zandbak maken het natuurspeelbos tot een avontuurlijke plek in het Purmerbos. Voor de ouders is er voorzien in zitgelegenheid.

Het Purmerbos is in 1986 voltooid en een van de eerste resultaten van de zogenaamde randstadgroenstructuur: de aanleg van nieuwe bossen voor de recreant, met als achterliggende gedachte de zelfredzaamheid van de Nederlandse papierindustrie te verhogen. Er zijn dan ook voornamelijk snelgroeiende bomen als de populier en de wilg geplant. Naast de populier zorgen vakken met essen, eiken, beuken en kleine plekjes met vogelkers, linde, haagbeuk, wilg en es voor afwisseling. Bij de aanleg van het bos is rekening gehouden met het karakter van de Purmer; de bestaande rechtlijnige structuur van de polder is zoveel mogelijk behouden.

De inmiddels ruige begroeiing van het Purmerbos trekt heel wat dieren aan, zoals hazen, wezels, hermelijnen, spechten, fazanten en talrijke zangvogels. Het Purmerbos wordt doorsneden door een groot aantal sloten. Het ondiepe, schone water vormt een ideaal leefgebied voor talrijke amfibieën. Kikkers, padden en salamanders vinden er hun voedsel en kunnen in het water hun eieren afzetten

Kenmerken
- Bos (inclusief natuurspeelbos) op de overgang van het stedelijk naar het landelijk gebied
- Leeftijd groen ca. 20 jaar, Speelbos 3 jaar
- Gebruik: spelen, wandelen, struinen
- Beheerder: Gemeente Purmerend en/of Staatsbosbeheer

Gebruiksintensiteit

intensief				extensief

Werkelijke inrichtingskosten (prijspeil 2006): € 45.000/ha
Uitgangspunten:
- plangebied van 3 ha (speelbos)
- incl. planvoorbereiding (20%), BTW (19%) en onvoorzien (15%)
- excl. grondverwerving

Beheernormkosten: €2.500/ha per jaar
(gebaseerd op de in het SGP Haarlemmerméér Groen opgenomen normbedragen voor intensief gebruik)

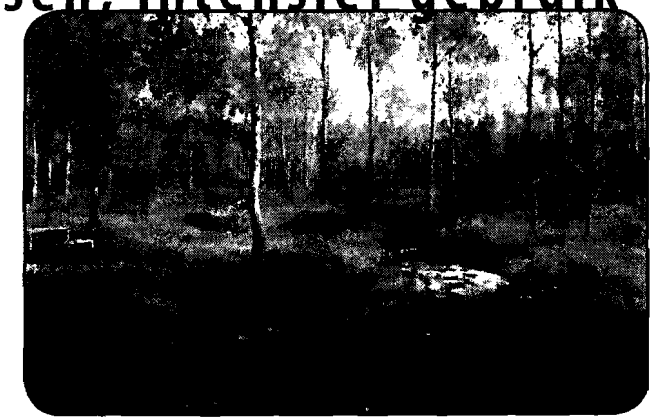

Amsterdamse Bos Oost, Amstelveen

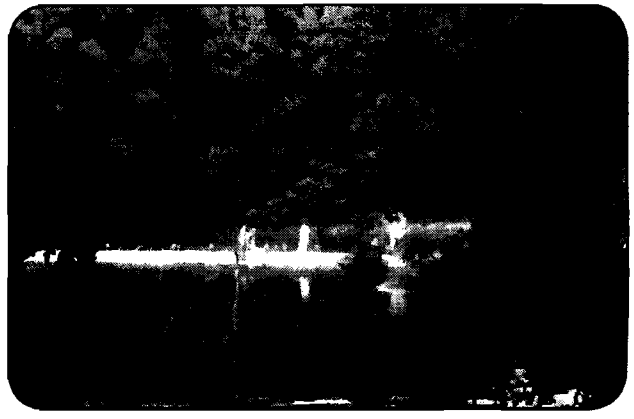

parken en stadsbossen, intensief gebruik

In 1928 besloot de gemeenteraad van Amsterdam een groot bos, **het Amsterdamse Bos**, aan te leggen als recreatiegebied voor haar bewoners. Het omvormen van 935 ha. poldergebied tot een natuur- en recreatiegebied heeft tientallen jaren geduurd. Het werk is vanaf 1934 deels in werkverschaffing uitgevoerd. Daar kwamen nauwelijks machines aan te pas. De ruim twee kilometer lange Bosbaan werd bijvoorbeeld in drie jaar tijd met de schop gegraven, het enige werktuig daarbij was de kruiwagen. Nu, 70 jaar later, is het bos zo langzamerhand volwassen. Een plek waar ruim 4 miljoen bezoekers per jaar recreëren en cultuur en natuur elkaar ontmoeten.

In het bos kan onderscheid worden gemaakt tussen een intensief en extensief gebruikt deel. Het intensieve gebruik vindt met name plaats aan de oostzijde, grensend aan de stedelijke bebouwing. In de zomer worden hier in het openluchttheater voostellingen gegeven. Op verschillende plaatsen in het oostelijk deel van het bos zijn mooie speeltuinen te vinden, zoals bij de kinderbaden, de geitenboerderij en bij boerderij Meerzicht/Bosmuseum.

De eilanden in de Grote Vijver vormen in de zomer een avonturenspeelbos voor kinderen. De eilanden zijn dan bereikbaar met spannende wankele loopbruggen en een zelf te bedienen pontje. De jeugd mag op deze eilandjes hutten bouwen en in bomen klimmen, kortom alles wat je elders in het bos niet kunt.

De fiets is bij uitstek het vervoersmiddel om het hele Amsterdamse Bos te verkennen. Het Amsterdamse Bos heeft in totaal 50 kilometer fietspad dat slingert door het hele bos. Tevens is er een uitgebreid netwerk van ruiterpaden en wandelpaden.

Kenmerken

- Recreatiebos voor inwoners van Amsterdam e.o.
- Leeftijd groen ca. 70 jaar
- Gebruik: sporten, wandelen, skaten, fietsen, paardrijden
- Beheerder: De organisatie Amsterdamse Bos van de dienst Advies en Beheer is verantwoordelijk voor het beheer, beleidsvoorbereiding en onderhoud van het gebied.

Gebruiksintensiteit

intensief				extensief

Werkelijke inrichtingskosten (prijspeil 2006): € 44.000/ha

Uitgangspunten:

- verdeling van functies: 50% bos, 20% extensief gras, 20% intensief gras, 5% open water, 5% fiets- en voetgangerspaden.
- inclusief grondbewerkingen t.b.v. zaaien
- incl. planvoorbereiding (20%), BTW (19%) en onvoorzien (15%)
- excl. bezoekerscentrum en horecavoorzieningen
- excl. grondverwerving en BTW

Beheernormkosten: €2.500/ha per jaar
(gebaseerd op de in het SGP Haarlemmerméér Groen opgenomen normbedragen voor intensief gebruik)

Groene Weelde / Meerbos, Haarlemmermeer

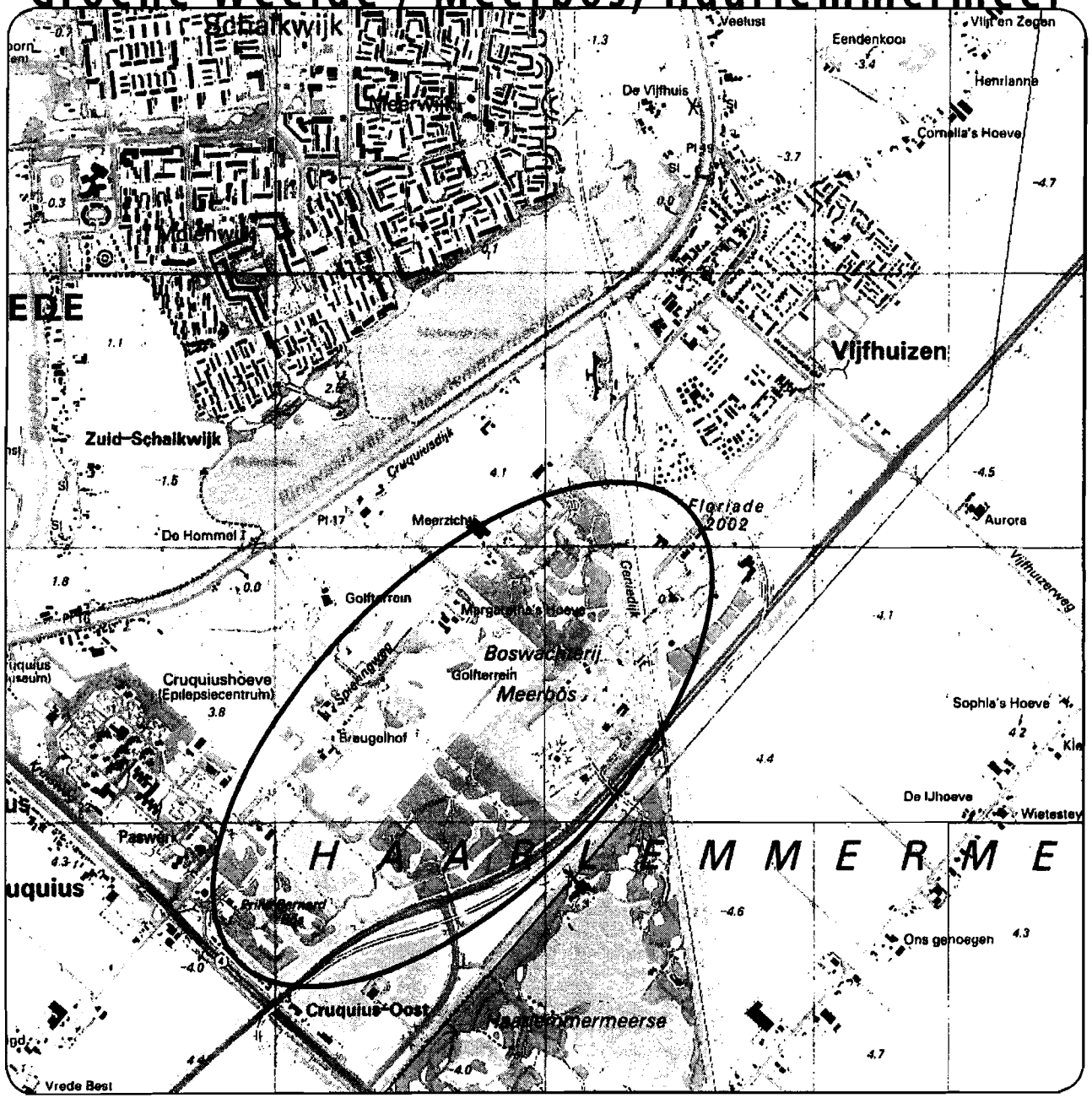

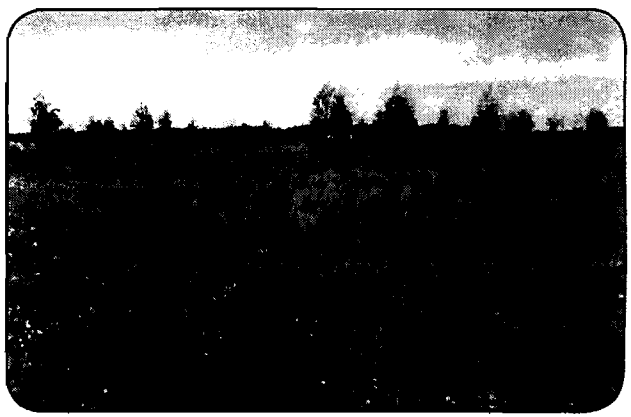

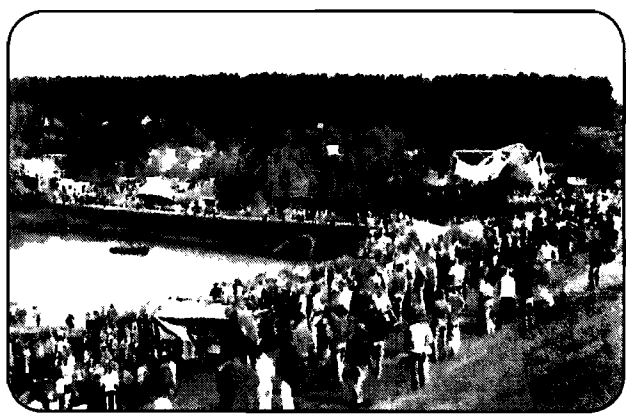

bossen, extensief gebruik

De Groene Weelde (Ontwerp: Wenda Stoffel 1988, H+N+S 1996, Niek Roozen 1997) ligt tussen Hoofddorp, Cruquius en Vijfhuizen, ten westen van de Driemerenweg (N205). Het recreatiegebied sluit aan op het Haarlemmermeerse Bos en het Groene Carré-west, en omvat ook het voormalige Floriade deelgebied met de Big Spotters Hill. September 2000 vond de officiële opening plaats.

Het zuidelijk deelgebied het zogenaamde Prins Bernhardbos (circa 10 hectare) is een proefproject (zg. Integralismethode) van de Nederlandse boomkwekerijsector in de Groene Weelde en heeft aanplant op eindafstand met grotere bomen. De bomen en struiken die hier geplant zijn, hebben reeds jarenlang op een kwekerij gestaan. Eenmaal op de plaats van bestemming is minder onderhoud nodig en wordt sneller het gewenste eindbeeld van het recreatiegebied gehaald. ZKH Prins Bernhard heeft in april 1998 de eerste boom geplant. Het Meerbos is in tegenstelling tot het Bernhardbos meer traditioneel aangeplant, dicht opelkaar in klein formaat en later uitgedund.

De Groene Weelde is in middels een afwisselend gebied met relatief open bossen, waterpartijen en brede waterlopen met natuuroevers (onderdeel ecologische verbinding) en weides. Tussen de grote bomen zijn bloemenmengsels ingezaaid, wat het geheel een parkachtig aanzicht geeft. Waterpartijen en grasvelden worden veel gebruikt door recreanten met honden en honden uitlaatservices. Er is een voormalige bezoekerscentrum bij de ingang en een onderkomen van de kanovereniging bij de ingang aan de Spieringweg. Aan de noord-westzijde ligt de golfbaan Vijfhuizen. Aan de oostzijde is een fietsverbinding (tunnel onder de Driemerenweg) naar het Haarlemmermeerse Bos en aan de westzijde een fietsverbinding naar brug en veerpontje over de Ringvaart naar Haarlem.

Kenmerken
- Recreatiebos
- Leeftijd groen ca. 8 jaar
- Gebruik: wandelen, fietsen, paardrijden, varen, kanoën en vissen, evenementen
- Beheerder: recreatieschap Spaarnwoude

Gebruiksintensiteit

intensief				extensief

Werkelijke inrichtingskosten (prijspeil 2006): € 43.500/ha
Uitgangspunten:
- veel graafwerk om de afwisseling water land te kun nen bewerkstelligen
- inclusief planvoorbereiding (20%), BTW (19%) en onvoorzien (15%)
- exclusief grondverwerving
- exclusief omleggen kabels en leidingen

Beheernormkosten: € 2.500/ha per jaar
(gebaseerd op de in het SGP Haarlemmerméér Groen opgenomen normbedragen voor extensief gebruik)

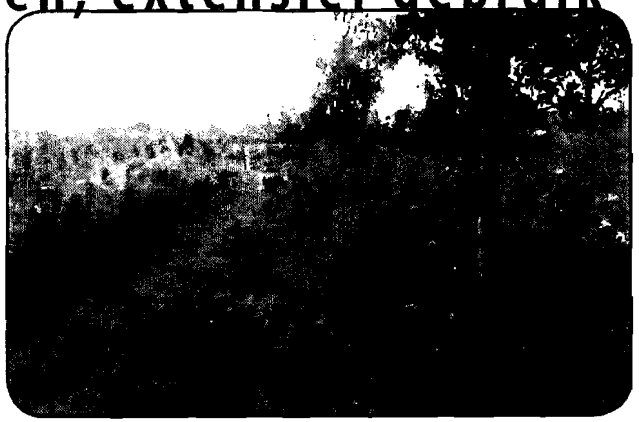

Amsterdamse Bos West, Amstelveen

bossen, extensief gebruik

Het westelijke deel van het Amsterdamse Bos is een belangrijk natuurgebied voor de regio Amsterdam. Naarmate het bos ouder wordt, neemt de natuurwaarde toe. Het is een prima leefgebied voor veel dieren zoals konijnen, ringslangen, eekhoorns, vleermuizen, wezels en padden. Bovendien is het Amsterdamse Bos een broedplaats voor een groot aantal vogels waaronder haviken, buizerds, bosuilen, boomklevers en spechten. Voor deze soorten is het Amsterdamse Bos een kweekvijver voor de regio. Vanuit een groeiende populatie zwermen diersoorten uit naar omliggende gebieden.

In mei 1999 werd 40 hectare aan het zuidelijk deel van het Amsterdamse Bos toegevoegd: 'het Schinkelbos'. Bij de aanleg is geprobeerd de natuur een goede uitgangspositie te bieden. Maar liefst 50.000 struiken en bomen zijn er gepland. Midden in het gebied zijn waterpartijen gegraven waar rietmoeras kan komen. 'Schotse Hooglander' runderen voorkomen dat het gebied helemaal dichtgroeit. De beheerders houden uitsluitend de paden vrij. De spontane natuurontwikkelingen bepalen hoe het gebied er uiteindelijk uit gaat zien. In 2005 is het Schinkelbos met een tweede fase van bijna 6 hectare uitgebreid. Met de aanleg van de tweede fase is een aaneengesloten groengebied tussen het Amsterdamse Bos en de Oosteinderpoel ontstaan.

Kenmerken
- Natuurbos met extensieve recreatie
- Leeftijd groen ca 70, 15 en 1 jaar
- Gebruik: natuurbeleving, wandelen
- Beheerder: De organisatie Amsterdamse Bos van de dienst Advies en Beheer is verantwoordelijk voor het beheer, beleidsvoorbereiding en onderhoud van het gebied.

Gebruiksintensiteit

intensief				extensief

Werkelijke inrichtingskosten (prijspeil 2006): € 28.000/ha
Uitgangspunten:
- verdeling van functies: 68% bos, 28% extensief grasland, 1% intensief grasland, 3% open water, 1% fiets- en voetgangerspaden
- inclusief planvoorbereiding (20%), BTW (19%) en onvoorzien (15%)
- exclusief grondverwerving
- exclusief omleggen kabels en leidingen

Beheerkosten: €1.500/ha per jaar
(gebaseerd op de in het SGP Haarlemmermeér Groen opgenomen normbedragen voor extensief gebruik)

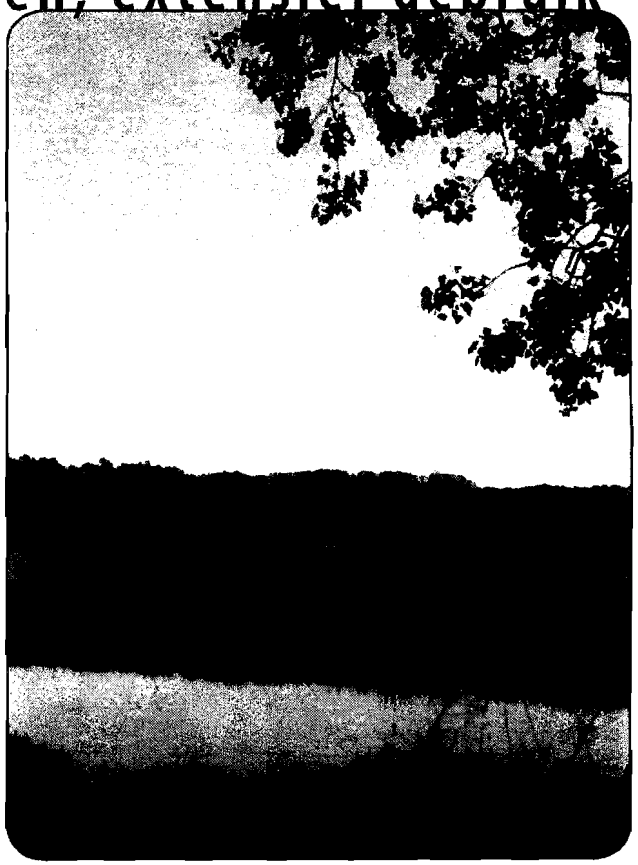

Diemerbos, Diemen

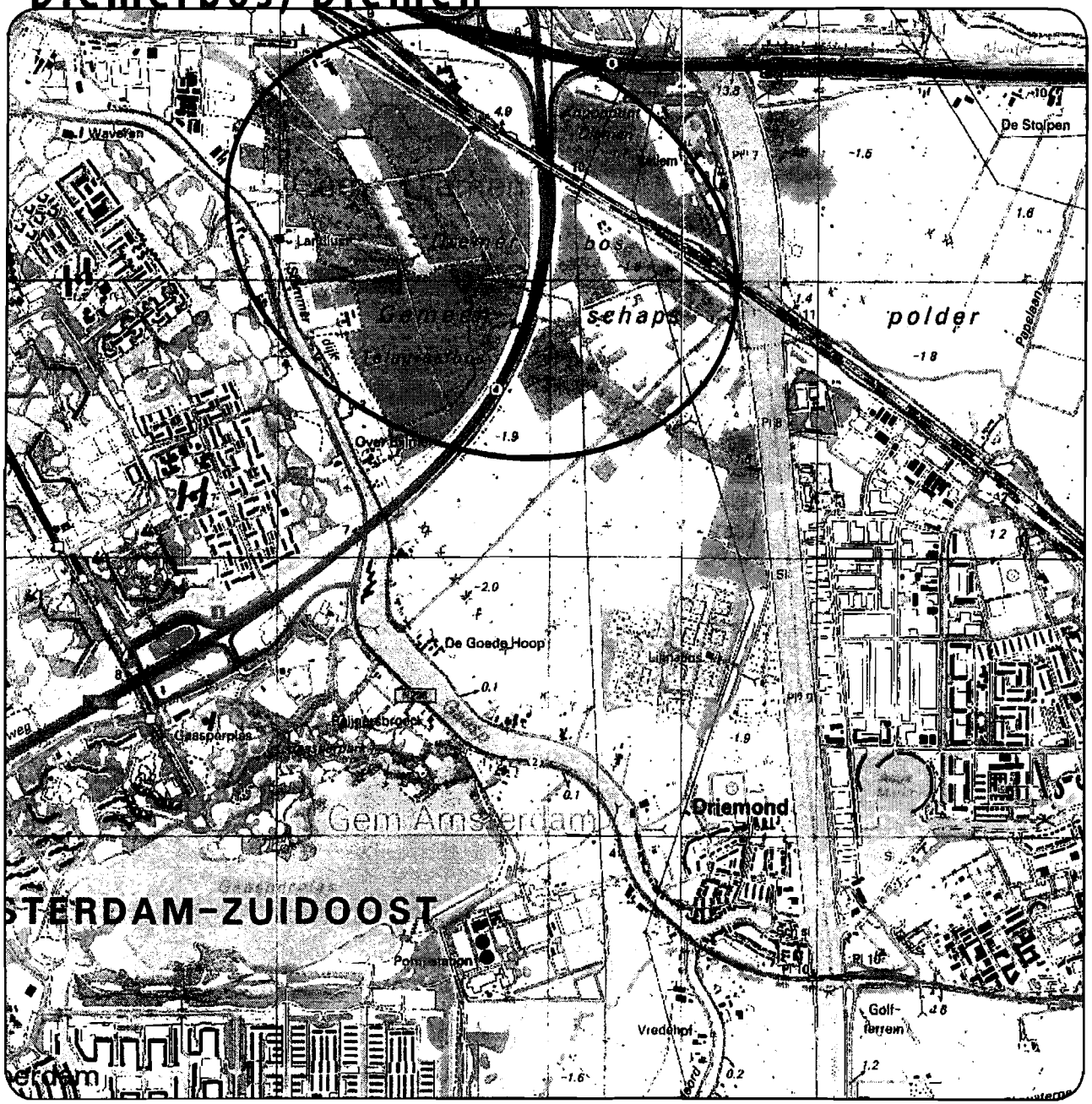

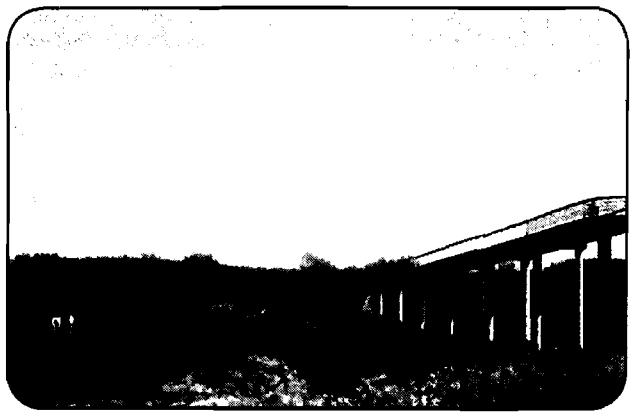

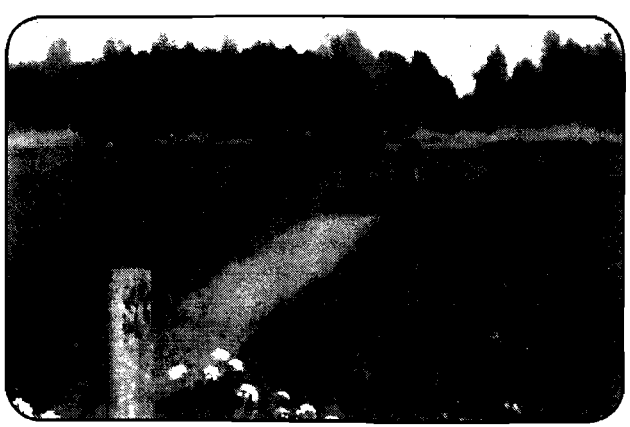

bossen, extensief gebruik

Het Diemerbos is gefaseerd aangelegd op grondgebied van de gemeente Diemen. Het bos, dat in eigendom is van Staatsbosbeheer, maakt onderdeel uit van de 'Randstadgroenstructuur' dat bestaat uit een reeks groengebieden op de overgang van het stedelijk naar het landelijk gebied. Het bos wordt begrensd en doorkruist door grootschalige infrastructuur. Ten noorden van het Diemerbos ligt de snelweg A1 en de spoorlijn Amsterdam - Amersfoort. Het gebied wordt doorsneden door de snelweg A9. Ten oosten van het gebied loopt het Amsterdam Rijnkanaal en ten zuiden de Weespertrekvaart

Voor de gemeente Amsterdam is het Diemerbos een interessant recreatief uitloopgebied voor de bewoners van Amsterdam-Oost, Zeeburg en Amsterdam-Zuidoost. Met het voltooien van IJburg en het verdichten van Zuidoost zal de vraag naar recreatief goed bruikbaar groen in de omgeving alleen maar groeien. Het Diemerbos kan aan die vraag voldoen en daarmee een belangrijk onderdeel worden van de interstedelijke groenstructuur. Er wordt daarom gewerkt aan het verder opheffen van de infrastructurele barrières en uitbreiding van het bosgebied.

Het Diemerbos is circa 190 hectare groot. Feitelijk bestaat het Diemerbos uit drie deelgebieden. Het grootste deel van het Diemerbos (125 hectare), met de meeste recreatie voorzieningen, ligt ten westen van de A9 en ten zuiden van de A1. Dit deel van het bos is in 1995/1996 aangelegd en wordt ook het Telegraafbos genoemd. Er zijn voornamelijk eiken, essen, wilgen en populieren geplant. De Veeneikbrug over de Weespertrekvaart, zorgt sinds 2002 voor een rechtstreekse verbinding met Zuidoost.

Oostelijk van de A9, tegen het dorp Driemond, ligt het oudste deel van het bos (aanleg 1992/1993). Afgezien van de recente beplantingen wordt het beeld hier bepaald door graslanden, rietpercelen en open water.

Dit deel van het Diemerbos kent een basale recreatieve inrichting (wandel- en fietspaden). Landschappelijk vormt het de overgang naar het open veenweiden landschap, en wordt betiteld als het 'natuur deel' van het bos. Koeien die er lopen zorgen ervoor dat het de boel kort blijft en daar waar weinig gegraasd wordt bomen een natuurlijke manier opschieten.

Het derde deel van het Diemerbos heet 'Betlehem'. Het ligt ingeklemd tussen de afslag A9 - A1 en het Amsterdam-Rijnkanaal. Door de verscholen ligging en minimale ontsluiting (schouwpaden) is het recreatief van weinig betekenis.

Het Diemerbos is wordt door twee beheerders onderhouden: Staatsbosbeheer en Groengebied Amstelland. Staatsbosbeheer beheert het gebied met een gecombineerde recreatie- en natuurdoelstelling. Dat wil zeggen: het beheer richt zich zowel op het bieden van mogelijkheden voor verschillende vormen van recreatie (met name voor de inwoners van Diemen en Amsterdam), als op het creëren van een geschikt milieu voor plant en dier (o.a. bosvogels, oever- en waterplanten, ecologische verbindingszone vanaf de Diem en langs de Weespertrekvaart). Groengebied. Amstelland beheert additionele recreatieve voorzieningen (fietspad, ruiterpad en bruggen).

Kenmerken
- Groengebied op de overgang van het stedelijk naar het landelijk gebied met extensieve recreatie
- Leeftijd groen ca. 10-15 jaar
- Gebruik: sporten, wandelen, natuurbeleving
- Beheerder: Staatbosbeheer en Groengebied Amstellan

Gebruiksintensiteit

intensief				extensief

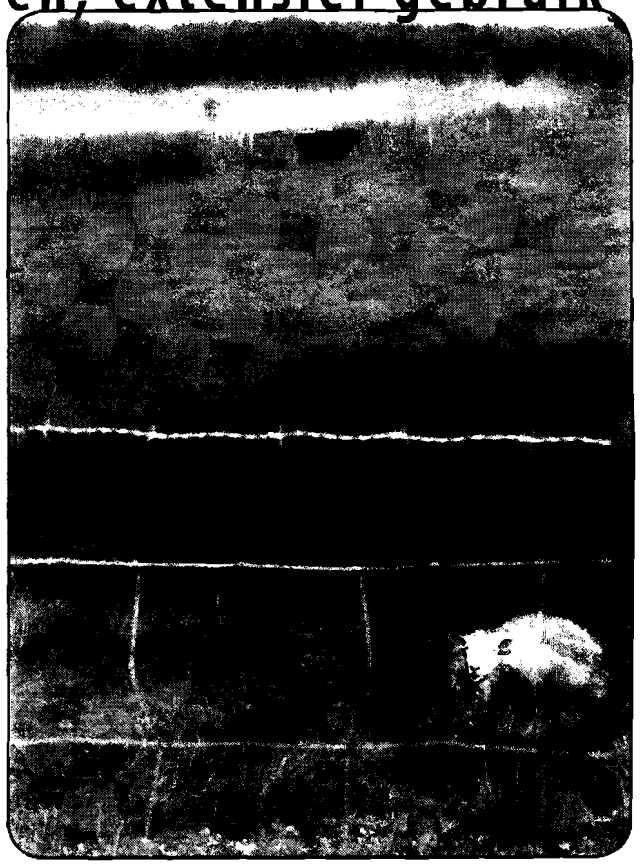

Werkelijke inrichtingskosten (prijspeil 2006): € 39.600/ha
Uitgangspunten:
- relatief veel kunstwerken (duikers, voetgangersbruggen)
- incl. planvoorbereiding (20%), BTW (19%) en on voorzien (15%)
- excl. grondverwerving

Beheernormkosten: € 1.500/ha per jaar
(gebaseerd op de in het SGP Haarlemmerméér Groen opgenomen normbedragen voor extensief gebruik)

Recreatieplas Toolenburg, Haarlemmermeer

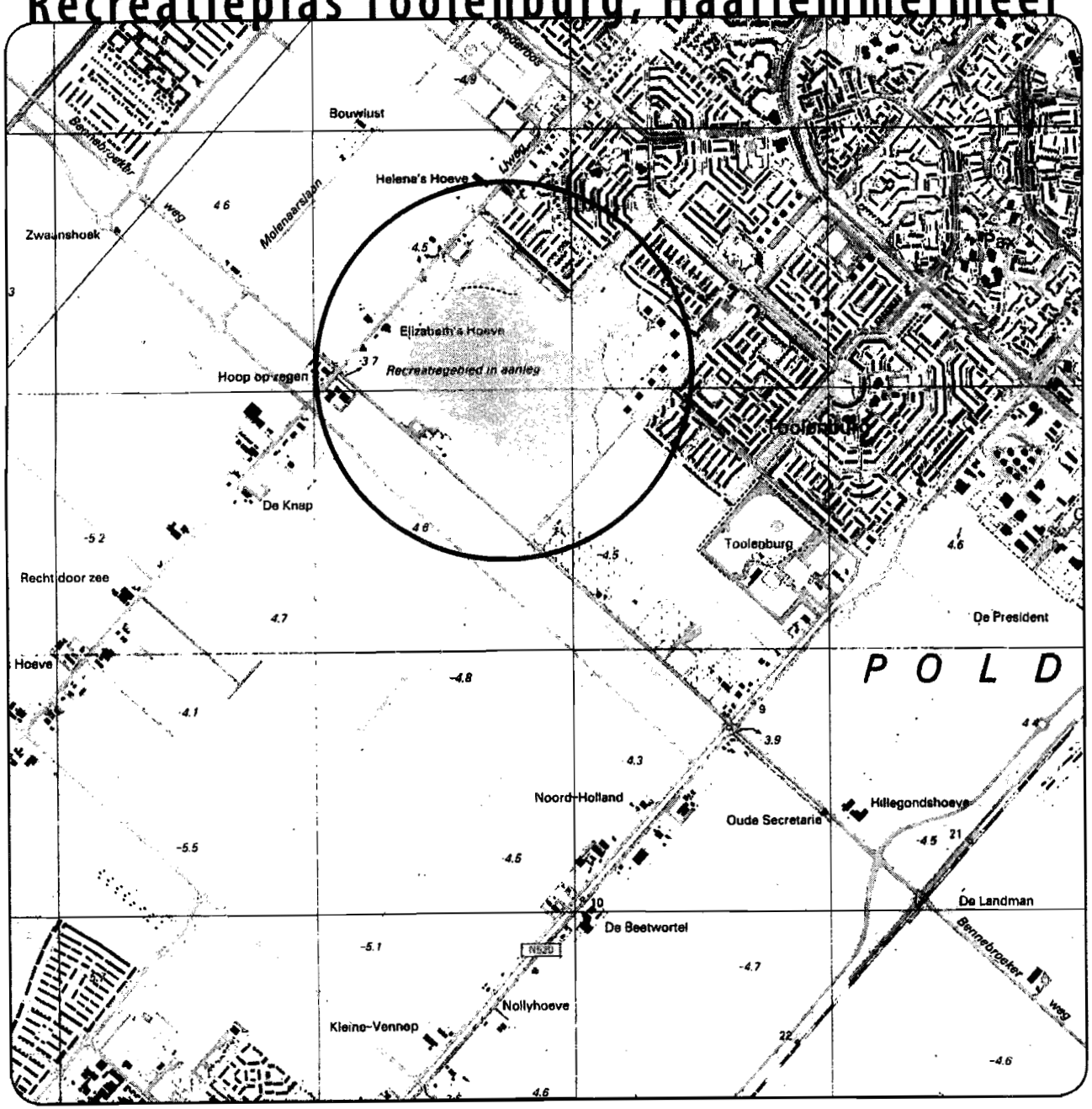

Water en plassen

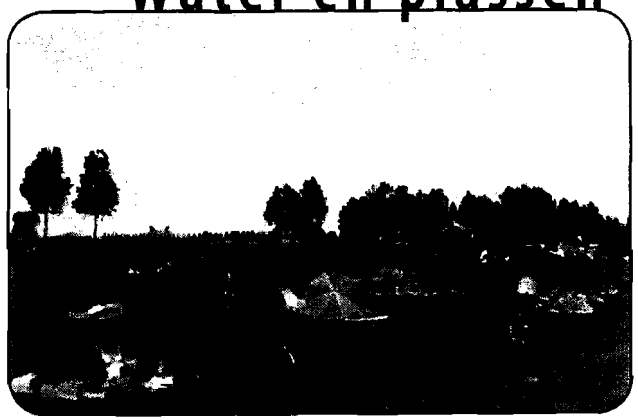

Sinds 1995 wordt er ten zuiden van de woonwijk Toolenburg gewerkt aan de aanleg van het recreatiegebied van ruim 85 hectare. Het noordelijk deel van dit gebied is in juni 2002 opengesteld voor het publiek. Naar verwachting is het totale recreatiegebied tweede helft 2007 geheel voltooid.

De recreatieplas Toolenburg (35 ha) is een zandwinplas die kostenneutraal via een PPS-constructie is aangelegd. Op en aan de plas is volop ruimte voor (ongemotoriseerde) water- en oeverrecreatie. De plas wordt omgeven door strandjes en ligweiden. Het eiland scheidt de surfers van de zwemmers. Aan de noord- en oostelijke oever ligt het parkgebied. Dit deel is uitgerust met een trapveld, speel- en uitzichtheuvel, kinderspeelvijver/schaatsvijver annex modelbotenvijver met vissteigers. Aan de zuid-oostzijde mag de natuur zijn gang gaan: ondiepe, drassige stukken waar amfibieën en vissen gedijen, een zanderige terrein met duinvegetatie. In dit gebied komen ook zônes voor honden. In 2007 worden horecavoorzieningen gebouwd aan de noord- en aan de westzijde van de plas. Aan zuidzijde wordt landschappelijke en recreatieve koppeling met Park 21e eeuw ontwikkeld.

Kenmerken

- Recreatieplas (zwemwater inclusief afgescheiden spartelvijver) en recreatieve rand als park ingericht met speelweides, strandjes, speelheuvel, parkeergelegenheid en wandel- en fietspaden. Direct tegen de bebouwing gelegen
- Leeftijd groen ca. 4 jaar
- Gebruik: sporten, wandelen, skaten, fietsen, paardrijden, kleinschalige evenementen
- Beheer: gemeente Haarlemmermeer

Gebruiksintensiteit

intensief				extensief

Werkelijke inrichtingskosten (prijspeil 2006): € 31.500

Uitgangspunten:

- uitgraven plas kan door gebruik van uitgekomen zand kostenneutraal uitgevoerd worden.
  De vermelde inrichtingskosten gelden alleen voor het omliggende terrein
- inclusief planvorming (20%), BTW (19%) en onvoorzien (15%)
- excl. grondverwerving

Beheerkosten: € 2.900/ha per jaar

(gebaseerd op de werkelijke beheerkosten. Het is bedrag is hoger dan de beheernormkosten door een intensievere vorm van beheer en toezicht)

Gaasperplas, Amsterdam

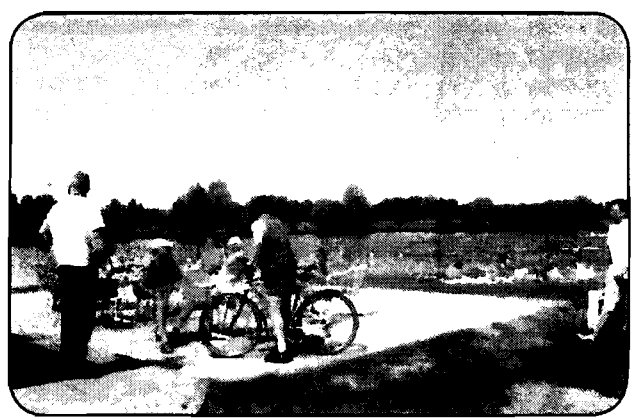

Water en plassen

Het Gaasperpark en **de Gaasperplas** zijn het bekendste recreatiegebied van Groengebied Amstelland. Het ligt tussen de bebouwing van Amsterdam-Zuidoost en het riviertje de Gaasp. Het gebied is 166ha groot. De Gaasperplas is een zandafgraving van 72ha, ontstaan tijdens de bouw van de Bijlmermeer. De plas heeft een diepte van ongeveer 35 meter. Nadat het zand was weggezogen, zijn er onder het water grote veenblokken blijven staan. Op sommige plaatsen zijn deze veenblokken zo talrijk en staan deze zo dicht bij elkaar, dat zich een labyrint van gangen en tunnels heeft gevormd tussen de veenformaties. Het noordelijk deel van het gebied is in 1982 ingericht voor de Floriade. De brede lanen, bijzondere beplanting, het rosarium, het duinlandschap en de grienden zijn hier een overblijfsel van.

Langs de Gaasperplas liggen wandel-, fiets- en ruiterpaden, speel- en ligweiden. Er is een zwemplek, waterspeelplaats en dagkampeerterrein. Men kan op de plas zeilen, surfen, roeien en kanoën.

Kenmerken
- Waterplas in recreatiegebied in stedelijke omgeving
- Leeftijd: plas ca. 40 jaar, groen ca. 15 jaar
- Gebruik water: zwemmen, duiken, zeilen, surfen, roeien, kanoën
- Beheerder: Groengebied Amstelland

Gebruiksintensiteit

intensief				extensief

Werkelijke inrichtingskosten (prijspeil 2006): € 34.500/ha
Uitgangspunten:
- uitgraven plas kan door gebruik van uitgekomen zand kostenneutraal uitgevoerd worden.
  De vermelde inrichtingskosten gelden alleen voor het omliggende terrein
- redelijk intensieve padenstructuur
- inclusief planvorming (20%), BTW (19%) en onvoorzien (15%)
- excl. grondverwerving

Beheernormkosten: € 1.500/ha per jaar
(gebaseerd op de in het SGP Haarlemmermeér Groen opgenomen normbedragen voor extensief gebruik i.v.m. extensieve inrichting)

Geestmerambacht Zomerdel, Alkmaar/ Langedijk

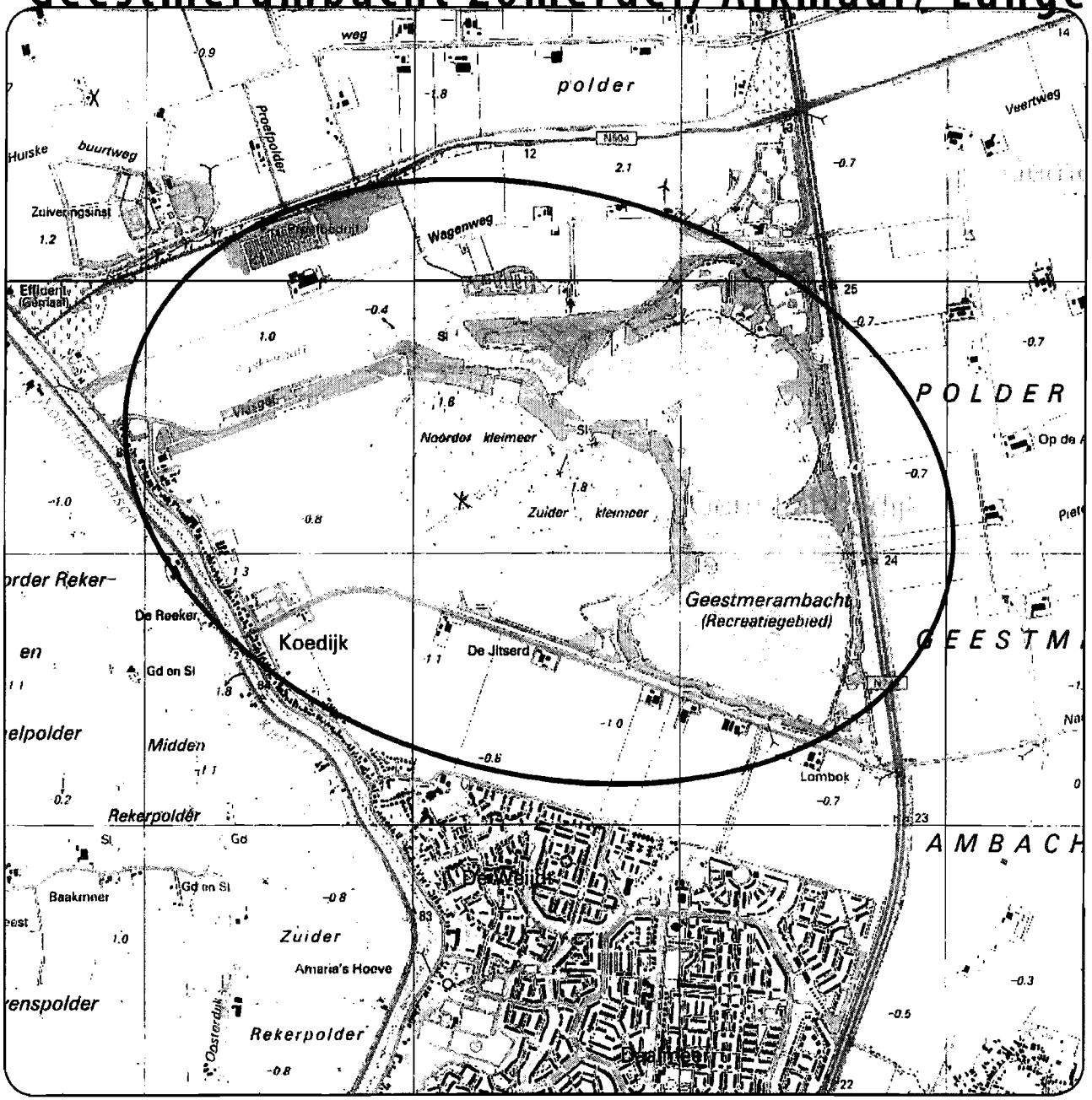

Water en plassen

In 1962 nam de regering het besluit om door middel van een ruilverkaveling het **Geestmerambacht**, dat ten noorden van Alkmaar ligt, te reconstrueren. Zo werd het ook mogelijk een groot recreatiegebied aan te leggen dat grenst aan het bestaande natuurgebied, "Kleimeer". In het Geestmerambacht moest voor de uitvoering van de ruilverkaveling zand worden gewonnen voor wegen en woonwijken (o.a. van Alkmaar). Hierdoor is de grote plas, **"De Zomerdel"**, ontstaan. Het recreatiegebied is ongeveer 215 hectare groot en daarvan neemt de plas ongeveer 85 hectare in beslag. De oevers van de plas worden momenteel opnieuw ingericht.

Het recreatiegebied biedt allerlei mogelijkheden voor recreatie in een natuurlijke omgeving. Er zijn fiets- en wandelpaden, een plas met stranden, bos, rietoevers en een natuurgebied. Het is aantrekkelijk voor fietsers, wandelaars, gezinnen met jonge kinderen, trimmers, natuurliefhebbers en watersporters.

Geestmerambacht onderscheidt zich van de gebieden in de omgeving door de grote variatie van landschappen en de mogelijkheden voor uiteenlopende typen recreatie. De kwaliteit en variatie zit zowel in het landschappelijke decor als in de recreatieve mogelijkheden. Van ontspannen liggen op een strandje tot avonturen beleven in een spannend (natuur)gebied dat soms zelfs onder water staat. Van het kijken naar zeldzame vogels tot waterskien op de plas. En van het maken van een korte wandeling met de hond door weiden en bossen tot barbecuen op het dagkampeerterrein.

Geestmerambacht heeft een centrale ligging tussen de recreatiegebieden in de omgeving. Verbindingen met de omgeving spelen daarom een belangrijke rol. Een goed en aantrekkelijk netwerk van recreatieve routes verankert het recreatiegebied in haar omgeving (stad en land). Er is een snelle verbinding richting het strand, en vaargebieden worden met elkaar verbonden (de Koele Kreken met Alkmaar-Noord en De Groene Loper met Broek op Langedijk).

Kenmerken
- Recreatiegebied inclusief waterplas
- Leeftijd ca. 40 jaar
- Gebruik water: zwemmen, duiken, vissen, varen, waterskiën, roeien, kanoën
- Beheerder: Recreatie Noord-Holland
- Plankaart: Invoegen

Gebruiksintensiteit

intensief				extensief

Werkelijke inrichtingskosten (prijspeil 2006): € 31.500/ha
Uitgangspunten:
- uitgraven plas kan door gebruik van uitgekomen zand kostenneutraal uitgevoerd worden
  De vermelde inrichtingskosten gelden alleen voor het omliggende terrein
- de verdeling rondom de plas wordt gevormd door 44% bos, 5% intensief grasland, 38% extensief gras land, 10 % plas/dras en 3% waterlopen
- incl. planvoorbereiding (20%), BTW (19%)en on voorzien (10%)
- excl. grondverwerving en BTW

Beheernormkosten: € 1.500/ha per jaar
(gebaseerd op de in het SGP Haarlemmerméér Groen opgenomen normbedragen voor extensief gebruik i.v.m. extensieve inrichting)

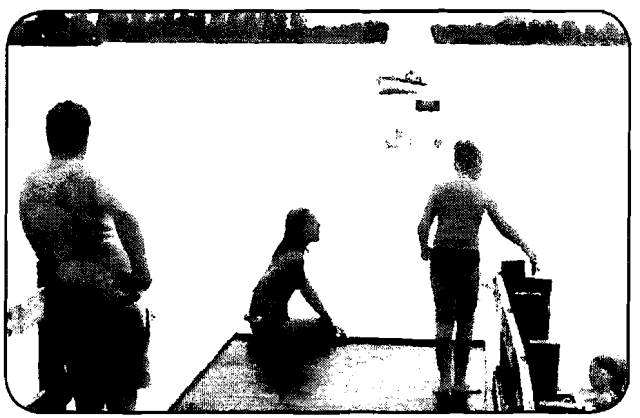

BIJLAGE 1: Berekende normkosten Haarlemmerméér Groen

Groentype	Berekende normkosten HaarlemmerméérGroen (in euro)	Referentie	Intensiteit gebruik
Lanen	128.500/ha	Bollenlaan Boseilanden, Haarlemmermeer	intensief
	450/m	Kalfjeslaan, Amstelveen	intensief
	28.500/ha	Slaperdijk, Velsen	extensief
Waterlopen	17.500/ha	IJtocht Zwaansbroek, Haarlemmermeer	extensief
	187.000/ha	Machinetocht, Amstelveen	extensief
	245.000/ha	Den Oeversche Vaart, Wieringermeer	int./ext.
Agrarische gebied met recreatief medegebruik	10/m	Meerboerenpaden, Haarlemmermeer	extensief
	36.000/ha	Middelpolder, Amstelveen	extensief
	3/m	Boerenlandpad Hoevervaart, Alkmaar/Heiloo	extensief
Parken en stadsbossen	50.000/ha	Haarlemmermeers Bos, Haarlemmermeer	intensief
	45.000/ha	Purmerbos speelbos, Purmerend	intensief
	44.000/ha	Amsterdamse Bos Oost, Amstelveen	intensief
Bossen	43.500/ha	Groene Weelde / Meerbos, Haarlemmermeer	int./ext
	28.000/ha	Amsterdamse Bos West, Amstelveen	extensief
	39.600/ha	Diemerbos, Diemen	extensief
Plassen	31.500/ha	Recreatieplas Toolenbrug, Haarlemmermeer	intensief
	34.500/ha	Gaasperplas, Amsterdam	intensief
	31.500/ha	Geestmerambacht Zomerdel, Alkmaar/Langedijk	intensief

Prijspeil 2006

BIJLAGE 2: Inrichtingskosten

De werkelijke inrichtingskosten voor de groengebieden en raamwerkonderdelen zijn op basis van de volgende eenheidsprijzen bepaald (prijspeil 2006).

Omschrijving werkzaamheden	eenheid	eenheidsprijs
Aanbrengen wandelpad, halfverhard in cunet, cunetdiepte 20 cm, zand 20 cm, hafverharding 15 cm	M2	11,-
Aanbrengen ruiterpad 1,5m, leemzand aanbrengen op maaiveld, laagdikte 15 cm	M2	7,-
Aanbrengen asfalt fietspad incl onderbouw, breedte minimaal 2,5m, incl afwerken en inzaaien bermen. Grond uit cunet verwerken in bermen	M2	65,-
Grond ontgraven, vervoeren in het werk en verwerken uit (ecologische) oevers en plas/dras	M3	4,25
Grond ontgraven, vervoeren in het werk en verwerken uit open water	M3	3,35
Inrichten open weide extensief, frezen, cultivateren, profileren en inzaaien	Ha	4.400,-
Inrichten open weide intensief, bezanden met 5 cm zand, onderwerken zand, profileren en inzaaien excl drainage	Ha	15.110,-
Inrichten bos en struweelvakken, gemiddeld 32 st/are	Ha	10.500,-
Aanbrengen dammen met duikers	st	1.785,-
Vermelde eenheidsprijzen zijn exclusief staartkosten:		
Planvoorbereidingskosten	%	20
Onvoorzien	%	15
BTW	%	19

COLOFON

Titel	:	**Haarlemmermeér.Groen in Beeld** Normkosten inrichting en beheer
Projectnummer	:	201906
Documentnummer	:	304913
Versie	:	1.0
Datum	:	oktober 2006
Auteur(s)	:	ir. A. Bergsma-Eijsackers, ing. N. Konijn, ing. R. Krom,
e-mail adres	:	annemieke.bergsma-eijsackers@grontmij.nl
Gecontroleerd	:	B. de Vries
Goedgekeurd	:	A. Bergsma-Eijsackers
Contact	:	Grontmij Noordwest Robijnstraat 11 1812 RB Alkmaar Postbus 214 1800 AE Alkmaar **T** +31 72 547 57 57 **F** +31 72 547 57 50 **E** noordwest@grontmij.nl
Opdrachtgever	:	Gemeente Haarlemmermeer
Medewerkers	:	H. Koot, A. Lodder, M. Sulman, A. Jansen
Contact	:	Gemeente Haarlemmermeer Groep Projecten Postbus 58 2130 AB Hoofddorp tel: 023 - 567 67 88 email: h.koot@haarlemmermeer.nl

www.grontmij.com

Gebiedscommissie ILG Zuidwest/Rijnland

PROVINCIE Noord-Holland

AFSCHRIFT

Gem. Haarlemmermeer
ingekomen
12 JULI 2007

VERZONDEN 11 JULI 2007

Datum 11 JULI 2007

Ons kenmerk 2007-399700

Onderwerp Reactie op herijking RodS

Bezoekadres
Zijlweg 245
Haarlem

Postadres
Postbus 205
2050 AE Overveen

Tel (023) 514 3518

College van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland
Postbus 123
2000 MD Haarlem

c.c. Programmabureau ILG

Bijlage(n)

Behandeld door Ir. E.A.H. ten Hag
E-mail hage@noord-holland.nl
Telefoon (023) 514 3166

Uw kenmerk 2007-21843

Geacht College,

Op 3 mei jl. ontvingen wij van u een brief over de herijking RodS.
In onze reactie op de lentebrief hebben wij al kort gereageerd. Op vrijdag 29 juni jl. hebben wij in de gebiedscommissievergadering samen met leden van de Stuurgroep Haarlemmermeér Groen uitgebreid stil gestaan bij de herijking RodS. De herijking roept veel vragen en discussie op. Er wordt een strijdigheid met bestaande afspraken gesignaleerd en de herijking kan (het tempo in) de uitvoering bemoeilijken. Met deze brief willen wij u daarover informeren en u uitnodigen voor een bestuurlijk overleg.

Bestuurlijke afspraken

In het Raamplan Haarlemmermeér Groen is invulling gegeven aan de rijksopgave om 1634 ha strategisch groen (tegenwoordig RodS genoemd) te realiseren in en rond de Haarlemmermeer vóór 2012. Dit plan, inclusief begroting en afspraken over de kostenverdeling, is in april 2000 goedgekeurd door GS.

U zegt dat de ambities overeind blijven, maar dit wordt door ons anders ervaren. Het tijdspad en de kosten vormen onderdeel van de ambitie en die beiden lijkt u nu los te laten. Meerdere partners in de regio geven aan dit onacceptabel te vinden.

De groenopgave was gekoppeld aan de woningbouwopgave. De bouw van woningen gaat door, er komt zelfs alweer een nieuwe opgave bij (Haarlemmermeer Bollenstreek), maar de realisatie van het groen blijft achter. Dit betekent een groot tekort aan recreatiemogelijkheden voor de (nieuwe) bewoners.

Daarnaast willen wij u wijzen op de startovereenkomst voor de gebiedsuitwerking Haarlemmermeer Bollenstreek die zowel door u als door het rijk is getekend. In die overeenkomst is de restanttaakstelling t.a.v. het groen (RodS) opgenomen alsmede de eis dat die voor 2014 gerealiseerd moet zijn. Dit conflicteert met de tabel in uw brief t.a.v. de herijking RodS waarin we lezen dat Zwaansbroek (650 ha) en Park 21e eeuw onderdeel van Amstelgroen (189 ha) geparkeerd worden tot na 2014.

Naar onze mening moeten we ervoor zorgen dat de groenvoorzieningen behorende bij de VINEX-taakstelling op orde zijn voor er nieuwe woningen worden gebouwd met een nieuwe groene taakstelling.

Consequenties

De consequenties van de herijking en m.n. ook van het indelen in categorieën die "wel" en "vooralsnog niet" uitgewerkt worden voor 2014, zijn funest voor het tempo van de uitvoering en het draagvlak in regio.

Er is in veel gevallen al geïnvesteerd in planvorming en draagvlak. Door de uitvoering op te schorten/vooruit te schuiven, bestaat het risico dat (aankoop)kansen die er nu liggen voorbij gaan. Het is nog maar de vraag of en wanneer zich nieuwe kansen voordoen. Het kan een verrommeling van het landschap in de hand werken. Als voorbeeld noemen we (het noordelijk deel van) het westelijk tuinbouwgebied van Haarlem, Manpadslaan in Heemstede en Landelijk West van Amsterdam. Ook is er het risico dat we draagvlak verliezen bij de partners en bewoners.

Als we tempo in de uitvoering van RodS willen brengen en houden zullen de gemeenten vaart moeten maken met het op orde brengen van de bestemmingsplannen en moet de grondverwerving prioriteit hebben. Om dat te kunnen doen is er zicht op financiering van de uitvoering nodig. Daarover zullen nu dus afspraken moeten worden gemaakt.

PROVINCIE Noord-Holland

Nieuwe kansen

De aanpak van de herijking lijkt een papieren exercitie te worden. Wij stellen voor om de realisatie van de RodS meer pragmatisch aan te pakken. Er liggen ook kansen buiten de in uw overzicht genoemde gebieden, waarmee op korte termijn doelen gerealiseerd kunnen worden. Het was toch de bedoeling van ILG om kansen te kunnen benutten en tempo in de uitvoering te krijgen? Met de huidige aanpak lijkt dat onmogelijk.

Normkosten en verdeelsleutel

Naar aanleiding van de herijking kwamen ook de normkosten voor inrichting aan de orde. Het rijk heeft de normkosten verhoogd ten opzichte van het moment waarop het raamplan Haarlemmermeér Groen is vastgesteld. Echter de rijksbijdrage voor inrichting van vlakgroen is van 100% naar 50% teruggebracht. Verder was er een aparte rijksbijdrage voor de aanleg van verbindingen. Die is nu verdisconteerd in de nieuwe normkosten voor inrichting. Aangezien verbindingen duur zijn, zal dit ten koste gaan van de daadwerkelijk bijdrage aan inrichtingskosten van het vlakgroen. In onze regio wordt juist de behoefte gevoeld om te investeren in verbindingen en in het verhogen van de kwaliteit van de gebieden. In de herijking praten over mogelijkheden om de kosten te beperken lijkt dus niet reëel.

Daarnaast is onduidelijk hoe de verdeelsleutel is ten aanzien van de bijdrage van rijk, provincie en regionale partners in de financiering van de inrichting. Wij willen u erop wijzen dat op basis van de begroting bij het raamplan Haarlemmermeér Groen er reserveringen zijn gedaan op de gemeentelijke begrotingen. Mocht blijken dat de bijdrages van regionale partners verhoogd moeten worden dan zal hierover eerst overleg moeten plaatsvinden tussen GS en de betrokken partners.

ILG en rol gebiedscommissie

De aanpak van de herijking RodS is volgens ons in tegenspraak met de doelen van het ILG. Het was toch de bedoeling om de uitvoering te versnellen en te versimpelen? Op deze manier is er juist sprake van vertraging. Een ander doel was het aanbrengen van flexibiliteit, de mogelijkheid om te schuiven tussen doelen en middelen in de tijd. Met de huidige aanpak lijkt er toch weer met schotten te worden gewerkt. Een van onze taken als gebiedscommissie is het bevorderen van tempo in de uitvoering en het signaleren van slimme combinaties en kansen in de regio. Op deze manier wordt dat wel erg lastig. Als

PROVINCIE Noord-Holland

nieuwe kansen worden geparkeerd tot na 2014 zijn we snel klaar.

Samenwerken in communicatie richting rijk

Wij zijn van mening dat de oude afspraken niet zomaar eenzijdig opgezegd/opgeschort kunnen worden. Wij vragen u dan ook om u daarvoor in te zetten in uw gesprekken met het rijk. Daarin willen wij als regio u ook graag ondersteunen.

Alvorens verder mee te werken aan de herijking willen wij graag een bestuurlijk overleg met u. Wij nodigen de verantwoordelijk gedeputeerde(n) uit om in de volgende vergadering van de gebiedscommissie op 29 augustus 2007 aanwezig te zijn om met de leden van de gebiedscommissie en de stuurgroep Haarlemmerméér Groen over de herijking in gesprek te gaan en te zoeken naar een gezamenlijke aanpak. Mocht het niet mogelijk zijn dan horen wij graag op welk moment het u wel schikt.

Hoogachtend,

Gebiedscommissie ILG Zuidwest/Rijnland
mede namens de stuurgroep Haarlemmerméér Groen
namens deze,

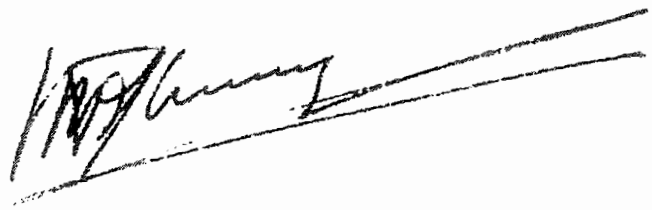

mw. M.T.J. Blankers-Kasbergen
voorzitter Gebiedscommissie ILG Zuidwest/Rijnland